

Міністерство освіти і науки України
Університет митної справи та фінансів

Фінансовий факультет
Кафедра обліку, аудиту, аналізу і оподаткування

Кваліфікаційна робота магістра

на тему:

Організація та методика обліку і аудиту розрахунків з бюджетом (за матеріалами Товариства з обмеженою відповідальністю «СК «Стройінвест»)

Виконав: студент групи ЕО23-1зм
спеціальності 071 «Облік і оподаткування»

Кузьменко Д.В.
(прізвище та ініціали)

Керівник к.е.н., доцент Книшек О.О.
(наук. ступінь, вчене звання, прізвище та ініціали)

Рецензент _____
(місце роботи)

_____
(посада)

_____
(наук. ступінь, вчене звання, прізвище та ініціали)

Дніпро – 2025

АНОТАЦІЯ

Кузьменко Д. В. Організація та методика обліку і аудиту розрахунків з бюджетом (за матеріалами Товариства з обмеженою відповідальністю «СК «Стройінвест»). – Кваліфікаційна робота магістра. Спеціальність «Облік і оподаткування». Університет митної справи та фінансів. Дніпро, 2025.

Ключові слова: організація, методика, податки, бюджет, розрахунки з бюджетом, облік, аналіз, аудит, звітність, аудиторський звіт.

Метою кваліфікаційної роботи магістра є розгляд теоретичних, методологічних особливостей організації і методики обліку та аудиту розрахунків з бюджетом на підприємстві та розробка рекомендацій щодо їх удосконалення.

Завданням роботи є з'ясувати економічну суть розрахунків з бюджетом; визначити нормативно-правове регулювання обліку, аналізу та аудиту розрахунків з бюджетом; розглянути ключові аспекти організації ведення обліку розрахунків з бюджетом на підприємстві; навести практичні аспекти проведення аналізу розрахунків з бюджетом на основі наведених даних ТОВ «СК «Стройінвест» за 2021-2023 рр.; дослідити теоретико-методичні основи проведення аудиту розрахунків з бюджетом, особливості організації проведення аудиту розрахунків з бюджетом на ТОВ «СК «Стройінвест»; розглянути основні напрями удосконалення обліково-аналітичних напрямів по розрахунках з бюджетом; навести висновки та відповідно пропозиції щодо обліку, аналізу і аудиту розрахунків з бюджетом.

Об'єктом дослідження кваліфікаційної роботи є процес організації і методології обліку та аудиту розрахунків з бюджетом на підприємстві.

Предметом дослідження кваліфікаційної роботи є сукупність теоретичних, методологічних та практичних засад організації та методики обліку та аудиту розрахунків з бюджетом на підприємстві.

Кваліфікаційна робота магістра містить 77 сторінок друкованого тексту, 15 таблиць, 18 рисунків, список використаних джерел складається з 37 найменувань та 13 додатків.

ANNOTATION

Kuzmenko D.V. Organization and methodology of accounting and auditing of settlements with the budget (based on materials from Limited Liability Company «SC «Stroyinvest»). University of Customs and Finance. Dnipro, 2025.

Key words: organization, methodology, taxes, budget, calculations with the budget, accounting, analysis, audit, reporting, audit report.

The purpose of the master's qualification work is to consider the theoretical and methodological features of the organization and the accounting and auditing methods of calculations with the budget at the enterprise and to develop recommendations for their improvement.

The task of the work is to find out the economic essence of calculations with the budget; determine the regulatory and legal regulation of accounting, analysis and audit of settlements with the budget; to consider the key aspects of the organization of keeping records of calculations with the budget at the enterprise; to state the practical aspects of conducting an analysis of calculations with the budget based on the given data of Stroyinvest LLC for 2021-2023; to investigate the theoretical and methodological bases of conducting an audit of settlements with the budget, peculiarities of the organization of conducting an audit of settlements with the budget at LLC "SC "Stroyinvest"; to consider the main areas of improvement of accounting and analytical areas for calculations with the budget; to draw conclusions and, accordingly, proposals regarding the accounting, analysis and audit of settlements with the budget.

The object of the study of the qualification work is the process of organization and methodology of accounting and auditing of calculations with the budget at the enterprise.

The subject of the research of the qualification work is a set of theoretical, methodological and practical principles of organization and methods of accounting and auditing of calculations with the budget at the enterprise.

The master's qualification work contains 77 pages of printed text, 15 tables, 18 figures, the list of used sources consists of 37 titles and 13 appendices.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ З БЮДЖЕТОМ.....	6
1.1. Наукові дослідження економічної сутності розрахунків з бюджетом	6
1.2. Нормативно-правове регулювання обліку, аналізу та аудиту розрахунків з бюджетом підприємства	13
РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЯ І МЕТОДИКА РОЗРАХУНКІВ З БЮДЖЕТОМ ТОВ «СК "СТРОЙІНВЕСТ"».....	19
2.1. Загальна характеристика діяльності ТОВ «СК "Стройінвест"».....	19
2.2. Організація та методика обліку розрахунків з бюджетом ТОВ «СК «Сройінвест».....	355
2.3. Методологічні та практичні основи аналізу розрахунків з бюджетом на ТОВ «СК «Стройінвест»	42
2.4. Теоретичні аспекти аудиту розрахунків з бюджетом.....	48
2.5. Організація проведення аудиту розрахунків з бюджетом на ТОВ «СК «Сройінвест».....	55
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ І АУДИТУ РОЗРАХУНКІВ З БЮДЖЕТОМ ЗА ПОДАТКАМИ Й ПЛАТЕЖАМИ.....	60
3.1. Інформаційне забезпечення податкового аудиту будівельних організацій: міжнародний досвід і українська практика	60
3.2. Шляхи удосконалення обліково-аналітичних процедур розрахунків з бюджетом	70
ВИСНОВКИ.....	744
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	788
ДОДАТКИ.....	885

ВСТУП

Методологічні підходи, встановлені в положеннях бухгалтерського обліку та чинного податкового законодавства, визначають різні правила щодо обчислення зобов'язань перед бюджетом. Це підкреслює складність податкових розрахунків та їхнє відображення в бухгалтерських документах.

Питання ведення обліку податкових розрахунків, визначених двома напрямками законодавства, має багатогранний характер. Воно охоплює численні положення, що ускладнюють повну уніфікацію цієї сфери. Глибоке розуміння особливостей, закріплених законодавчими нормами як у науковій, так і в практичній площинах, сприятиме визначенню об'єктів обліку податкових зобов'язань перед бюджетом з урахуванням галузевих підходів до діяльності підприємств.

Стабільність економіки України перш за все залежить від платників податків, які продовжують функціонувати. Водночас внесені податкові зміни дозволяють бізнесу заощаджувати кошти на сплаті податків та інвестувати їх у господарську діяльність для подальшого розвитку та підтримки. Одночасно підтримка економіки країни здійснюється через сплату податків та поповнення бюджету підприємствами, що дозволяє державі виконувати свої функції. Система оподаткування бізнесу має бути спрямована на стимулювання господарської діяльності в сучасних умовах, а також на забезпечення стабільних надходжень до державних та місцевих бюджетів через податкові платежі підприємств.

Проблему обліку податкових розрахунків відповідно до бухгалтерського та податкового законодавства досліджують багато вчених, серед яких М.Т. Білуха, О.О. Василик, П.М. Гарасим, О.М. Десятнюк, Г.П. Журавель, М.Я. Дем'яненко, М.М. Коцупатрій, С.І. Ковач, В.В. Мельничук, В.М. Сердюк, Н.М. Ткаченко та інші. У наукових працях ця проблема залишається надзвичайно актуальною через суперечливі погляди науковців, що зумовлено постійними змінами в законодавстві щодо оподаткування та обліку податкових розрахунків. Саме з прийняттям Податкового кодексу України (ПКУ) виникає нагальна потреба у вивченні

сучасного стану оподаткування та способів відображення податкових розрахунків в обліку.

Об'єктом дослідження кваліфікаційної роботи є процес організації і методології обліку та аудиту розрахунків з бюджетом на ТОВ «СК «Стройінвест».

Метою кваліфікаційної роботи є розгляд теоретичних, методологічних особливостей організації і методики обліку та аудиту розрахунків з бюджетом на підприємстві та розробка рекомендацій щодо їх удосконалення.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методологічних та практичних засад організації та методики обліку та аудиту розрахунків з бюджетом на підприємстві.

При написанні роботи було визначено основні завдання:

- з'ясувати економічну суть розрахунків з бюджетом;
- визначити нормативно-правове регулювання обліку, аналізу та аудиту розрахунків з бюджетом;
- розглянути ключові аспекти організації ведення обліку розрахунків з бюджетом на підприємстві;
- навести практичні аспекти проведення аналізу розрахунків з бюджетом на основі наведених даних ТОВ «СК «Стройінвест» за 2021-2023 рр.;
- дослідити теоретико-методичні основи проведення аудиту розрахунків з бюджетом, особливості організації проведення аудиту розрахунків з бюджетом на ТОВ «СК «Стройінвест»;
- розглянути основні напрями удосконалення обліково-аналітичних напрямів по розрахунках з бюджетом;
- навести висновки та відповідно пропозиції щодо обліку, аналізу і аудиту розрахунків з бюджетом.

При написанні роботи було використано наступні методи наукового дослідження: порівняння, системного підходу, синтез, групування, аналіз. Теоретико-науковою основою проведення досліджень виступають праці вітчизняних та зарубіжних вчених у сфері розкриття інформації з обліку, аналізу та аудиту по розрахунках з бюджетом, нормативно-законодавчі джерела України.

Результати дипломного дослідження були апробовані на міжнародній науково-практичній конференції «The Role of Science and Technology in Solving Global Problems of Humanity» (25-27 грудня, 2024) Відень, Австрія, за результатами якої опубліковано тези доповіді: «Використання аналітичних процедур при аудиті розрахунків з бюджетом» (Додаток Г).

Інформаційною базою дослідження є наукові праці вітчизняних та зарубіжних вчених, нормативно-правові акти, НП(С)БО, МСФЗ та фінансова звітність досліджуваного підприємства.

Кваліфікаційна робота магістра містить 77 сторінок друкованого тексту, 15 таблиць, 18 рисунків, список використаних джерел складається з 56 найменувань та 13 додатків.

РОЗДІЛ 1.

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ З БЮДЖЕТОМ

1.1. Наукові дослідження економічної сутності розрахунків з бюджетом

Бухгалтерський облік є необхідною формою реєстрації фінансової діяльності, яку здійснюють всі підприємства. Відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16 липня 1999 року № 996-XIV, податкова звітність базується на даних бухгалтерського обліку [2].

Економічна стабільність України в першу чергу залежить від платників податків, які активно функціонують на сьогоднішній день. Крім того, внесені податкові реформи дозволяють бізнесу зменшувати витрати на сплату податків та інвестувати заощаджені кошти в господарську діяльність для подальшого розвитку та підтримки. Одночасно економічна підтримка країни здійснюється через сплату податків та поповнення бюджетів підприємствами, що забезпечує державі можливість виконувати свої функції.

Система оподаткування бізнесу повинна, з одного боку, стимулювати ведення господарської діяльності в сучасних умовах, а з іншого — забезпечувати постійні надходження до державного та місцевих бюджетів за рахунок податкових платежів від підприємств.

У законодавстві визначено управлінський облік, проте немає жодних згадок про податковий облік. До введення Податкового кодексу України (ПКУ) можна було припустити, що бухгалтерський облік суб'єкта господарювання структурно поділяється на фінансовий, управлінський та податковий облік. Проте законодавство не встановлює такого розділення, а цей поділ виник на основі потреб у інформації для складання фінансової та податкової звітності. Наші висновки підтверджуються визначеннями, наведеними в наукових дослідженнях.

Крім фінансового обліку, як вже зазначалося, до бухгалтерського обліку було включено податковий. Оскільки в законодавстві не визначено поняття «податковий

облік», спеціалізована література пропонує різні його трактування (див. табл. 1.1).

Таблиця 1.1

Визначення поняття «податковий облік»

Автор	Визначення
1	2
М.Я. Дем'яненко [18, с.11]	«...податковий облік не надумана дефініція і не «український винахід», а об'єктивна економічна категорія, яка відображає певні сторони податкових відносин, які, з певних причин, не в змозі вирішити бухгалтерський облік. Тому податковий облік існує в більшості країн з ринковою економікою, де запроваджений податок на прибуток (корпоративний податок). Економічна доцільність податкового обліку полягає в тому, щоб ті витрати, які вважаються недоцільними, не призводили до зменшення оподаткованого доходу. В практичному плані це означає, що держава не хоче втрачати свою (задекларовану) долю в доходах підприємства внаслідок суб'єктивних (непродуктивних) дій юридичної особи як суб'єкта оподаткування. Саме цю вимогу держави і забезпечує (чи має забезпечувати) податковий облік»
Ф.Ф. Бутинець	Під податковим обліком розглядається система бухгалтерського обліку, яка на основі затверджених державою правил виконує функції нарахування та сплати податків і надходження інформації про це відповідним державним органам
М.Т. Білуха [10, с.18].	Податковий облік не існує автономно, як окремих вид обліку, а є складовою частиною інтегрованої системи господарського обліку, його призначення – за даними бухгалтерського обліку групувати потрібну інформацію у податковій звітності за платежами до бюджетів різних рівнів
О. Гусакова [17, с.6]	Податковий облік – це підсистема, яка визначає належний до сплати податок
М. Коцупатрий [21, с.12-13]	Податковий облік визначається як підсистема бухгалтерського обліку, яка за встановленими державою правилами формує інформацію про нарахування та сплату податків і зборів відповідним державним органам
В. Сердюк [30, с.16]	Податковий облік – система накопичення інформації, необхідної для розрахунку податків і контролю за їхньою сплатою
О. Малишкін [23, с.54]	Податковий облік - підсистема інформації платника податку, яка здійснює виявлення, реєстрацію, розрахунок та узагальнення економічної інформації щодо бази оподаткування та суми податку відповідно до податкового законодавства для надання відповідним державним органам декларацій (розрахунків) з метою сплати податкового зобов'язання або повернення податку з бюджету

Джерело: сформовано автором на основі [28]

Деякі автори розглядають податковий облік як частину (підсистему)

бухгалтерського обліку, наприклад, О. Гусакова та М. Коцупатрій, тоді як інші визначають його як систему збору інформації, необхідної для сплати податків, наприклад, В. Сердюк.

До прийняття та впровадження Податкового кодексу України (ПКУ) існування підсистеми податкового обліку було актуальним. Основною метою створення ПКУ було максимально уніфікувати дані, які використовуються при розрахунках податків відповідно до бухгалтерського та податкового законодавства. Хоча між бухгалтерськими доходами та витратами і аналогічними показниками за ПКУ існують відмінності, вони не настільки суттєві, щоб вважати податковий облік окремою системою чи підсистемою. Таким чином, можна стверджувати, що податковий облік втрачав свою актуальність після впровадження Податкового кодексу України.

На основі проведених досліджень, що порівнюють розрахунки податків за бухгалтерським та податковим законодавством, було виявлено певні відмінності за деякими характеристиками (табл. 1.2). Тому доцільно визнати необхідність ведення обліку податкових розрахунків за двома системами: згідно з бухгалтерським законодавством та згідно з податковим законодавством.

Як і будь-яка наука, бухгалтерський облік має свій об'єкт. Поняття «об'єкт» походить від латинського слова *objectus*, що означає предмет. До об'єктів бухгалтерського обліку належать господарські засоби, джерела їх утворення, господарські процеси та фінансові результати. Розрахунки за податками є частиною джерел утворення господарських засобів і становлять поточні зобов'язання, оскільки їх передбачається погасити протягом одного операційного циклу або протягом дванадцяти місяців від дати складання балансу.

Об'єктом обліку розрахунків за податками згідно з податковим законодавством зазвичай є база та/або об'єкт оподаткування, а також податкові зобов'язання платника податків. Предмет, який оподатковується, називається об'єктом оподаткування. Таким чином, об'єкт обліку структурно представляє собою дво- або трирівневу систему показників. До групи податків з дворівневою структурою об'єкта обліку належать ті, де об'єкт оподаткування та база

оподаткування збігаються.

Таблиця 1.2

Характеристика обліку розрахунків за податками згідно з бухгалтерським та податковим законодавством

Порівняльна ознака	Облік розрахунків за податками згідно з бухгалтерським законодавством	Облік розрахунків за податками згідно з податковим законодавством
1	2	3
Користувачі інформації	Внутрішні та зовнішні	Податкові органи, аудитори
Обов'язковість ведення обліку	Регулюється Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»	Регулюється податковим законодавством
Точність інформації	Незначні відхилення у відображених даних	Великі вимоги до точності
Об'єкти обліку та звітності	Підприємство в цілому	База оподаткування
Мета обліку	Складання звітності для потреб зовнішніх користувачів	Надання інформації про нарахування та сплату податків податковим органам
Принципи обліку	Загальноприйняті принципи бухгалтерського обліку	Облікові процедури суворо регламентовані державою
Вимірники в обліку	Грошовий, трудові, натуральні	Грошові
Періодичність складання	Квартальна, річна	Квартальна, річна, місячна
Терміни подання	У встановленому законодавством порядку або на вимогу користувачів	У встановленому законодавством порядку
Ступінь відкритості	Відкрита та публічна інформація	Інформація надається тільки податковим органам
Ступінь відповідальності за помилки в обліку	Адміністративна	Адміністративна
Часовий аспект інформації	Господарська операція фіксується безпосередньо після її здійснення	Дані формуються залежно від звітного періоду, не обов'язково в день здійснення господарських операцій.

Джерело: сформовано автором на основі [35]

Згідно з Національними принципами (стандартами) бухгалтерського обліку (НП(С)БО) 17 «Податок на прибуток» від 28 грудня 2000 року № 353, об'єктом

бухгалтерського обліку є прибуток, розрахований за бухгалтерськими нормами шляхом віднімання витрат звітного періоду від його доходів. Відмінності, що виникають при визначенні прибутку (включаючи відстрочені податкові активи та зобов'язання) за бухгалтерським та податковим законодавством, зумовлені окремими відмінностями у визнанні таких об'єктів обліку, як доходи і витрати, відповідно до Податкового кодексу України.

Методологічні основи оподаткування податком на прибуток викладені в Розділі III Податкового кодексу України (ПКУ). Згідно з ним, об'єктом оподаткування є прибуток, отриманий як в Україні, так і за її межами, який визначається шляхом віднімання від загальної суми доходів звітного періоду вартості реалізованих товарів, виконаних робіт, наданих послуг та інших витрат за звітний податковий період.

Відповідно до частини 5 статті 8 Закону України «Про бухгалтерський облік», підприємствам надається право, зокрема, самостійно встановлювати правила документообігу та технології обробки облікової інформації. Це означає, що для проведення записів у бухгалтерському обліку може використовуватись лише той електронний документ, який підтверджений електронним підписом, а не будь-який інший електронний файл.

Так само скановані копії паперових документів розглядаються лише як їхні копії і не набувають статусу електронних документів. Електронний підпис не лише надає документу юридичну силу, але й забезпечує цілісність даних, оскільки після його застосування документ не може бути змінений або будь-які зміни будуть відображені з новим електронним підписом.

Згідно з податковим законодавством, об'єктом обліку податку на прибуток є база оподаткування. Визначення сутності об'єктів обліку для цілей оподаткування податком на прибуток наведено в таблиці 1.3.

Таблиця 1.3

Трактування сутності об'єктів обліку в цілях оподаткування податком на прибуток

Законодавча база	Сутність об'єктів обліку в цілях оподаткування
1	2
НП(С)БО 15 «Дохід» від 29.11.1999р. №290 [6] НП(С)БО 16 «Витрати» від 31.12.1999 р. №318 [7]	<p><i>Дохід</i> в бухгалтерському обліку визнається під час збільшення активу або зменшення зобов'язання, що зумовлює зростання власного капіталу (за винятком зростання капіталу за рахунок внесків учасників підприємства), за умови, що оцінка доходу може бути достовірно визначена.</p> <p><i>Витрати</i> відображаються в бухгалтерському обліку одночасно зі зменшенням активів або збільшенням зобов'язань. Витратами звітного періоду визнаються або зменшення активів, або збільшення зобов'язань, що призводить до зменшення власного капіталу підприємства (за винятком зменшення капіталу внаслідок його вилучення або розподілу власниками), за умови, що ці витрати можуть бути достовірно оцінені.</p>
Податковий кодекс України від 02.12.2010р. №2755-VI [1]	<p><i>Доходи</i> – загальна сума доходу платника податку від усіх видів діяльності, отриманого (нарахованого) протягом звітного періоду в грошовій, матеріальній або нематеріальній формах як на території України, її континентальному шельфі у виключній (морській) економічній зоні, так і за їх межами.</p> <p><i>Витрати</i> – сума будь-яких витрат платника податку у грошовій, матеріальній або нематеріальній формах, здійснюваних для впровадження господарської діяльності платника податку, в результаті яких відбувається зменшення економічних вигод у вигляді вибуття активів або збільшення зобов'язань, внаслідок якого відбувається зменшення власного капіталу (крім зміни власного капіталу за рахунок його вилучення або розподілу власником).</p> <p><i>Собівартість реалізованих товарів, виконаних робіт, наданих послуг</i> – витрати, прямо пов'язані з виробництвом та/або придбанням реалізованих протягом звітного податкового періоду товарів, виконаних робіт, наданих послуг, які визначаються відповідно до П(С)БО, та не суперечать положенням Розділу III. Податок на прибуток ПКУ.</p>

Джерело: сформовано автором на основі [35]

Таким чином, необхідно виокремити такі об'єкти обліку розрахунків за податком на прибуток відповідно до податкового законодавства, як доходи та витрати, а також собівартість реалізованих товарів, виконаних робіт і наданих послуг, які визначені в положеннях Податкового кодексу України.

Питання нарахування та сплати податку на додану вартість регулюється Податковим кодексом України, що набув чинності з 1 січня 2011 року, зокрема в Розділі V. Об'єктом обліку розрахунків за ПДВ є податкові зобов'язання, які підлягають сплаті до бюджету. Вони визначаються шляхом зменшення податкових

зобов'язань за звітний період на суму податкового кредиту за цей період.

Відповідно до Розділу V «Податок на додану вартість» ПКУ, податкові зобов'язання та податкові кредити виникають у визначених ситуаціях. На рисунку 1.1 показано взаємозв'язок між об'єктами обліку розрахунків за податками згідно з бухгалтерським та податковим законодавством.

Об'єкт обліку, такий як податкові зобов'язання за ПДВ, є однаковим згідно з бухгалтерським та податковим законодавством. На відміну від цього, податок на прибуток має ряд відмінностей, починаючи від збору та використання даних, необхідних для визначення об'єкта обліку.

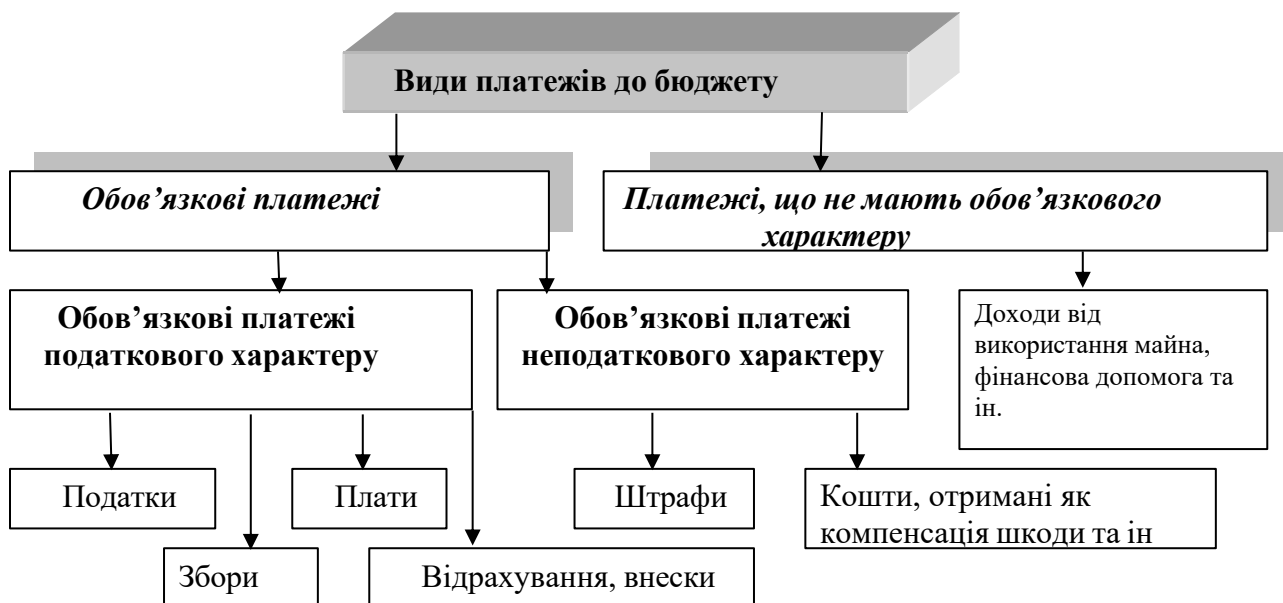

Рис. 1. Структура розрахунків з бюджетом
Джерело: сформовано автором на основі [27, 35]

Відповідно до Податкового кодексу України, починаючи з 1 квітня 2011 року, у бухгалтерському обліку застосовується принцип нарахування, що забезпечує відповідність між доходами та витратами. Цей принцип визначений Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16 липня 1999 року № 996-XIV. Для встановлення фінансового результату за звітний період необхідно зіставити доходи цього періоду з витратами, які були здійснені для їхнього отримання. При цьому доходи та витрати відображаються в бухгалтерських

записах і фінансовій звітності у момент їх виникнення, незалежно від фактичної дати отримання або сплати коштів.

1.2. Нормативно-правове регулювання обліку, аналізу та аудиту розрахунків з бюджетом підприємства

Правове регулювання бухгалтерського обліку, організації його ведення та складання фінансової звітності в Україні визначається Законом України від 16 липня 1999 року № 996-XIV «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» зі змінами та доповненнями.

Міністерство фінансів України, виконуючи свої функції, забезпечує державний контроль у сфері бухгалтерського обліку, фінансової та бюджетної звітності, а також аудиту. Воно розробляє стратегії розвитку національної системи бухгалтерського обліку, встановлює уніфіковані методологічні принципи обліку та складання звітності, які є обов'язковими для всіх юридичних осіб, незалежно від їх форми власності, організаційно-правового статусу чи підпорядкування (за винятком банків). Окрім цього, Міністерство займається гармонізацією українського законодавства у сфері бухгалтерського обліку та аудиту з нормативними актами Європейського Союзу.

Процедури створення, затвердження, ведення та зберігання первинних документів, облікових реєстрів і бухгалтерської звітності регулюються Положенням про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку, затвердженим наказом Міністерства фінансів України від 24 травня 1995 року № 88, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 5 червня 1995 року за № 168/704. Це положення застосовується до підприємств, об'єднань і госпрозрахункових організацій (за винятком банків), незалежно від форми власності, а також до установ, які фінансуються з бюджету.

У складних умовах воєнного стану в Україні дотримання податкової дисципліни залежить від усвідомлення громадянами важливості своєчасної сплати податків. Економічна діяльність у цих обставинах вимагає нестандартних підходів

і конкретних рішень, що дозволяють адаптувати податкове навантаження та правила до сучасних реалій, створюючи максимально сприятливі умови для підприємництва.

Запровадження воєнного стану внесло значні зміни у функціонування бізнесу, зокрема малого та середнього. Водночас уряд України впровадив низку податкових пільг, спрямованих на підтримку суб'єктів господарювання. У відповідь на військову агресію росії Верховна Рада України ухвалила Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо дії норм на період дії воєнного стану» від 15 березня 2022 року № 2120-IX, який набув чинності 17 березня 2022 року. Цей закон передбачає комплекс податкових стимулів для активізації економічної діяльності в умовах війни.

З 1 квітня 2022 року і до завершення або скасування воєнного стану в Україні для фізичних осіб-підприємців (ФОП) запроваджено особливі умови ведення бізнесу, які відрізняються залежно від їхньої категорії. Зокрема, для платників єдиного податку 3-ї групи тимчасово створено спеціальну групу зі спрощеною системою оподаткування, яка передбачає ставку 2% від доходу.

Ця спеціальна група доступна як для фізичних, так і для юридичних осіб. Головними відмінностями є зниження ставки єдиного податку до 2% (у порівнянні з 3% для платників ПДВ і 5% для тих, хто не є платником ПДВ) та скасування ліміту річного доходу, який раніше складав 7 млн грн для звичайних єдиноплатників. Крім того, платники цієї групи використовують окрему форму декларації, затверджену Міністерством фінансів України 26 квітня 2022 року.

Економіка України лише починає поступово відновлюватись, і цьому сприяє політика дерегуляції та лібералізації, спрямована на підтримку бізнесу в умовах війни. Одними з перших заходів у сфері оподаткування стали ухвалені 3 березня 2022 року Закони України: «Про захист інтересів суб'єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану або стану війни» та «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо особливостей оподаткування та подання звітності у період дії воєнного стану».

На період воєнного стану цими законами передбачено:

- звільнення платників податків від відповідальності у разі неможливості виконання податкових зобов'язань вчасно;
- призупинення строків, визначених податковим законодавством;
- продовження терміну дії ліцензій;
- звільнення від штрафів за недотримання вимог щодо застосування реєстраторів розрахункових операцій;
- запровадження мораторію на всі види податкових перевірок.

15 березня 2022 року Верховна Рада ухвалила Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо дії норм на період воєнного стану», яким впроваджено низку радикальних податкових змін.

Згідно з новими нормами:

- підприємства можуть сплачувати єдиний податок за правилами 3-ї групи, звільняючись від податку на прибуток, ПДВ та інших платежів;
- ставка єдиного податку з обороту знижена до 2%;
- акциз на пальне встановлено на рівні 0%, а ПДВ – 7%;
- протягом року з 1 березня ФОП звільняються від обов'язкової сплати ЄСВ за себе, а за мобілізованих працівників ЄСВ сплачується з бюджету;
- штрафи та пеня за несплату ЄСВ не нараховуються, а перевірки не проводяться;
- скасовано плату за землю в зонах бойових дій;
- не сплачується ПДВ за знищені бойовими діями товари або ті, що передані на потреби оборони;
- спрощено процедуру зарахування податкового кредиту з ПДВ на основі первинних документів без необхідності реєстрації податкових накладних.

Розглядаючи податки як засіб державного впливу на економіку, варто наголосити на їх ефективності. Встановлюючи податкове навантаження для різних видів діяльності, держава формує економічні умови для розвитку бізнесу та стимулює діяльність суб'єктів господарювання.

Податковий тиск має залишатися збалансованим: з одного боку, він не повинен перешкоджати економічній активності, а з іншого – забезпечувати стабільні надходження до бюджету, необхідні для фінансування державних видатків. Формування податкових надходжень є ключовим процесом для перерозподілу ВВП і функціонування держави. Цей процес регулюється нормами бюджетного, податкового, цивільного, процесуального та кримінального законодавства [35].

Згідно з Податковим кодексом України, податок є обов'язковим і безумовним платежем до бюджету, тоді як збір (плата, внесок) сплачується за умови отримання спеціальної вигоди, зокрема юридично значущих дій органів влади [35].

Сучасні виклики, пов'язані з кризовими умовами функціонування економіки, зокрема політичні зміни, військові конфлікти, дефіцит бюджету та зростання державного боргу, призводять до необхідності трансформації податкової системи. Основною метою цих змін є забезпечення стабільності податкових надходжень і боротьба з тіньовою економікою. Нещодавні зміни в податковому законодавстві скоротили кількість податків і зборів до 11 позицій [27].

Трансформація податкової системи вимагає впровадження нових підходів до стягнення податків і зборів, а також удосконалення регулювання процесів розрахунку і сплати. Це потребує створення системи, яка забезпечить прозоре та ефективне виконання податкових зобов'язань у межах чинного Податкового кодексу України [27].

Природа податків є багатогранною та динамічною, постійно зазнає змін і адаптацій. На основі аналізу літературних джерел виокремлено три ключові етапи еволюції податкової системи, які сформували сучасні податки як важливий інструмент бюджетно-податкового регулювання.

У таблиці 1.2 визначено основні елементи податків.

Основні елементи податків

№ з/п	Елемент податку	Визначення елементів податку
1	Платник податку	Це фізичні особи (резиденти і нерезиденти України), юридичні особи (резиденти і нерезиденти України) та їх відокремлені підрозділи, які мають, одержують (передають) об'єкти оподаткування або провадять діяльність (операції), що є об'єктом оподаткування, на яких покладено обов'язок зі сплати податків та зборів.
2	Об'єкт оподаткування	Можуть бути майно, товари, дохід (прибуток) або його частина, обороти з реалізації товарів (робіт, послуг), операції із постачання товарів (робіт, послуг) та інші об'єкти, визначені податковим законодавством, з наявністю яких податкове законодавство пов'язує виникнення у платника податкового обов'язку.
3	База оподаткування	Це фізичний, вартісний чи інший характерний вираз об'єкта оподаткування, до якого застосовується податкова ставка і який використовується для визначення розміру податкового зобов'язання.
4	Ставка податку	Це розмір податкових нарахувань на (від) одиницю (одиниці) виміру бази оподаткування. Під час обчислення одного і того самого податку можуть використовуватися декілька базових (основних) ставок. Існують абсолютні (специфічні) та відносні ставки. Абсолютною (специфічною) є ставка податку, згідно з якою розмір податкових нарахувань встановлюється як фіксована величина стосовно кожної одиниці виміру бази оподаткування.
5	Порядок обчислення податку	Це сукупність дій платника податків (податкового агента) або податкового органу з визначення суми податку, що підлягає до сплати.
6	Податковий період	Це період часу, з урахуванням якого відбувається обчислення та сплата окремих видів податків та зборів. Базовий податковий (звітний) період – період, за який платник податків зобов'язаний здійснювати розрахунки податків, подавати податкові декларації (звіти, розрахунки) та сплачувати їх до бюджету.
7	Строк та порядок сплати податку	Це період, що розпочинається з моменту виникнення податкового обов'язку платника податку із сплати конкретного виду податку і завершується останнім днем строку, протягом якого такий податок чи збір повинен бути сплачений у порядку, визначеному податковим законодавством.
8	Строк та порядок подання звітності про обчислення і сплату податку	Строк та порядок подання податкової звітності встановлюється ПКУ або законами з питань митної справи для кожного податку окремо.

Джерело: сформовано автором на основі [27, 35]

Дослідження основних функцій податків – фіскальної та регулюючої – дозволяє глибше зрозуміти їх економічну сутність. Зокрема, податки виконують дві головні ролі: по-перше, вони є джерелом наповнення державного бюджету, а по-друге, служать інструментом, за допомогою якого держава впливає на діяльність суб'єктів господарювання.

Основні елементи податків включають:

- Платників податку – осіб, які зобов'язані сплачувати податки;
- Об'єкт оподаткування – те, що підлягає оподаткуванню;
- Базу оподаткування – величину, до якої застосовується ставка податку;
- Ставку податку – розмір податкового зобов'язання;
- Порядок обчислення податку – спосіб визначення суми податку;

- Податковий період – час, за який обчислюється податкове зобов'язання;
- Строки та порядок сплати податку – регламент, що визначає, коли і як здійснюється сплата;
- Строки та порядок подання звітності – правила, за якими платники податків звітують про свої зобов'язання перед державою.

Такий підхід до розгляду податків дозволяє не лише систематизувати їх основні характеристики, але й краще зрозуміти їхню роль у забезпеченні функціонування держави та регулюванні економіки.

РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЯ І МЕТОДИКА РОЗРАХУНКІВ З БЮДЖЕТОМ ТОВ «СК "СТРОЙІНВЕСТ"»

2.1. Загальна характеристика діяльності ТОВ «СК "Стройінвест"»

Товариство з обмеженою відповідальністю «СК "Стройінвест"» (ЄДРПОУ 39086059) було засноване 6 лютого 2014 року. Компанія зареєстрована в місті Дніпро за адресою: вул. Любарського, буд. 143, офіс 106. Основним напрямком діяльності підприємства є будівництво житлових і нежитлових споруд. Крім того, компанія спеціалізується на виготовленні будівельних металоконструкцій, виробництві металевих дверей і вікон, проведенні електромонтажних робіт, монтажі водопровідних систем, систем опалення та кондиціонування, а також виконує широкий спектр оздоблювальних і будівельно-монтажних робіт, зокрема штукатурку, фарбування, укладання підлогових покриттів та облицювання стін.

Компанія також активно розвиває такі напрями, як оптова торгівля будівельними матеріалами, текстильними товарами, продуктами харчування (молочна продукція, яйця, олії та жири), надає послуги оренди та експлуатації нерухомості, працює у сферах архітектури, інжинірингу, геології, геодезії та технічного консультування, а також надає рекламні послуги.

Керівником підприємства є Сергій Олександрович Гавриленко. Засновницею та кінцевим бенефіціарним власником є Наталія Михайлівна Лазарь, яка володіє 100% статутного капіталу, що становить 7 200 000 грн.

Фінансові результати компанії за 2023 рік демонструють стабільний розвиток:

- Дохід: 782 586 000 грн;
- Чистий прибуток: 17 674 000 грн;
- Активи: 392 192 000 грн;
- Зобов'язання: 318 280 000 грн.

На підприємстві працює 106 співробітників.

ТОВ «СК "Стройінвест"» є активним учасником публічних закупівель,

уклавши понад 169 контрактів на загальну суму понад 6,5 млрд грн. Серед основних замовників – державні установи та великі компанії.

Основні сегменти ринку, на яких працює ТОВ «СК "Стройінвест»:

1. Державні замовлення

Компанія активно бере участь у тендерах, виконуючи державні замовлення, які включають:

- Будівництво соціальної інфраструктури (школи, лікарні);
- Реконструкцію доріг, мостів і шляхопроводів;
- Зведення промислових об'єктів для стратегічно важливих галузей.

Державний сектор є ключовим джерелом доходу компанії, що підтверджується укладенням понад 50 контрактів за останні три роки на суму, що перевищує 6,5 млрд грн.

Ці результати підкреслюють важливість позиції ТОВ «СК "Стройінвест"» на будівельному ринку України, особливо в сегменті державних замовлень.

ТОВ «СК "Стройінвест"» стикається з низкою ризиків у кожному сегменті ринку, на якому працює.

1. Державні замовлення. Основними викликами в цьому сегменті є залежність від політичної стабільності, жорстка конкуренція під час участі у тендерах, затримки фінансування з боку держави та ризики, пов'язані з корупцією. Крім того, будь-які зміни в законодавстві чи державній політиці можуть впливати на кількість замовлень і рівень доходів компанії. Щоб мінімізувати ці ризики, доцільно збільшувати частку приватних замовлень і залучати міжнародні організації до спільних проєктів.

2. Приватний сектор. У приватному секторі компанія надає послуги великим підприємствам і приватним забудовникам, зокрема:

- Будівництво промислових об'єктів, складів та логістичних центрів.
- Реконструкція та ремонт комерційної нерухомості.
- Земляні роботи та облаштування інфраструктури для забудовників.

Цей ринок демонструє стабільне зростання, що дозволяє диверсифікувати джерела доходів. Однак існують ризики неплатоспроможності клієнтів, особливо

невеликих забудовників, залежність від загальноекономічної ситуації та рівня інвестицій у будівництво. Також коливання цін на матеріали та енергоресурси можуть впливати на рентабельність проєктів. Для управління цими ризиками компанія може застосовувати попередній аналіз фінансового стану клієнтів, укладати довгострокові угоди з фіксованими умовами та оптимізувати витрати.

3. Інфраструктурне будівництво. Цей сегмент охоплює будівництво доріг, мостів, шляхопроводів та інших інженерних споруд. Компанія пропонує такі послуги:

- Розробка проєктної документації.
- Виконання земляних робіт і підготовки територій.
- Капітальний ремонт і реконструкція.

Завдяки висококваліфікованому персоналу та сучасній техніці компанія демонструє стабільне зростання в цьому напрямі. Водночас інфраструктурне будівництво пов'язане з високими ризиками через складність проєктів, тривалі терміни реалізації, перевищення бюджету, погодні умови та залежність від державного фінансування. Для зменшення ризиків необхідно забезпечувати детальне планування, страхувати проєкти від можливих збитків і залучати додаткові джерела фінансування, наприклад, через механізми приватно-державного партнерства.

4. Оренда спецтехніки. Цей напрям діяльності є додатковим джерелом доходу, в межах якого компанія здає в оренду спецтехніку для виконання будівельних робіт. Попит на ці послуги зростає завдяки активному розвитку будівельної галузі. Однак сегмент має специфічні ризики, зокрема: зношування обладнання, сезонні коливання попиту та ризики поломок техніки. Для мінімізації цих викликів компанія може впроваджувати регулярне технічне обслуговування, оновлювати парк спецтехніки та формувати гнучку цінову політику, щоб приваблювати клієнтів навіть у періоди низької активності.

Успішне управління ризиками в усіх сегментах діяльності дозволяє компанії не лише утримувати позиції на ринку, але й забезпечувати стійке зростання.

Основним сегментом ринку для ТОВ «СК "Стройінвест"» залишаються

державні замовлення, які забезпечують значну частину доходів компанії. Приватний сектор, своєю чергою, демонструє динамічне зростання завдяки розширенню клієнтської бази та диверсифікації послуг. Інфраструктурне будівництво виступає стратегічним напрямом діяльності, що створює основу для довгострокового розвитку підприємства. Сегмент оренди спецтехніки має значний потенціал для подальшого зростання, враховуючи зростаючий попит у будівельній галузі.

Для підвищення ефективності діяльності компанія може сконцентруватися на розширенні послуг у приватному секторі та збільшенні своєї частки в інфраструктурному будівництві. З метою зниження ризиків та забезпечення стабільного розвитку доцільно застосовувати такі стратегії:

- Рівномірний розподіл замовлень між різними сегментами;
- Впровадження систем моніторингу ризиків;
- Створення резервних фінансових фондів для покриття можливих збитків;
- Використання сучасних технологій у виробничих процесах.

Такі підходи дозволять оптимізувати діяльність компанії, зменшити вплив ризиків і забезпечити стабільний розвиток у довгостроковій перспективі.

Фінансова звітність ТОВ «СК "Стройінвест"» за останні три роки демонструє стійке зростання. Основні економічні показники, такі як виручка, чистий прибуток і рентабельність, свідчать про успішність діяльності компанії.

Для аналізу фінансового стану підприємства були розраховані ключові фінансові коефіцієнти, що відображають рівень ліквідності, платоспроможності, фінансової стійкості та рентабельності. У таблиці 2.1 наведено показники ліквідності балансу компанії, що дозволяють оцінити її фінансовий стан.

Динаміка показників ліквідності ТОВ «СК "Стройінвест"» за період 2021–2023 років демонструє змішані тенденції у фінансовому стані підприємства.

Коефіцієнт поточної ліквідності зріс з 1,137 у 2021 році до 1,216 у 2023 році, що свідчить про покращення здатності компанії покривати свої поточні зобов'язання за рахунок оборотних активів. Відхилення у 0,079 є позитивним сигналом, що вказує на стабільність та ефективніше управління оборотними

коштами.

Таблиця 2.1

Динаміка показників ліквідності ТОВ «СК "Стройінвест"» за 2021-2023 рр.

Показник	2021	2022	2023	Відхилення 2023 від 2021
Коефіцієнт поточної ліквідності	1,137	1,131	1,216	0,079
Коефіцієнт швидкої ліквідності	1,013	0,802	0,918	-0,095
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,7071	0,0631	0,2847	-0,4224
Співвідношення короткострокової дебіторської та кредиторської заборгованості	0,32	0,96	0,78	0,47

Джерело: сформовано автором на основі фінансової звітності за 2021-2023 рр.

Коефіцієнт швидкої ліквідності, навпаки, демонструє нестабільність. У 2022 році він знизився до 0,802, а у 2023 році частково відновився до 0,918. Проте, у порівнянні з 2021 роком, цей показник все ще нижчий на 0,095, що свідчить про певні труднощі з мобілізацією ліквідних активів для швидкого покриття зобов'язань. Ця динаміка може вказувати на недостатню ліквідність структури оборотних активів або зростання рівня дебіторської заборгованості.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності зазнав найбільш суттєвого зниження: з 0,7071 у 2021 році до 0,2847 у 2023 році, що означає відхилення на -0,4224. Це зменшення вказує на суттєве скорочення обсягу грошових коштів та їх еквівалентів, доступних для покриття поточних зобов'язань. Така тенденція може бути наслідком збільшення витрат, затримок у надходженні платежів від клієнтів або зростання короткострокових зобов'язань.

Співвідношення короткострокової дебіторської та кредиторської заборгованості покращилося, зросши з 0,32 у 2021 році до 0,78 у 2023 році (зміна на 0,47). Хоча це співвідношення нижче пікового значення 2022 року (0,96), воно все ще свідчить про певну залежність від короткострокових кредитів та зобов'язань, що створює ризики для управління оборотним капіталом.

Загальний аналіз показує, що ТОВ «СК "Стройінвест"» досягло певного покращення у загальній ліквідності, однак проблеми з абсолютною ліквідністю та доступністю грошових коштів можуть негативно впливати на фінансову

стабільність у короткостроковій перспективі. Для усунення цих викликів підприємству необхідно:

- Оптимізувати управління грошовими потоками;
- Поліпшити структуру оборотних активів;
- Підвищити ефективність роботи з дебіторською заборгованістю.

Застосування цих заходів дозволить зміцнити фінансову стійкість компанії та зменшити короткострокові ризики.

Таблиця 2.2 містить матеріали щодо фінансової стійкості підприємства.

Таблиця 2.2

Показники фінансової стійкості ТОВ «СК "Стройінвест"» за 2021-2023 рр, тис.грн.

Показник	2021	2022	2023	Відхилення 2023 від 2021
Власні обігові кошти (робочий, функціонуючий капітал)	43 958	50 947	68 675	24 717
Коефіцієнт забезпечення оборотних активів власними коштами	0,11	0,11	0,18	0,06
Маневреність робочого капіталу	0,91	2,52	1,38	0,48
Маневреність власних обігових коштів	5,46	0,49	1,33	-4,14
Коефіцієнт забезпечення власними обіговими коштами запасів	1,05	0,39	0,72	-0,32
Коефіцієнт покриття запасів	8,19	2,70	3,29	-4,90
Коефіцієнт фінансової незалежності	0,14	0,13	0,19	0,05
Коефіцієнт фінансової залежності	7,12	7,98	5,33	-1,78
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	6,90	7,88	5,26	-1,64
Коефіцієнт концентрації позикового капіталу	0,86	0,87	0,81	-0,05
Коефіцієнт фінансової стабільності (коефіцієнт фінансування)	0,164	0,143	0,231	0,067
Показник фінансового левериджу	0,044	0,011	0,004	-0,040
Коефіцієнт фінансової стійкості	0,147	0,127	0,188	0,042

Джерело: сформовано автором на основі фінансової звітності за 2021-2023 рр.

Аналіз показників фінансової стійкості ТОВ «СК "Стройінвест"» за 2021–2023 роки виявив суттєві зміни в структурі та якості фінансових ресурсів компанії. Найбільш помітним стало зростання власних обігових коштів з 43 958 тис. грн у 2021 році до 68 675 тис. грн у 2023 році, що свідчить про позитивну динаміку і збільшення ресурсів для фінансування оборотних активів. Відхилення у 24 717 тис.

грн вказує на значне зміцнення забезпеченості оборотного капіталу власними коштами.

Коефіцієнт забезпечення оборотних активів власними коштами зріс з 0,11 у 2021 році до 0,18 у 2023 році (+0,06), що свідчить про поступове зростання фінансової автономії підприємства. Це зменшує ризик залежності від позикових коштів і покращує стабільність управління оборотними активами. Проте динаміка маневреності робочого капіталу була менш стабільною: після зростання до 2,52 у 2022 році цей показник знизився до 1,38 у 2023 році. Незважаючи на спад, він залишається вищим за рівень 2021 року, що свідчить про покращення гнучкості використання капіталу, хоча темпи зростання сповільнилися.

З іншого боку, маневреність власних обігових коштів суттєво знизилася з 5,46 у 2021 році до 1,33 у 2023 році (-4,14), що вказує на скорочення можливостей компанії використовувати власний капітал для покриття поточних потреб. Аналогічно, коефіцієнт забезпечення власними обіговими коштами запасів знизився з 1,05 до 0,72 (-0,32), що свідчить про зростання залежності від позикових коштів для фінансування запасів. Незважаючи на це, показник залишається в межах прийнятних значень.

Коефіцієнт фінансової незалежності збільшився з 0,14 у 2021 році до 0,19 у 2023 році (+0,05), що є позитивною ознакою зменшення залежності від зовнішнього фінансування. Водночас коефіцієнт фінансової залежності знизився з 7,12 до 5,33 (-1,78), що також підтверджує посилення фінансової стійкості підприємства.

Проте зниження коефіцієнта маневреності власного капіталу з 6,90 у 2021 році до 5,26 у 2023 році (-1,64) може свідчити про зниження мобільності використання власного капіталу. Це супроводжується зменшенням коефіцієнта концентрації позикового капіталу з 0,86 до 0,81 (-0,05), що є позитивною тенденцією, оскільки вказує на зменшення частки позикових ресурсів у загальній структурі фінансування.

Загалом, аналіз показує покращення фінансової стійкості підприємства, зокрема збільшення власного капіталу та зменшення залежності від позикових

ресурсів. Проте існують виклики, пов'язані зі зниженням мобільності капіталу, які потребують уваги для забезпечення ефективного управління фінансовими ресурсами у довгостроковій перспективі.

Коефіцієнт фінансової стабільності ТОВ «СК "Стройінвест"» зріс з 0,164 у 2021 році до 0,231 у 2023 році (+0,067), що свідчить про поступове посилення фінансової позиції компанії. Одночасно, коефіцієнт фінансового левериджу знизився з 0,044 до 0,004 (-0,040), що вказує на значне скорочення ризиків, пов'язаних із використанням позикових коштів. Також зростання коефіцієнта фінансової стійкості з 0,147 до 0,188 (+0,042) підтверджує загальне покращення фінансового стану підприємства.

Загалом, фінансова стійкість компанії демонструє позитивну динаміку за аналізований період. Основними чинниками цього є збільшення власного капіталу, зменшення залежності від позикових ресурсів і посилення фінансової автономії. Проте деякі аспекти, такі як управління маневреністю капіталу та забезпечення запасів власними ресурсами, все ще потребують удосконалення.

Основні проблеми, з якими стикається підприємство:

- Значна залежність від зовнішнього фінансування.
- Низька рентабельність у порівнянні із середньогалузевими показниками.
- Великий обсяг короткострокових зобов'язань.

Перспективи для розвитку:

Компанія має можливість розширити свою ринкову присутність, залучати нових клієнтів і оптимізувати структуру фінансування. Підвищення рентабельності може бути досягнуто через впровадження інноваційних технологій, оптимізацію витрат і підвищення ефективності реалізації будівельних проєктів.

Для аналізу динаміки та структури використання фінансових ресурсів компанії за період 2021–2023 років були використані дані фінансової звітності, наведені у таблиці 2.3.

Таблиця 2.3

Склад та структура витрат ТОВ «СК "Стройінвест"» за 2021–2023 роки

Напрямок витрат	2021, тис. грн	2022, тис. грн	2023, тис. грн	Відхилення 2023–2021, тис. грн	Частка у витратах, 2023, %
Матеріали та сировина	900 832	147 656	340 231	-560 601	51,13
Оплата праці	31 107	10 886	10 687	-20 420	1,61
Амортизація	5 665	2 803	2 508	-3 157	0,38
Витрати на енергоносії	105814	42057	128654	22 840	19,34
Інші операційні витрати	634 958	88 647	182 349	-452 609	27,41
Фінансова діяльність (відсотки, кредити)	3108	997	951	-2 157	0,14
Разом	1 681 484	293 046	665 380	-1 016 104	100,00

Джерело: сформовано автором на основі фінансової звітності за 2021–2023 рр.

Аналіз складу та структури витрат ТОВ «СК "Стройінвест"» за період 2021–2023 років демонструє значні зміни у витратній базі підприємства, які відображають адаптацію компанії до змін ринкових умов та специфіки діяльності. Загальний обсяг витрат зменшився з 1 681 484 тис. грн у 2021 році до 665 380 тис. грн у 2023 році, що становить скорочення на 1 016 104 тис. грн або на 60,4%. Таке суттєве зниження може бути пов'язане з оптимізацією витрат, завершенням великих проєктів або зниженням обсягів діяльності у певних сегментах.

Найбільшу частку у витратах 2023 року займають витрати на матеріали та сировину – 51,13% загального обсягу. Попри те, що цей напрям зазнав значного скорочення на 560 601 тис. грн у порівнянні з 2021 роком, він залишається ключовим для операційної діяльності компанії. Це свідчить про збереження високої залежності від закупівель будівельних матеріалів, що характерно для будівельної галузі.

Другим за значущістю напрямом витрат стали інші операційні витрати, які у 2023 році становили 27,41% загальних витрат. Незважаючи на їхнє зменшення на 452 609 тис. грн порівняно з 2021 роком, цей напрям продовжує відігравати важливу роль у забезпеченні діяльності підприємства. Така висока частка може включати витрати на послуги підрядників, логістику та адміністративні потреби.

Витрати на енергоносії у 2023 році досягли 128 654 тис. грн, що на 22 840 тис. грн більше, ніж у 2021 році. Їхня частка в структурі витрат зросла до 19,34%, що

може бути пов'язане зі зростанням тарифів на енергоресурси, інтенсивністю експлуатації обладнання або впровадженням нових технологій, які потребують більше енергоспоживання. Це вимагає уваги до впровадження енергоефективних рішень для зниження витрат на енергоносії.

Витрати на оплату праці знизилися на 20 420 тис. грн і становили лише 1,61% загальних витрат у 2023 році. Це значне скорочення може свідчити про оптимізацію чисельності персоналу, аутсорсинг певних функцій або зміну організаційної структури. Хоча частка витрат на оплату праці є низькою, це може вплинути на якість виконання робіт і кадрову стабільність.

Амортизаційні витрати та витрати на фінансову діяльність становлять незначну частку у витратах підприємства – 0,38% та 0,14% відповідно. Зниження амортизаційних витрат (-3 157 тис. грн) свідчить про можливе скорочення інвестицій у нові основні засоби або про завершення амортизації частини обладнання. Зменшення витрат на фінансову діяльність (-2 157 тис. грн) є позитивним сигналом, що відображає зниження боргового навантаження.

Загалом, аналіз показує суттєве скорочення витрат підприємства за аналізований період, що вказує на зусилля компанії з оптимізації витрат та адаптації до нових умов ринку. Однак високий рівень витрат на матеріали та енергоносії, а також значна частка інших операційних витрат вимагають подальшої уваги для підвищення ефективності використання фінансових ресурсів. Для зміцнення фінансового стану компанії доцільно зосередитися на впровадженні енергоефективних технологій, вдосконаленні процесів закупівель матеріалів та оптимізації витрат на забезпечення операційної діяльності.

Рентабельність є ключовим показником ефективності управління фінансовими ресурсами (табл. 2.4).

Аналіз динаміки показників рентабельності ТОВ «СК "Стройінвест"» за період 2021–2023 років вказує на значні зміни у фінансовій ефективності підприємства. Загалом показники рентабельності демонструють як позитивні, так і негативні тенденції, що відображає неоднорідність результатів управління фінансовими ресурсами та операційною діяльністю.

Таблиця 2.4

Динаміка показників рентабельності ТОВ «СК "Стройінвест"» за 2021–2023 рр.

Показник	2021	2022	2023	Відхилення 2023 від 2021	
				Абс.	Відн.
Рентабельність активів за прибутком від звичайної діяльності	0,095	0,013	0,045	-0,050	-52,7
Рентабельність капіталу (активів) за чистим прибутком	0,095	0,013	0,045	-0,050	-52,7
Рентабельність власного капіталу	0,678	0,101	0,240	-0,438	-64,6
Рентабельність виробничих засобів	0,710	0,072	0,213	-0,497	-70,0
Рентабельність реалізованої продукції за прибутком від реалізації	0,019	0,020	-0,019	-0,038	-203,3
Коефіцієнт реінвестування	1,276	16,750	6,518	5,242	410,9
Коефіцієнт стійкості економічного зростання	0,864	1,690	1,564	0,700	81,0
Співвідношення сплачених відсотків і прибутку	0,125	0,119	0,091	-0,034	-27,2
Період окупності капіталу	10,50	79,09	22,21	11,71	111,5
Період окупності власного капіталу	1,48	9,91	4,17	2,69	182,3

Джерело: сформовано автором на основі фінансової звітності за 2021-2023 рр.

Рентабельність активів за прибутком від звичайної діяльності та за чистим прибутком знизилася з 0,095 у 2021 році до 0,045 у 2023 році, що становить відносне зниження на 52,7%. Це свідчить про зменшення ефективності використання активів для генерування прибутку. Подібна динаміка простежується у рентабельності власного капіталу, яка знизилася з 0,678 у 2021 році до 0,240 у 2023 році, втративши 64,6%. Це свідчить про зниження дохідності інвестицій власників, що може бути наслідком зростання витрат або зменшення прибутковості.

Рентабельність виробничих засобів також демонструє негативну динаміку, знизившись із 0,710 до 0,213, що становить зменшення на 70,0%. Це вказує на падіння ефективності використання виробничих потужностей для генерування прибутку. Водночас рентабельність реалізованої продукції, яка у 2021 році становила 0,019, у 2023 році зменшилася до -0,019, що свідчить про збитковість продажів і негативний вплив витрат на фінансовий результат.

Незважаючи на загальне зниження рентабельності, коефіцієнт реінвестування демонструє значне зростання — з 1,276 у 2021 році до 6,518 у 2023

році, що є позитивним сигналом. Це свідчить про те, що підприємство активно реінвестує прибуток для розвитку, навіть попри зниження ефективності інших показників. Позитивною динамікою характеризується і коефіцієнт стійкості економічного зростання, який зріс із 0,864 до 1,564, що вказує на зростання потенціалу компанії для забезпечення стійкого розвитку в довгостроковій перспективі.

Співвідношення сплачених відсотків і прибутку знизилося з 0,125 до 0,091, що є позитивною зміною, оскільки свідчить про зменшення фінансового навантаження підприємства. Проте період окупності капіталу та власного капіталу зріс на 111,5% та 182,3% відповідно. Це вказує на збільшення часу, необхідного для повернення вкладень, що є негативним фактором з точки зору інвесторів.

Загалом аналіз показників рентабельності демонструє, що підприємство стикається із проблемами ефективності використання ресурсів. Негативні зміни в рентабельності активів, власного капіталу та виробничих засобів вимагають уваги до управління витратами та оптимізації процесів. Разом із тим, позитивні тенденції у коефіцієнтах реінвестування та стійкості економічного зростання вказують на стратегічну спрямованість компанії на розвиток, що може забезпечити покращення фінансових показників у майбутньому.

Аналіз витрат компанії свідчить про зосередженість фінансових ресурсів на операційній діяльності, що є основним джерелом прибутковості. Найбільша частка витрат припадає на матеріали та сировину (51,13% у 2023 році), що відповідає специфіці будівельної галузі. Водночас, значна частка інших операційних витрат (27,41%) потребує додаткового аналізу для виявлення резервів оптимізації.

Загальний аналіз діяльності ТОВ «СК "Стройінвест"» свідчить про укріплення позицій на ринку будівельних послуг протягом останніх років. Компанія демонструє зростання фінансових показників, таких як виручка, прибуток і власні обігові кошти, що дозволяє ефективно працювати навіть у складних економічних умовах.

Позитивні тенденції:

- Збільшення власних обігових коштів.

- Зростання коефіцієнта фінансової стабільності, що покращує здатність компанії покривати свої зобов'язання за рахунок власних ресурсів.

- Зниження залежності від позикового капіталу, що посилює фінансову автономію підприємства.

Ризики та виклики:

- Зменшення коефіцієнтів абсолютної та швидкої ліквідності свідчить про необхідність удосконалення управління грошовими потоками та дебіторською заборгованістю.

- Зниження маневреності капіталу вказує на обмежену гнучкість використання фінансових ресурсів, що потребує уваги до структури фінансування оборотних активів.

- Висока частка короткострокових зобов'язань залишається проблемою, яку необхідно вирішувати для зменшення фінансових ризиків.

Незважаючи на ці виклики, ТОВ «СК "Стройінвест"» демонструє значний потенціал для подальшого розвитку, зокрема завдяки активному зростанню фінансових показників та впровадженню ефективних управлінських рішень.

Для досягнення сталого зростання та підвищення конкурентоспроможності ТОВ «СК "Стройінвест"» варто приділити особливу увагу оптимізації структури фінансування, покращенню управління оборотними активами та активному впровадженню інноваційних технологій у виробничі процеси. Залучення нових клієнтів та розширення ринків послуг дозволять підприємству збільшити доходи, зменшити залежність від окремих ринкових сегментів і забезпечити стійкий розвиток.

Загалом, компанія володіє всіма необхідними передумовами для зміцнення своїх позицій на будівельному ринку України. Ефективне управління фінансовими ресурсами та стратегічний підхід до вирішення існуючих викликів можуть стати ключовими факторами її подальшого успіху.

Організаційна структура ТОВ «СК "Стройінвест"» сформована відповідно до обраної організаційно-правової форми і представлена системою взаємопов'язаних органів управління, працівників та підзвітних їм служб. Ця структура має лінійний

характер, що забезпечує чіткість у розподілі повноважень і відповідальності.

Рис. 2.1 «Організаційна структура ТОВ «СК «Стройінвест»

Джерело: сформовано автором на підставі документів підприємства

Лінійно-функціональна організаційна структура виявляє ефективність під час вирішення завдань, які мають регулярний характер і вимагають стабільності в управлінні. Така модель є оптимальною для масового виробництва зі сталістю асортименту продукції та мінімальними змінами в технологіях.

В основі цієї структури лежить принцип єдиноначальності: управлінські рішення передаються від директора до кожного підрозділу виключно через одного керівника. Це забезпечує чіткий розподіл обов'язків і повноважень, створюючи умови для оперативного прийняття рішень та підтримки дисципліни. Директор несе повну відповідальність за діяльність усіх підлеглих підрозділів. У межах цієї структури виконавці також можуть делегувати частину своїх функцій нижчому рівню, виступаючи для них як лінійні керівники.

Штат ТОВ «СК "Стройінвест"» складається з 215 працівників. Усі співробітники компанії мають високий рівень кваліфікації та регулярно підвищують свій професійний рівень. Адміністративно-управлінський персонал бере участь у бізнес-тренінгах, організованих центром професійного розвитку, а для виробничого персоналу проводяться курси перепідготовки, які дозволяють відповідати міжнародним стандартам.

Управління компанією здійснює директор, який є вищою посадовою особою та несе повну відповідальність за її повсякденну діяльність і стратегічний розвиток.

Виробничий відділ виконує оперативний облік виробничого процесу, забезпечує виконання добових завдань із випуску продукції за кількістю та асортиментом, контролює стан незавершеного виробництва, дотримання норм запасів на складах і робочих місцях. Відділ також стежить за раціональним використанням транспортних засобів і своєчасним виконанням вантажно-розвантажувальних робіт.

Відділ збуту займається:

- Розробкою планів реалізації продукції та графіків її відвантаження відповідно до укладених договорів;
- Організацією прийому, зберігання, комплектації та упаковки готової продукції;
- Відвантаженням продукції споживачам і оформленням супровідної документації;
- Контролем і обліком виконання планів реалізації.

Відділ постачання визначає потреби підприємства в матеріальних ресурсах, таких як сировина, напівфабрикати, обладнання, паливо й енергія.

Бухгалтерія відповідає за вдосконалення методів калькуляції собівартості продукції, впровадження нормативного обліку витрат і калькуляції собівартості окремих видів продукції.

Ця структура дозволяє ТОВ «СК "Стройінвест"» ефективно функціонувати в умовах сучасного ринку, забезпечуючи високий рівень координації між підрозділами та підтримуючи стабільність у виробничих і управлінських процесах.

Відділ кадрів забезпечує підприємство кваліфікованим персоналом – робітниками, службовцями та спеціалістами необхідних професій і компетенцій. Формування кадрового складу проводиться відповідно до цілей, стратегії та профілю підприємства, враховуючи вплив зовнішніх і внутрішніх чинників.

Технічний відділ відповідає за оперативне та якісне вирішення технічних завдань, поставлених керівництвом, а також за підтримання технічного обладнання

підприємства у робочому стані.

Відділ маркетингу аналізує ринкову кон'юнктуру, оцінює результати комерційної діяльності підприємства, розробляє цілі, стратегії та плани розвитку. Крім того, цей відділ займається формуванням позитивного іміджу компанії як надійного партнера та успішного бізнесу.

Головний інженер реалізує технічну політику підприємства, забезпечує впровадження передових технологій і наукових досягнень у виробничі процеси. Він також контролює діяльність служб, відповідальних за ремонт і енергетичне обслуговування.

Головний механік здійснює технічне керівництво та контроль за безперебійною експлуатацією обладнання. Його обов'язки включають організацію своєчасного й якісного ремонту технологічного обладнання, потокових ліній та автопарку.

Завідувач лабораторії технохімічного та мікробіологічного контролю фактично виконує функції керівника відділу технічного контролю. Він відповідає за нагляд за якістю готової продукції та дотриманням стандартів технологічного процесу.

Майстри забезпечують безпосередню організацію виробничих процесів, контролюють роботу підлеглих і забезпечують дотримання технологічної дисципліни для випуску продукції відповідної якості.

Інженер з техніки безпеки забезпечує дотримання правил охорони праці та техніки безпеки на всіх рівнях підприємства, контролюючи відповідність виробничих процесів встановленим нормам.

Лінійна організаційна структура ТОВ «СК "Стройінвест"» забезпечує низку переваг, серед яких:

- Чітка система взаємодії між підрозділами;
- Швидке реагування на прямі накази керівництва;
- Узгодженість дій виконавців;
- Високий рівень персональної відповідальності керівників за прийняття рішень, що дозволяє раціонально розподіляти обов'язки.

Персонал підприємства характеризується високою кваліфікацією та постійно підвищує свої професійні навички. Співробітники проходять курси перепідготовки та беруть участь у бізнес-тренінгах, що сприяє відповідності сучасним вимогам ринку та підвищує конкурентоспроможність компанії.

2.2. Організація та методика обліку розрахунків з бюджетом ТОВ «СК «Сройінвест»

На ТОВ «СК "Стройінвест"» організація обліку розрахунків із бюджетом займає важливе місце. Нарахування та сплата податків і обов'язкових платежів впливають на структуру зобов'язань і активів компанії, тому ці операції потребують точного відображення в бухгалтерському обліку.

Основними завданнями організації податкового обліку на підприємстві є:

- Забезпечення правильного і своєчасного нарахування податків та обов'язкових платежів;
- Коректне відображення розрахунків із бюджетом на синтетичних та аналітичних рахунках;
- Використання відповідних облікових реєстрів і забезпечення точності даних у податковій звітності.

Податковий облік на ТОВ «СК "Стройінвест"» ведеться згідно з вимогами чинного законодавства.

Основні бухгалтерські документи для обліку, нарахування та сплати податків включають:

- Податок на додану вартість (ПДВ): податкові накладні;
- Податок на прибуток: декларація з податку на прибуток;
- Податок на майно автовласників: бухгалтерські розрахунки.

Для обліку податків, зборів і платежів використовується рахунок 64 «Розрахунки за податками й платежами», на якому фіксуються всі операції, пов'язані з податковими зобов'язаннями підприємства.

На кредиті синтетичного рахунку 64 «Розрахунки за податками й платежами» відображається нарахування податків та обов'язкових платежів до бюджету, а на дебеті – їх сплата.

Субрахунки рахунку 64 «Розрахунки за податками й платежами» включають:

- 641 «Розрахунки за податками» – облік нарахування та сплати податків (ПДВ, податку на прибуток та інших податків).

- 642 «Розрахунки за обов'язковими платежами» – облік розрахунків за обов'язковими платежами відповідно до законодавства, які не обліковуються на рахунку 65 «Розрахунки за страхування».

- 643 «Податкові зобов'язання» – облік сум ПДВ, визначених на основі авансових платежів, отриманих за продукцію, товари, послуги або роботи.

- 644 «Податковий кредит» – облік сум ПДВ, на які підприємство має право зменшити податкові зобов'язання.

Аналітичний облік податкових розрахунків здійснюється за кожним видом податків і платежів, що дозволяє отримувати точні дані про нараховані, сплачені суми та заборгованість наприкінці кожного місяця. Для зручності обліку відкриваються аналітичні рахунки під назвою «Податки та платежі».

Субрахунок 641 «Розрахунки за податками» має такі аналітичні облікові рахунки:

- 6411 «Розрахунок податку на додану вартість»;

- 6412 «Розрахунок податку на прибуток»;

- 6413 «Розрахунок податку на доходи фізичних осіб»;

- 6414 «Розрахунок комунального податку»;

- 6415 «Розрахунок інших податків».

Субрахунок 642 «Розрахунки за обов'язковими платежами» використовується для обліку обов'язкових платежів, які передбачені чинним законодавством, але не охоплюються страхуванням.

Субрахунок 643 «Податкові зобов'язання» фіксує суми ПДВ, визначені на основі авансових платежів за поставлену продукцію, товари чи послуги.

Субрахунок 644 «Податковий кредит» веде облік сум ПДВ, на які

підприємство має право зменшити податкове зобов'язання.

Кореспонденція рахунків, що використовується для обліку розрахунків із податків і платежів, наведена у таблиці 2.5.

Таблиця 2.5

Кореспонденція з організації обліку розрахунків за податками та платежами

№ з/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція	
		Дт	Кт
1.	Нараховано податок на прибуток від оподаткованого прибутку	79 “Фінансові результати” 98 “Податки на прибуток”	98 “Податки на прибуток” 64 “Розрахунки за податками й платежами”
2.	Нараховано податок на додану вартість від вартості реалізованих товарів	70 “Доходи від реалізації”	64 “Розрахунки за податками й платежами”
3.	Відображено утриманий податок з доходів фізичних осіб	66 “Розрахунки за виплатами працівникам”	64 “Розрахунки за податками й платежами”
4.	Нараховано податок з власників транспортних засобів та інших самохідних машин	92 “Адміністративні витрати”	64 “Розрахунки за податками й платежами”
5.	Відображено належні до сплати у бюджет штрафні санкції, нараховані податковими органами	948 “Визнані штрафи, пені, неустойки”	64 “Розрахунки за податками й платежами”
6.	Нараховано податок на додану вартість від вартості придбаних товарно-матеріальних цінностей	64 “Розрахунки за податками й платежами”	63 “Розрахунки з постачальниками та підрядниками”
7.	Перераховано із розрахункового рахунку належні до сплати податки до бюджету	64 “Розрахунки за податками й платежами”	31 “Рахунки в банках”
8.	В рахунок забезпечення платежів до бюджету видано вексель	64 “Розрахунки за податками й платежами”	51 “Довгострокові векселі видані” 62 “Короткострокові векселі видані”
9.	Погашено заборгованість перед бюджетом за рахунок позик банку	64 “Розрахунки за податками й платежами”	50 “Довгострокові позики” 60 “Короткострокові позики”

Джерело: сформовано автором

На ТОВ «СК«Сройінвест» нараховується та перераховується податок на нерухоме майно, транспортний податок. Типову кореспонденцію з відображення обліку податків на наведено в таблиці 2.6.

Таблиця 2.6
Кореспонденція рахунків з відображення обліку податків

№	Зміст господарської операції	Кореспонденція		Сума, грн
		Дт	Кт	
Облік податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки				
1	Нараховано податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, в залежності від використання майна			-
1.1	Використовується в основному виробництві	23	641/ Податок на	900,00
1.2	В загальновиробничих цілях	91	нерухоме	160,00
1.3	В адміністративних цілях	92	майно,	160,00
1.4	В збутових цілях	93	відмінне	160,00
			від	
			земельної	
			ділянки	
2	Сплачено податок до бюджету	641	311	1380,00

Джерело: сформовано автором

Кореспонденція з обліку нарахування та сплати інших податків і зборів ТОВ «СК«Сройінвест» (таблиця 2.7).

Ведення обліку по розрахунках по зборам і іншим обов'язковими платежами застосовують субрахунок 642.

Відповідно до податкового законодавства України, платник податків зобов'язаний подати податкову декларацію протягом 20 календарних днів після завершення звітного періоду. Декларація, зокрема з податку на додану вартість (ПДВ), є обов'язковим документом, який подається до контролюючого органу за місцем реєстрації платника податків. Її невід'ємною частиною є додатки.

Таблиця 2.7

Кореспонденція з нарахування та сплати податків від операційної діяльності

№ з/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Первинні документи
		Дт	Кт	
1	Відвантажено ТМЦ, виконано роботи, надано послуги	361, 377	701, 702, 703, 712	Видаткова накладна
2	Відображено суму податкових зобов'язань з ПДВ	701, 702, 703, 712	641/ПДВ	Податкова накладна
3	Нараховано з/п працівникам	231,92	661	Розрахунок бухгалтера, відомість про нарахування заробітної плати
4	Утримано із зарплати військовий збір	661	642	Розрахунок бухгалтера, відомість про нарахування заробітної плати
5	Утримано із зарплати ПДФО	661	6411	Розрахунок бухгалтера, відомість про нарахування заробітної плати
6	Нараховано єдиний соціальний внесок працівникам виробництва	231	651	Розрахунок бухгалтера, відомість про нарахування заробітної плати
7	Нараховано єдиний соціальний внесок працівникам адміністрації	92	651	Розрахунок бухгалтера, відомість про нарахування заробітної плати
8	Перераховано єдиний соціальний внесок	651	311	Платіжне доручення
9	Перераховано військовий збір	642	311	Платіжне доручення
10	Перераховано ПДФО	6411	311	Платіжне доручення

Джерело: сформовано автором

Особливості подання декларації з ПДВ:

- Декларація подається у двох формах: повній або скороченій.
- Обов'язковою умовою є подання оригіналу декларації без копій.
- Декларація надається незалежно від наявності податкових зобов'язань у звітному періоді, тобто незалежно від стану фінансово-господарської діяльності підприємства.

- Заповнення декларації здійснюється на основі реєстру виданих та отриманих податкових накладних, що містить інформацію про всі накладні.

Дані декларації повинні відповідати фінансовому обліку та реєстру податкових накладних. Для підтвердження достовірності декларація підписується

відповідальною особою (або платником, якщо це фізична особа), директором і головним бухгалтером, а у разі подання в електронному вигляді — електронним підписом. Інформація за кожен звітний період надається окремо, без накопичення даних попередніх періодів.

Декларація з податку на прибуток також подається незалежно від наявності податкових зобов'язань у звітному періоді. Основні вимоги:

- Дані подаються у тисячах гривень з одним десятковим знаком.
- Усі показники форми заповнюються, а у разі їх відсутності відповідні рядки закреслюються (за винятком випадків, передбачених формою).
- Інформація повинна підтверджуватись первинними обліковими документами та відповідати податковій звітності.
- Оригінали декларацій подаються у форматі А4 (двосторонньо для основної декларації та односторонньо для додатків).

Організація бухгалтерського обліку податків:

Рахунок 64 «Розрахунки за податками й платежами» забезпечує облік усіх операцій, пов'язаних із податками. Дані обліку зберігаються в журналі №3, а залишки за кожним видом податку, збору чи платежу визначаються наприкінці кожного місяця. Інформація про залишки та нарахування надається для кожного субрахунку окремо, а узагальнені дані містяться у відповідних примітках до звітності.

Аналітичний облік:

- Реєстр обліку дозволяє отримати дані про залишки, нарахування та сплату за всіма видами податків.
- Залишки за рахунком 64 переносяться до журналу 3 розділу II, графи 9, із врахуванням відповідних коригувань.

Особливості обліку податку на прибуток:

- Перенесення нарахованого податку на прибуток з кредиту рахунку 64 на дебет рахунку 98 не враховується у Відомості 3.6.
- Залишки визначаються індивідуально для кожного виду податку та враховуються під час формування фінансової звітності.

2.3. Методологічні та практичні основи аналізу розрахунків з бюджетом на ТОВ «СК «Стройінвест»

Розрахунки з бюджетом є невід'ємною частиною фінансово-господарської діяльності будь-якого підприємства. Вони включають сплату податків, зборів та інших обов'язкових платежів, які забезпечують виконання податкових зобов'язань перед державою. Для підприємства ці взаємовідносини є важливим індикатором його фінансової дисципліни, платоспроможності та стабільності.

Аналіз розрахунків з бюджетом дозволяє оцінити ефективність податкової політики підприємства, виявити фактори, які впливають на формування податкових зобов'язань, а також визначити проблемні аспекти у взаємодії з бюджетом. Крім того, такий аналіз допомагає виявити можливості для оптимізації податкового навантаження без ризику порушення податкового законодавства.

З метою проведення аналізу розрахунків з бюджетом доцільно проаналізувати як змінювалися розрахунки з бюджетом на ТОВ «СК Стройінвест».

Проведемо аналіз розрахунків з бюджетом використовуючи ф.№ 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» та ф. №2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)».

ТОВ «СК Стройінвест», як суб'єкт господарювання, здійснює сплату значного спектру податків, серед яких ПДВ, податок на прибуток, податки на доходи фізичних осіб, військовий збір, єдиний соціальний внесок тощо. Обсяги і структура цих платежів відображають особливості господарської діяльності компанії, зміну економічних умов та зовнішніх факторів.

У цьому підрозділі досліджується динаміка розрахунків з бюджетом ТОВ «СК Стройінвест» за період 2021–2023 років, аналізується структура податкових платежів та заборгованості, а також визначаються основні причини змін у податкових взаєморозрахунках. Особлива увага приділяється впливу зовнішніх факторів, таких як економічна криза та військові дії, а також внутрішнім аспектам,

зокрема зменшенню чисельності персоналу, змінам у фонді оплати праці та скороченню операційної діяльності.

Метою підрозділу є оцінка стану та динаміки розрахунків з бюджетом ТОВ «СК Стройінвест», виявлення проблемних зон та розробка рекомендацій для підвищення ефективності податкової політики підприємства в умовах сучасних викликів.

Розрахунки з бюджетом є важливим аспектом фінансово-господарської діяльності підприємства, що впливає на його платоспроможність, дотримання законодавства та репутацію. Аналіз динаміки сплати податків дозволяє оцінити ефективність податкової політики підприємства, виявити проблемні зони та запропонувати шляхи їх вирішення (таблиця 2.8.).

Таблиця 2.8

Динаміка сплати податків ТОВ «СК Стройінвест», тис. грн

Показник	2021 р.	2022 р.	2023 р.	Відхилення 2023 від 2021, тис. грн	Відносне відхилення, %
ПДВ	26 926,4	0,0	618,9	-26 307,5	-97,7
Податок на прибуток	8 569,2	1 127,6	3 310,0	-5 259,2	-61,4
ПДФО	4 823,7	1 706,3	1 518,7	-3 305,0	-68,5
Військовий збір	481,3	171,2	126,6	-354,7	-73,7
ЄСВ	5 356,5	1 913,9	1 834,1	-3 522,4	-65,8
Разом	46 157,1	4 919,0	7 408,3	-38 748,8	-83,9

Джерело: сформовано автором на підставі податкової звітності за 2021-2023 рр.

Загальний обсяг сплачених податків у 2023 році знизився на 83,9% порівняно з 2021 роком, що свідчить про суттєве зменшення податкового навантаження або обсягів господарської діяльності. Найбільше скорочення спостерігалось за ПДВ (-97,7%), що може бути пов'язано з особливостями податкового адміністрування або зменшенням операційного обороту підприємства.

Сума сплати податку на прибуток у 2023 році знизилася на 61,4% порівняно з 2021 роком. Це пов'язано із зменшенням прибутковості підприємства у попередні роки, а також змінами в податковій базі.

Сплата ПДФО зменшилася на 68,5%, що відображає скорочення кількості працівників (з 202 у 2021 році до 106 у 2023 році) та зменшення фонду оплати праці.

Військовий збір зменшився на 73,7%, що також пов'язано зі зниженням фонду оплати праці. Сплата ЄСВ скоротилася на 65,8%, що є наслідком зменшення чисельності персоналу та зниження обсягу виплат заробітної плати. Зниження податкових платежів у 2022 році можна частково пояснити економічними наслідками кризових явищ, включаючи вплив військових дій, що негативно вплинуло на фінансову стабільність підприємства.

Дані аналізу показують, що ТОВ «СК Стройінвест» у 2023 році суттєво зменшило обсяги сплати податків порівняно з 2021 роком, що є наслідком як зовнішніх економічних факторів, так і внутрішніх змін в діяльності компанії. Зниження кількості працівників і фонду оплати праці призвело до зменшення податків на доходи фізичних осіб, військового збору та ЄСВ. Одночасно зменшення операційної активності та прибутковості вплинуло на сплату ПДВ і податку на прибуток.

Розглянемо структуру податкових платежів підприємства (рис. 2.2)

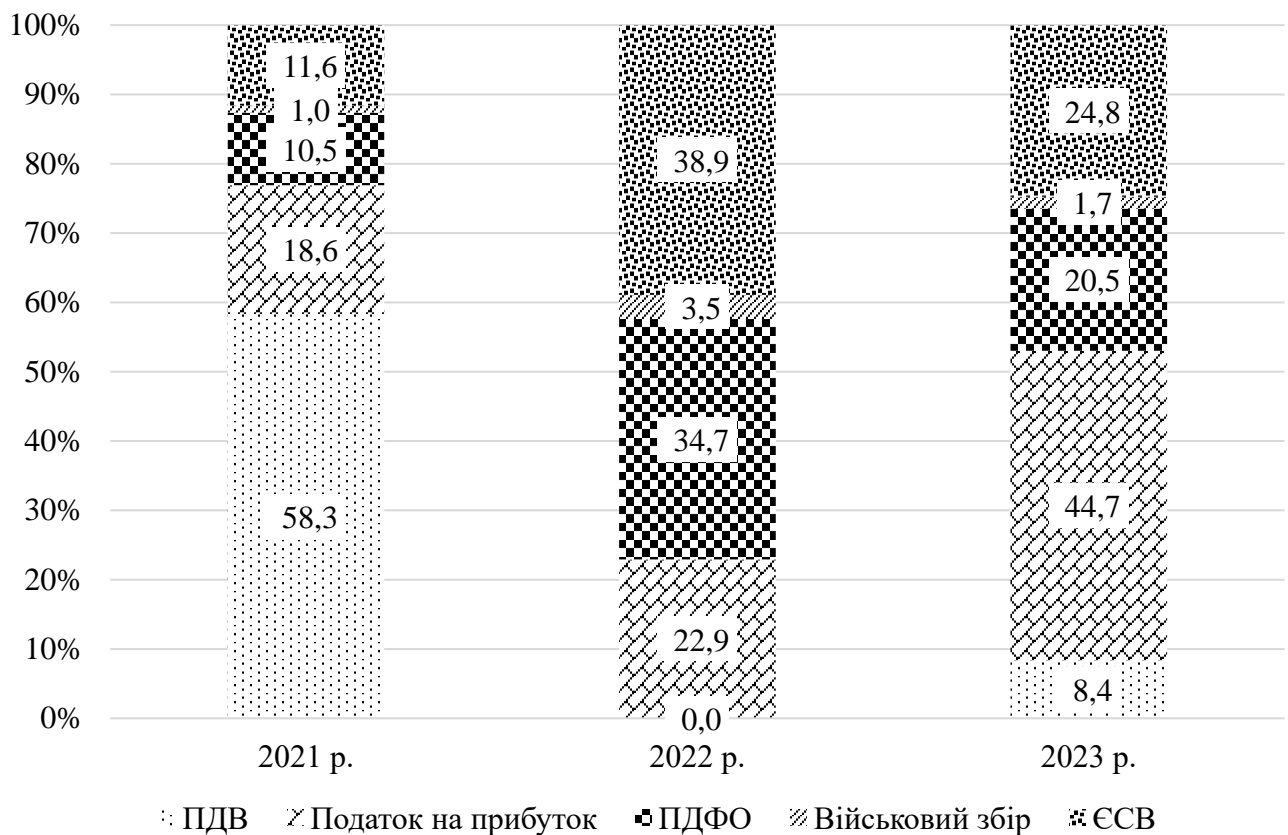

Рис. 2.2. Структура податкових платежів ТОВ «СК Стройінвест»

Джерело: сформовано автором на підставі податкової звітності за 2021-2023 рр.

У 2021 році основну частину податкових платежів склали сплати з ПДВ (58,3%) та податку на прибуток (18,6%). Ці дві категорії податків становили більше 75% загальної суми податкових зобов'язань. У 2022 році спостерігається значне скорочення загального обсягу податків, що суттєво змінило їх структуру. Домінуючим компонентом стали ПДФО (34,7%) та ЄСВ (22,9%), тоді як сплати з ПДВ були відсутні. У 2023 році структура податкових платежів знову змінилася. Найбільшу частку займають ЄСВ (44,7%) та ПДФО (20,5%), що свідчить про зростання частки платежів, пов'язаних з оплатою праці.

Частка ПДВ значно зменшилася: з 58,3% у 2021 році до 8,4% у 2023 році. Це свідчить про скорочення операційної діяльності підприємства, оскільки ПДВ залежить від обсягів реалізації продукції. Податок на прибуток у 2023 році займає лише 1,7% у структурі податкових платежів, що значно менше у порівнянні з 2021 роком (18,6%). Це може бути наслідком зниження прибутковості підприємства. ЄСВ демонструє зростання своєї частки в загальній структурі з 10,5% у 2021 році до 44,7% у 2023 році. Це пов'язано зі збільшенням податкового навантаження на фонд оплати праці відносно інших податків.

ПДФО у 2023 році займає значну частку (20,5%), але все ще меншу, ніж у 2022 році (34,7%). Це може бути пов'язано зі стабілізацією виплат заробітних плат після скорочення персоналу. Військовий збір становить незначну частину в усі три роки, але його частка у 2023 році знизилась до 0,6%.

Загальна динаміка структури податкових платежів свідчить про зміщення акценту з податків, пов'язаних з операційною діяльністю (ПДВ, податок на прибуток), на податки, пов'язані з фондом оплати праці (ЄСВ, ПДФО). Це вказує на можливе зниження обсягів виробничо-реалізаційної діяльності підприємства у 2022–2023 роках та збільшення частки виплат працівникам у витратах підприємства.

Таким чином, структура податкових платежів ТОВ «СК Стройінвест» за аналізований період демонструє суттєві зміни, що можуть бути наслідком зовнішніх економічних факторів та внутрішньої адаптації підприємства до змін у діяльності.

Податкове навантаження є важливим індикатором фінансової стійкості та ефективності підприємства. Воно відображає частку доходів, спрямовану на виконання податкових зобов'язань, та дозволяє оцінити рівень економічного навантаження на підприємство.

Для оцінки податкового навантаження підприємства було розраховано його частку у відношенні до чистого доходу (табл. 2.9). Аналіз динаміки показника податкового навантаження ТОВ «СК Стройінвест» за період 2021–2023 років демонструє суттєве зниження частки податків у доходах підприємства. Податкове навантаження скоротилося з 2,65% у 2021 році до 0,95% у 2023 році. Така тенденція може бути обумовлена як зменшенням обсягів господарської діяльності, так і змінами в структурі доходів та витрат підприємства.

Таблиця 2.9

Динаміка показника податкового навантаження

Рік	Чистий дохід, тис. грн	Податки, тис. грн	Податкове навантаження, %
2021	1 741 005,0	46 157,1	2,65
2022	277 581,0	4 919,0	1,77
2023	782 586,0	7 408,3	0,95

Джерело: сформовано автором на підставі податкової звітності за 2021-2023 рр.

У 2021 році підприємство отримало найбільший чистий дохід — 1 741 005,0 тис. грн, що забезпечило високий рівень податкових зобов'язань у розмірі 46 157,1 тис. грн. Відповідно, податкове навантаження склало 2,65%, що свідчить про значну частку доходів, спрямованих на виконання податкових зобов'язань. У цей період активна господарська діяльність підприємства забезпечувала стабільне виконання зобов'язань перед бюджетом.

У 2022 році, внаслідок зовнішніх економічних викликів, зокрема кризових явищ та військових дій, чистий дохід підприємства знизився більш ніж у шість разів, до 277 581,0 тис. грн. При цьому сума сплачених податків скоротилася до 4 919,0 тис. грн, а податкове навантаження зменшилося до 1,77%. Це свідчить про певне зниження ефективності оподатковуваної бази підприємства та про адаптацію компанії до нових умов роботи.

У 2023 році спостерігалося часткове відновлення чистого доходу, який зріс до 782 586,0 тис. грн. Проте сума сплачених податків зросла незначно, до 7 408,3 тис. грн, а податкове навантаження зменшилося до 0,95%. Таке зниження свідчить про оптимізацію податкових витрат підприємства та використання податкових пільг або інших інструментів для зменшення обсягу зобов'язань перед бюджетом.

Загалом, зменшення податкового навантаження підприємства відображає не лише зниження рівня його господарської активності, але й можливе використання заходів податкової оптимізації. Водночас скорочення частки податків у доходах свідчить про послаблення фіскального тиску, що може позитивно впливати на фінансовий стан підприємства в умовах кризових явищ. Проте, для забезпечення стабільного розвитку необхідно орієнтуватися на збільшення обсягів господарської діяльності, що сприятиме зростанню як доходів, так і податкових платежів.

Розглянемо стан заборгованості за розрахунками з бюджетом ТОВ «СК Стройінвест» (табл. 2.10).

Таблиця 2.10

Динаміка заборгованості за розрахунками з бюджетом
ТОВ «СК Стройінвест» за 2021–2023 рр., тис.грн.

Показник	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Відхилення 2023 від 2021, тис. грн	Відхилення 2023 від 2021, %
Поточна дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	0,0	29,1	0,0	0,0	0,0
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	2,1	20,0	2,3	+0,2	+9,5
У тому числі з податку на прибуток	1,0	4,8	1,9	+0,9	+90,0

Джерело: сформовано автором на підставі податкової звітності за 2021-2023 рр.

У 2021 році дебіторська заборгованість була відсутня, а в 2022 році досягла 29,1 тис. грн, що може бути пов'язане з нарахуванням невідшкодованого ПДВ або авансових платежів у державний бюджет. У 2023 році цей показник знову дорівнював нулю, що показав про оперативне регулювання взаєморозрахунків із бюджетом.

У 2021 році вона кредиторська заборгованість за розрахунками з бюджетом становила 2,1 тис. грн і в основному складалася із податкових зобов'язань. У 2022 році цей показник зріс до 20,0 тис. грн, що може бути зумовлено накопиченням податкового боргу або затримками у сплаті податків через економічні труднощі. У 2023 році кредиторська заборгованість незначно зросла, досягнувши 2,3 тис. грн, що вказує на покращення фінансової дисципліни підприємства.

У структурі кредиторської заборгованості найбільший приріст спостерігався за податком на прибуток. З 1,0 тис. грн у 2021 році цей показник збільшився до 1,9 тис. грн у 2023 році, що зростання про зростання податкових зобов'язань, ймовірно, внаслідок підвищення фінансових результатів підприємства.

Результати аналізу свідчать про те, що ТОВ «СК Будівництво» протягом 2021–2023 років значною мірою інвестував підтримувало стабільні взаєморозрахунки з бюджетом. Невелике зростання кредиторської заборгованості у 2023 році можна розцінювати як внаслідок підвищення фінансових результатів компаній, що призвело до відповідного зростання податкового навантаження. Водночас врегулювання дебіторської заборгованості у 2023 році закінчилося вдосконалення контролю за бюджетними зобов'язаннями.

Для подальшого розвитку необхідно забезпечити стабільну сплату податків, що сприятиме підтримці фінансової дисципліни та уникненню фінансових санкцій.

Для підвищення ефективності підприємству рекомендується:

Провести додатковий аналіз для виявлення можливостей оптимізації податкових платежів без ризику порушення законодавства.

Оптимізувати управління фондом оплати праці для мінімізації витрат на ЄСВ, одночасно зберігаючи конкурентний рівень зарплат.

Використовувати доступні пільги, якщо це можливо, з урахуванням специфіки діяльності та податкового законодавства.

Загальне зниження податкового навантаження, з одного боку, полегшило фінансове становище підприємства, але з іншого боку, це вказує на зменшення загального обсягу економічної активності.

Підприємство потребує підвищеної уваги до управління податковими

потоками з урахуванням змін у законодавстві та економічних умовах, що дозволить покращити його фінансовий стан і забезпечити стійке зростання.

2.4. Теоретичні аспекти аудиту розрахунків з бюджетом

У сучасних умовах економічної діяльності суб'єкти господарювання часто стикаються з нерівномірним розвитком. Відсутність належної державної підтримки, дефіцит фінансових ресурсів і податкова нерівність можуть змусити керівників підприємств свідомо спотворювати фінансову звітність. Такі дії спрямовані на приховування реальних результатів фінансово-господарської діяльності та ухилення від сплати податків, що створює загрозу для соціально-економічного розвитку країни.

Основною метою аудиту розрахунків із бюджетом є формування незалежної думки аудитора про відповідність цих розрахунків чинним нормативно-правовим актам, які регулюють порядок нарахування та сплати податків і зборів. В умовах значного податкового навантаження підприємства зобов'язані сплачувати як загальнодержавні, так і місцеві податки та збори.

Загальнодержавні податки встановлюються державою та є обов'язковими для всіх платників. Водночас місцеві податки та збори визначаються органами місцевого самоврядування, які мають право регулювати їх сплату, встановлюючи пільгові ставки, звільнення для окремих категорій платників або відстрочки платежів. Надмірний податковий тиск змушує підприємства шукати шляхи оптимізації своїх податкових зобов'язань, використовуючи як законні, так і незаконні методи.

Головне завдання аудиту розрахунків із бюджетом полягає у перевірці правильності нарахування податків і зборів, їх своєчасної сплати та підтвердження достовірності перевіреної інформації висновком аудитора.

Функціональні завдання аудиту включають:

- Консультації платників податків щодо правильного нарахування і сплати податків та зборів з метою уникнення переплат або фінансових санкцій з боку

фіскальних органів.

- Надання рекомендацій щодо усунення порушень, виявлених під час перевірки податкових розрахунків.

- Допомога у впровадженні оптимальної системи оподаткування, яка відповідає законодавчим вимогам і водночас мінімізує податкове навантаження.

Основним завданням аудиту розрахунків із бюджетом є детальна перевірка правильності нарахування податків і зборів, а також своєчасності їх сплати. Результати такої перевірки фіксуються у висновку аудитора, що підтверджує достовірність перевіреної інформації.

Функціональні завдання аудиту:

- Консультації платників податків із питань оподаткування, спрямовані на забезпечення своєчасних і точних розрахунків із бюджетом;

- Допомога в уникненні переplat і фінансових санкцій з боку фіскальних органів;

- Надання рекомендацій щодо виправлення порушень, виявлених під час перевірки;

- Сприяння організації оптимального оподаткування для мінімізації податкових ризиків.

Методика виконання аудиту розрахунків із бюджетом активно розробляється в науковій, навчальній та професійній літературі. Зокрема, у 2012 році Аудиторська палата України підготувала проєкт документа щодо завдань із надання впевненості, пов'язаних із перевіркою податкової звітності. Цей документ отримав назву «Завдання з незалежної перевірки податкової звітності (завдання з податкового аудиту)» (Рішення Аудиторської палати України №246/12 від 23 лютого 2012 року).

Серед фахівців, які зробили вагомий внесок у розробку методології аудиту, слід відзначити Артюх О.В., Назаренко І.М., Петрик О.А., Сема В.О., Дубик І.Є., Малишкіна О.І. та інших. Вони дослідили ключові аспекти аудиту, включаючи:

- Оцінку ризиків системи внутрішнього контролю;

- Принципи аудиторського процесу;

- Етапи проведення аудиту;

- Методи отримання аудиторських доказів;
- Теоретичні засади аудиту об'єктів, таких як корпоративні податки та збори.

Попри досягнення в цій сфері, залишається необхідність у подальшому дослідженні впливу податкового законодавства на організацію та методику аудиту.

Модель аудиту розрахунків із бюджетом (табл. 2.11) надає структуроване уявлення про організацію аудиторського процесу. Вона включає:

- Визначення мети та завдань аудиту;
- Вибір методів і нормативно-правового забезпечення;
- Розподіл аудиторського процесу на стадії;
- Використання специфічних методів і прийомів перевірки;
- Документальне оформлення результатів аудиту.

Таблиця 2.11

Модель аудиту розрахунків з бюджетом

Мета аудиту розрахунків з бюджетом	Висловлення аудитором думки про те, чи відповідають ці розрахунки за всіма податками і зборами в усіх суттєвих аспектах нормативним документам, які регламентують порядок їх нарахування та сплати до відповідних рівнів бюджету.
Завдання	<ul style="list-style-type: none"> - перевірка дотримання законів та інших підзаконних актів; - перевірка правильності визначення обсягу одержаного прибутку; - перевірка правильності визначення і своєчасності сплати податку на прибуток, відрахувань до соціальних фондів; - перевірка правильності розрахунку податкових зобов'язань з податку на додану вартість, акцизного збору.
Методи	Закони діалектичної логіки (закон переходу кількісних змін в якісні, закон єдності і боротьби протилежностей), а також закони формальної логіки (закон суперечності, закон тотожності).
Нормативно-правове забезпечення	Конституція України, Податковий, Господарський, Цивільний кодекси України, закони України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» та «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність», нормативно-правові акти, що регулюють окремі види податків та зборів, Міжнародні стандарти контролю якості аудиту, Положення (стандарти) бухгалтерського обліку (НП(С)БО).
Процедури аудиту	Фактичні процедури аудиту; документальні процедури аудиту; спеціальні процедури аудиту; аналітичні процедури аудиту.
Стадії аудиту	Прийняття клієнта; планування аудиту; виконання аудиту; огляд та завершення; надання звіту замовнику.
Документальне оформлення аудиту	Робоча та підсумкова документація аудитора.

Джерело: сформовано автором на підставі [26]

Аудиторська перевірка розрахунків із бюджетом повинна враховувати вимоги чинних міжнародних і національних стандартів, а також практичні аспекти аудиторської діяльності. Вона ґрунтується на дотриманні етичних та методичних принципів аудиту, а також на розгляді різноманітних методологічних питань [3].

Складнощі аудиту розрахунків із бюджетом:

Велика кількість податків і зборів, недоліки податкового законодавства та високий податковий тиск на підприємства значно ускладнюють процес перевірки. Необхідність різного відображення однієї операції в бухгалтерському та податковому обліку через невідповідності у законодавстві підвищує ризики для підприємства. Крім того, значні штрафи та пені за порушення податкового законодавства збільшують аудиторський ризик.

Через ці фактори аудит розрахунків із бюджетом є одним із найскладніших і найвідповідальніших завдань у практиці аудиту. Ще до початку перевірки аудитор повинен узгодити з клієнтом усі питання щодо перевірки, включаючи обсяг робіт, період перевірки, види податків та метод організації аудиту. Ці аспекти необхідно чітко зафіксувати в договорі, загальному плані та програмі аудиторської перевірки.

Методи організації аудиту:

1. Суцільний метод:

- Дозволяє мінімізувати ризики до найнижчого рівня.
- Передбачає перевірку всіх операцій без винятку.
- Є трудомістким, вимагає значних витрат часу та ресурсів, що впливає на вартість послуг аудитора.

2. Вибірковий метод:

- Може бути використаний за бажанням підприємства.
- Аудитор формує вибірку відповідно до Міжнародного стандарту аудиту (МСА) 530 «Аудиторська вибірка та інші процедури вибіркової перевірки».
- Усі виконані роботи документуються відповідно до МСА 230 «Документація» [26].

Незалежно від обраного методу, аудитор повинен ретельно оформлювати всі етапи перевірки та забезпечити їх відповідність міжнародним стандартам. Це

сприяє прозорості процесу, забезпечує надійність аудиторського висновку та мінімізує підприємницький ризик аудитора.

Під час проведення аудиту розрахунків із бюджетом слід дотримуватися наступних кроків:

1. Визначення об'єкта аудиту:

- Скласти перелік податків і зборів, які сплачує підприємство.

2. Аналіз нормативної бази:

- Ретельно вивчити нормативно-правові акти, що регламентують порядок нарахування та сплати кожного податку і збору.

3. Уточнення предмета дослідження:

- Визначити предметну область, яка підлягає перевірці.

4. Перевірка бази оподаткування:

- Оцінити повноту та правильність відображення бази оподаткування за кожним видом податку чи збору.

5. Перевірка розрахунків:

- Переконатися у правильності застосування податкових ставок і арифметичних розрахунків для нарахування податків.

6. Оцінка пільг:

- Вивчити законність і обґрунтованість застосування податкових пільг.

7. Контроль платежів:

- Перевірити повноту та своєчасність сплати податків і зборів до бюджету.

8. Аналіз податкової звітності:

- Оцінити правильність складення податкових декларацій, розрахунків та своєчасність їх подання до податкових органів.

9. Облік і звітність:

- Перевірити правильність відображення розрахунків із бюджетом у бухгалтерському обліку та фінансовій звітності.

10. Підготовка результатів перевірки:

- Надати клієнту звіт із детальним описом виявлених помилок, фактів недотримання законодавства чи обману.

- Надати рекомендації щодо виправлення виявлених недоліків.

11. Формування висновку:

- Підготувати аудиторський висновок відповідно до мети перевірки:

- Якщо перевірялося окреме питання – скласти тематичний висновок.

- При загальному аудиті – надати інформацію для складання підсумкового висновку відповідно до МСА 700 («Аудиторський висновок про фінансову звітність») або МСА 800 («Аудиторський висновок про завдання спеціального призначення») [26].

12. Оформлення документів:

- Скласти та підписати акт про виконану роботу.

13. Обговорення співпраці:

- Провести консультацію з клієнтом щодо можливості продовження співпраці на основі отриманих результатів.

Дотримання цих етапів дозволяє провести аудит якісно, мінімізувати ризики та надати клієнту об'єктивну оцінку стану розрахунків із бюджетом.

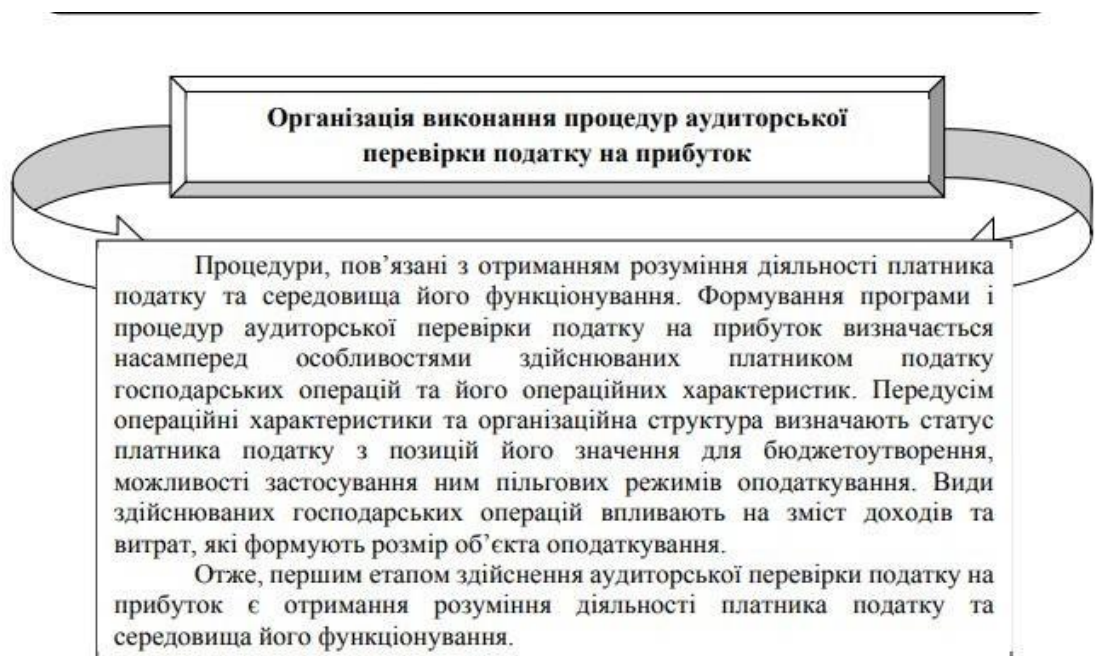

Рис. 2.3. Організація виконання процедур аудиторської перевірки податку на прибуток

Джерело: сформовано автором на підставі [23, 26]

Аудит має забезпечувати ефективну реалізацію всіх господарських операцій з дотриманням принципу раціонального використання ресурсів, знижуючи рівень ризику, пов'язаного з господарською діяльністю.

Схему послідовності проведення аудиту розрахунків з бюджетом наведено на рисунку 2.4.

Рис.2.4. Схема послідовності проведення аудиту розрахунків з бюджетом
Джерело: сформовано автором

З огляду на викладене, можна зробити висновок, що питання податкового обліку охоплюють усі аспекти економічної діяльності як юридичних, так і фізичних осіб. Без належної професійної підготовки щодо відображення операцій з нарахування, утримання та розрахунків із бюджетом забезпечити правильність і повноту цих процесів неможливо.

Аудит податків і зборів повинен займати важливе місце у роботі аудитора. Для надання високоякісних послуг необхідно застосовувати систематизований підхід до перевірки, формалізований у вигляді програми аудиту з чітко визначеними завданнями. Використання запропонованих завдань аудиту зобов'язань за податками та зборами дозволить вирішити існуючі проблеми

організаційного, методичного та технічного характеру.

Такий підхід сприятиме:

- Підвищенню точності та достовірності проведених перевірок;
- Поліпшенню якості складеного аудиторського висновку;
- Забезпеченню прозорості та відповідності результатів перевірки чинним стандартам.

Отже, ефективна організація аудиту податкових зобов'язань є ключовим елементом успішного фінансового контролю, що має сприяти не лише виконанню законодавчих вимог, а й поліпшенню фінансової дисципліни суб'єктів господарювання.

2.5. Організація проведення аудиту розрахунків з бюджетом на ТОВ «СК «Сройінвест»

Податкова звітність є інформацією, вираженою у фінансових показниках, що формується на основі облікових даних підприємства. Проте така дефініція прямо не визначена у Міжнародних стандартах аудиту (МСА). Основна проблема полягає в тому, що МСА зосереджені на аудиті фінансової звітності, акцентуючи увагу на дослідженні системи внутрішнього контролю, дотриманні принципу безперервності, подальших подій тощо.

МСА 200 та МСА 805 допускають адаптацію стандартів для аудиту «іншої історичної фінансової інформації», проте вимагають обов'язкового аналізу їхньої доречності та необхідності застосування. Наприклад, аудит податкової звітності, хоча й не потребує обов'язкового виконання всіх вимог користувачів, повинен відповідати встановленим стандартам, якщо аудит виконується за принципами МСА. Зокрема, аудитор має враховувати доречність застосування МСА 570 «Безперервність» [26].

Вплив податкового законодавства на аудит фінансової звітності:

МСА 200 визначає, що метою аудиторської перевірки фінансових звітів є висловлення незалежної думки про те, чи складені ці звіти відповідно до визначеної

концептуальної основи. Аудиторська думка повинна включати формулювання, наприклад: «надає достовірну та справедливу інформацію»; «відображає достовірно в усіх суттєвих аспектах» (п. 35 МСА 700 «Формування думки та складання звіту щодо фінансової звітності») [26].

Формування думки передбачає оцінку, чи відповідають фінансові звіти вимогам концептуальної основи щодо таких аспектів: окремі класи операцій; залишки на рахунках; розкриття інформації.

Управлінський персонал, подаючи фінансові звіти, прямо або неявно заявляє про відповідність операцій і залишків рахунків певним твердженням (assertions). Ці твердження поділяються на такі категорії:

1. Для класів операцій та подій: настання, повнота, точність, завершеність періоду, класифікація, подання.

2. Для залишків рахунків: існування, права та зобов'язання, повнота, оцінка, розподіл, класифікація, подання.

Відсутність критеріїв щодо відповідності податковому законодавству:

Серед перелічених критеріїв немає пункту «відповідність податковому законодавству». Це питання охоплює закони та нормативні акти, які не є частиною концептуальної основи фінансової звітності.

Для українських суб'єктів господарювання дотримання вимог податкового законодавства є критично важливим, оскільки воно суттєво впливає на формування та оцінку фінансової звітності. Особлива увага до цього аспекту дозволяє враховувати нормативні документи, що мають значний вплив на процес підготовки фінансових даних.

Вплив податкового законодавства на діяльність аудитора у процесі проведення аудиту фінансової звітності, виконаного відповідно до Міжнародних стандартів аудиту (МСА), є багатогранним. Аудитори, усвідомлюючи значення податкового законодавства для завдань з аудиту фінансової звітності, повинні дотримуватись таких ключових аспектів [26]:

1. Виконання спеціалізованих процедур: Обов'язкове проведення аудиторських процедур, які охоплюють статті, пов'язані з дебіторською

заборгованістю та поточними зобов'язаннями за розрахунками з бюджетом.

2. Оцінка впливу законодавства: Розгляд податкового законодавства як чинника, що суттєво впливає на фінансові показники, у відповідності до вимог МСА 250 «Розгляд законодавчих та нормативних актів при аудиті фінансової звітності».

3. Дотримання вимог щодо шахрайства: Суворе дотримання положень МСА 240 «Відповідальність аудитора щодо шахрайства під час аудиту фінансової звітності», адже операції з бюджетом та державними цільовими фондами належать до зон підвищеного ризику помилок і шахрайства (табл. 2.12).

Таблиця 2.12

Вплив податкового законодавства на цілі та відповідальність аудитора при виконанні завдань з аудиту фінансової звітності відповідно до Міжнародних стандартів аудиту

№ з/п	Вплив податкового законодавства	Цілі та відповідальність аудитора
1.	<p>Наявність окремих рядків у формах фінансової звітності, присвячених розрахункам з бюджетом та державними цільовими фондами:</p> <p>1. Баланс: ряд. 1135 «Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом», ряд. 1136 «у тому числі з податку на прибуток», ряд. 1620 «Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з бюджетом», ряд. 1621 «у тому числі з податку на прибуток». ряд. 1625 «Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками зі страхування».</p> <p>2. Звіт про рух грошових коштів: ряд. 3005 «Надходження від повернення податків і зборів», ряд. 3006 «у тому числі податку на додану вартість», ряд. 3100 «Витрачання на оплату відрахувань на соціальні заходи», ряд. 3115 «Витрачання на оплату зобов'язань з податків і зборів»</p>	<p>Обов'язкова перевірка статей форм фінансового звіту (балансу та звіту про рух грошових коштів), які стосуються залишків дебіторської заборгованості та поточних зобов'язань за розрахунками з бюджетом та зі страхування, витрачання грошових коштів на оплату відрахувань на соціальні заходи, зобов'язань з податків і зборів, надходження грошових коштів у вигляді повернення податків та зборів.</p> <p>Обов'язкове виконання тестів заходів контролю та процедур по суті за даним класом операцій, залишками на рахунках та розкриттям інформації. Застосування процедур всіх типів: перевірка, спостереження, запит, підтвердження, перерахунок, повторне виконання та аналітична процедура.</p>

2.	Розгляд податкового законодавства в цілому як таке, що має суттєвий вплив на показники фінансової звітності відповідно до вимог МСА 250 «Розгляд законодавчих та нормативних актів при аудиті фінансової звітності»	Обов'язковий розгляд впливу податкового законодавства на показники фінансової звітності та розкриття інформації у фінансовій звітності відповідно до вимог МЛС 250 «Розгляд законодавчих та нормативних актів при аудиті фінансової звітності». Цілі аудитора при розгляді законодавчих та нормативних актів сфери оподаткування такі: 1) отримання достатніх і прийнятних аудиторських доказів щодо дотримання положень законодавчих та нормативних актів, які регулюють податкові відносини, як такі, що безпосередньо впливають на визначення суттєвих сум і розкриття інформації у фінансовій звітності суб'єкта господарювання; 2) виконання визначених аудиторських процедур для виявлення недотримання вимог законодавчих та нормативних актів сфери оподаткування, які мають суттєвий вплив на фінансову звітність; 3) виконання належних дій у відповідь на недотримання або підозрюване недотримання вимог законодавчих та нормативних актів, які регулюють порядок нарахування та сплати податків, зборів та обов'язкових платежів юридичними особами, ідентифікованих під час аудиту.
3.	Визнання такого класу операцій як розрахунки з бюджетом та державними цільовими фондами як такі, в яких ризик виникнення помилок та шахрайства є доволі високим, відповідно до вимог МСА 240 «Відповідальність аудитора, що стосується шахрайства при аудиті фінансової звітності».	Аудитор повинен особливо ретельно досліджувати чинники (фактори) ризику суттєвого викривлення фінансової звітності внаслідок шахрайства при розрахунках бюджетом та державними цільовими фондами, а також ретельно планувати процедури з метою виявлення обставин, які можуть свідчити про шахрайство в сфері оподаткування. Цілі аудитора при дослідженні шахрайства в сфері оподаткування при аудиті фінансової звітності: 1) ідентифікувати та оцінити ризики суттєвого викривлення фінансової звітності внаслідок шахрайства при нарахуванні та сплаті податків, зборів та обов'язкових платежів; 2) отримати достатні та прийнятні аудиторські докази, що стосуються оцінених ризиків суттєвого викривлення внаслідок шахрайства, через розробку і застосування прийнятних дій у відповідь; 3) вжити належних заходів у відповідь на шахрайство або підозрюване шахрайство при нарахуванні та сплаті податків, ідентифіковане під час аудиту

Джерело: сформовано автором на підставі [26]

Вплив податкового законодавства на завдання аудитора при перевірці фінансової звітності відповідно до Міжнародних стандартів аудиту (МСА) проявляється у трьох ключових аспектах. По-перше, це необхідність ретельної

перевірки статей, що стосуються дебіторської заборгованості та поточних зобов'язань за розрахунками з бюджетом. По-друге, це врахування податкового законодавства як чинника, що впливає на дотримання вимог МСА 250 *«Розгляд законодавчих та нормативних актів при аудиті фінансової звітності»*. По-третє, це відповідність положенням МСА 240 *«Відповідальність аудитора щодо шахрайства при аудиті фінансової звітності»*, що особливо актуально для сфер із підвищеним ризиком, таких як розрахунки з бюджетом.

Такий багатовимірний вплив потребує розробки ефективних методик для виявлення потенційних відхилень і забезпечення належної реакції аудитора на виявлені порушення.

Під час аудиторської перевірки достовірності облікових операцій із розрахунків з бюджетом у ТОВ «СК «Сройінвест» не було виявлено розбіжностей між даними бухгалтерського обліку та показниками фінансової звітності. Аудит також підтвердив правильність нарахування та утримання податків, що свідчить про належний рівень податкового обліку підприємства.

РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ І АУДИТУ РОЗРАХУНКІВ З БЮДЖЕТОМ ЗА ПОДАТКАМИ Й ПЛАТЕЖАМИ

3.1. Інформаційне забезпечення податкового аудиту будівельних організацій: міжнародний досвід і українська практика

Аудит у поєднанні з державним і управлінським контролем сприяє наданню достовірної та необхідної інформації для всіх рівнів управління країною. Розвиток економіки в умовах формування цивілізованого ринку супроводжується функціонуванням численних суб'єктів господарювання — незалежних виробників товарів, робіт і послуг, які працюють у конкурентному середовищі. Вони, з одного боку, виступають користувачами інформації у взаємодії з бізнес-партнерами, а з іншого — є джерелами інформації про власну діяльність. У результаті формується інформаційний простір, у якому кожен суб'єкт господарювання виступає як виробником, так і споживачем інформації.

Одним із найважливіших елементів цього простору є економічна інформація, зокрема податкова, що ґрунтується на даних бухгалтерського обліку та формується відповідно до норм податкового законодавства. На відміну від бухгалтерської звітності, яка підлягає обов'язковій аудиторській перевірці, податкова звітність не забезпечується такою гарантією якості. Це пов'язано з тим, що під час підготовки податкової інформації керівництво організацій не зобов'язане залучати аудиторів для сертифікації.

Водночас у практиці аудиту податкової звітності в Україні досі залишаються невирішеними організаційні та методологічні аспекти. Немає чіткого визначення сутності, мети, завдань і принципів податкового аудиту, а також критеріїв оцінки його якості. Відсутня уніфікована методологія проведення перевірок, зокрема щодо етапу планування та аналізу розрахунків з податків і зборів. У наукових роботах більшість авторів пропонують фрагментарні методики, які не охоплюють увесь комплекс необхідних процедур. Для ефективного проведення податкового аудиту будівельних організацій потрібно враховувати особливості їх діяльності та

специфіку оподаткування.

Особливої актуальності набуває використання даних з історичних джерел, таких як бази даних бухгалтерського обліку. Інформація про фактичні операції, а не розрахункові нормативи, стає важливим джерелом для ухвалення рішень щодо нових контрактів. В умовах економічної кризи, коли зростає необхідність оптимізації витрат і підвищення ефективності роботи, керівництво будівельних організацій потребує оперативної та якісної аналітичної інформації для пошуку нових замовлень і підтримки конкурентоспроможності [15].

Організація ефективної системи обліку є одним із ключових завдань будівельних організацій, яке вимагає невідкладного вирішення. Планування, контроль і чіткий облік витрат на капітальне будівництво, а також прозорість діяльності підвищують вимоги до систем обліку, які забезпечують своєчасну та достовірну інформацію для прийняття управлінських рішень. Інвестори, як основні учасники інвестиційної діяльності, особливо зацікавлені у такій інформації. Для вирішення цих завдань будівельні організації все частіше звертаються до аудиторських компаній [43].

Багато науковців, аналізуючи порядок обліку в будівельних організаціях, зосереджуються переважно на специфіці їхньої діяльності, залишаючи поза увагою питання податкового обліку та його інформаційного забезпечення [15, 17, 50].

Національний бухгалтерський облік тісно пов'язаний із системою оподаткування, де завдання податкового обліку часто превалюють над цілями фінансової звітності. Це пояснюється не лише історичними чинниками, а й тим, що органи, які розробляють бухгалтерські стандарти, здебільшого орієнтовані на регулювання бюджету, зокрема на аспекти оподаткування.

Податкова орієнтація обліку залишається його домінуючою характеристикою. Ця тенденція посилюється завдяки обов'язковим аудиторським перевіркам, які часто зосереджуються на оцінці податкових наслідків. Положення національних стандартів бухгалтерського обліку (НП(С)БО) сприймаються як абсолютні норми, тоді як відображення реальної економічної ситуації у звітності часто залишається поза увагою.

Первинні облікові документи бухгалтерського обліку є спільною інформаційною основою для складання реєстрів фінансового, управлінського та податкового обліку. Залежно від мети кожного виду обліку, інформація з первинних документів групується відповідно до конкретних завдань. Зонами перетину фінансового, управлінського та податкового обліку є такі аспекти, як визначення та розподіл витрат, розрахунок собівартості продукції, оцінка залишків незавершеного виробництва тощо.

У Концепції розвитку бухгалтерського обліку та звітності визначено одним із пріоритетних напрямків підвищення ефективності облікового процесу шляхом гармонізації бухгалтерського та податкового обліку. У цьому контексті важливо розробити уніфіковані податкові показники, що формуються в бухгалтерському обліку та використовуються для складання податкової звітності. Це сприятиме підвищенню ефективності як управління податковими зобов'язаннями, так і процесу аудиторської перевірки податкової звітності.

Аналітичні реєстри податкового обліку є зведеними формами систематизації даних податкового обліку за податковий період, без деталізації за рахунками бухгалтерського обліку. Згідно з нормами Податкового кодексу України, форми таких реєстрів розробляються платником податків самостійно та закріплюються в обліковій політиці з метою оподаткування. Основним завданням цих реєстрів є систематизація інформації про доходи та витрати, що формують податкову базу.

Аудит є комплексним інформаційним процесом, що охоплює низку процедур, спрямованих на підготовку аналітичної інформації. Основна мета цих процедур – забезпечити аудитора необхідними даними для формування обґрунтованої думки щодо повноти та достовірності економічної інформації, представленої у фінансовій звітності та бухгалтерських рахунках клієнта. Важливими завданнями аудиту є також перевірка відповідності господарських і фінансових операцій чинному законодавству, підтвердження правильності обліку фінансових результатів і надання рекомендацій керівництву організації щодо вдосконалення систем бухгалтерського обліку та внутрішнього контролю [16].

Податковий аудит зосереджений на аналізі інформації, що міститься у

податковій звітності, шляхом її порівняння з даними аналітичних і синтетичних реєстрів бухгалтерського обліку. У рамках перевірки аудитор отримує інформацію з податків під час аналізу витрат, розрахунків із постачальниками й покупцями, а також фінансових результатів. Одним із ключових аспектів є перевірка правильності визначення податкових баз, складання декларацій, розрахунків сум податків, що підлягають сплаті. Для цього необхідно перевірити наявність усіх первинних документів і договорів, які підтверджують фінансово-господарські операції.

Основні етапи інформаційного процесу аудиту включають:

1. Збір і накопичення вихідної інформації – отримання необхідних даних для подальшого аналізу.
2. Обробка отриманих даних – аналіз і систематизація інформації для виявлення відхилень або ризиків.
3. Використання результатів – формування висновків та рекомендацій на основі оброблених даних.

Для забезпечення ефективності інформаційного процесу аудиту важливо використовувати дані, створені в системах автоматизованої обробки облікової інформації клієнта. Також необхідна інтеграція аудиторських процесів із іншими інформаційними системами організації. Методики аудиту повинні враховувати вимоги сучасних інформаційних технологій і базуватись на формалізованому підході.

Переваги такого підходу полягають у можливості застосування теоретичних моделей, які базуються на математично обґрунтованих методах і пройшли апробацію. Це дозволяє підвищити точність та ефективність аудиторських перевірок.

Варто зазначити, що податковий аудит, як частина аудиту бухгалтерської звітності, має особливе значення для будівельних організацій. Податкові зобов'язання є одним із найуразливіших елементів фінансової звітності, тому вони часто піддаються ризику спотворення. Це вимагає особливої уваги під час перевірок, спрямованих на забезпечення достовірності податкової інформації.

У цьому контексті важливо визначити специфічні особливості податкових зобов'язань будівельних організацій як елементів фінансової звітності. Серед основних завдань можна виділити:

- Розкриття податкових зобов'язань відповідно до стандартів фінансової звітності.
- Розрахунок податкових зобов'язань будівельних організацій на основі положень податкового законодавства.

Податкові зобов'язання розглядаються як кредиторська заборгованість платника податків перед бюджетом за податками та зборами. При цьому в національних нормативних документах з бухгалтерського обліку немає чіткого визначення поняття "кредиторська заборгованість". Для більш точного розуміння доцільно звернутися до трактування кредиторської заборгованості, яке подається у Міжнародних стандартах фінансової звітності (МСФЗ) та Загальноприйнятих стандартах бухгалтерського обліку США (GAAP).

Відповідно до МСФЗ, десять елементів фінансової звітності визначені у Концепції IASC щодо складання та розкриття фінансової звітності [50]. У GAAP США ці елементи описані в Положенні про концепцію фінансового обліку № 6 [58]. Узагальнення цих елементів подано в таблиці 1.

Згідно з Концепцією IASC [15] та SFAC [58], зобов'язання визначаються як ймовірне майбутнє зменшення економічних вигод, що виникає через поточні обов'язки суб'єкта господарювання перед іншими сторонами, зумовлені подіями, які вже відбулися.

Концепція бухгалтерського обліку уточнює, що кредиторська заборгованість може виникати внаслідок договору, правової норми чи навіть ділових звичаїв. У випадку податкових зобов'язань їх виникнення безпосередньо пов'язане з дією правових норм, установлених податковим законодавством. Відповідно до Податкового кодексу України, податок визначається як «обов'язковий, індивідуально безоплатний платіж, що стягується з організацій та фізичних осіб у формі відчуження грошових коштів, які належать їм на праві власності, господарського відання чи оперативного управління, для фінансового забезпечення

функцій держави та/або місцевих громад».

Це визначення підкреслює правову основу податкових зобов'язань і їхню роль у забезпеченні стабільного функціонування державних і муніципальних інститутів.

Таблиця 3.1

Елементи фінансової звітності МСФЗ та US GAAP

Найменування звіту	Найменування елементів фінансової звітності	Elements of financial statement
Баланс	Активи. Зобов'язання. Власні кошти	Assets. Liabilities. Equity
Звіт про прибутки і збитки	Виручка. Витрати. Доходи. Збитки	Revenue. Expenses. Gains
Звіт про зміни у власному Капіталі	Зміни власних джерел. Інвестиції, здійснені власниками. Розподіл власниками	Comprehensive income. Investments by owners. Distributions to owners

Джерело: сформовано автором на підставі [15, 58]

Інформація про податки, збори та податкові зобов'язання у бухгалтерському обліку та фінансовій звітності класифікується як кредиторська заборгованість. Вони накопичуються в разі несвоєчасного виконання зобов'язань зі сплати. Відповідно до МСФЗ та US GAAP, будь-яке зменшення економічних вигод у формі відтоку грошових коштів, зниження вартості активів або виникнення зобов'язань, що скорочують власний капітал (за винятком розподілу між учасниками), визнається витратами. Тому податкові зобов'язання, які відображаються в бухгалтерському балансі, одночасно визнаються витратами у звіті про прибутки та збитки на суму нарахованого податкового зобов'язання.

У разі переплати податків і зборів, коли сума сплати перевищує зобов'язання, у платника податків виникає короткостроковий актив — дебіторська заборгованість бюджету. Це вказує на взаємозв'язок між поняттями активу та зобов'язання.

Згідно з SFAC та Концепцією IASC, активи визначаються як "ймовірні економічні вигоди, отримані або контрольовані суб'єктом у результаті подій або

операцій, що відбулися". Активи та зобов'язання є основними елементами бухгалтерського балансу, які розкриваються станом на звітну дату. Їх суми є наслідком попередніх подій, які, стосовно податкових зобов'язань, включають:

- Нарахування податків, зборів і штрафів за порушення податкового законодавства.

- Погашення податкових зобов'язань шляхом грошових виплат або зарахування дебіторської заборгованості.

Нарахування податкових зобов'язань збільшує залишок кредиторської заборгованості у балансі, а також витрати на прямі податки у звіті про прибутки та збитки. Це зменшує прибуток після оподаткування, впливає на зміну та залишок нерозподіленого прибутку у звіті про рух капіталу та балансі. Погашення податкових зобов'язань шляхом сплати зменшує залишки коштів та кредиторської заборгованості в балансі, а сам відтік коштів відображається у звіті про рух грошових коштів.

Розкриття податкових зобов'язань у фінансовій звітності згідно з МСФЗ та US GAAP наведено в табл. 3.2. Податкові зобов'язання та витрати є ключовими елементами фінансової звітності будівельних організацій. Вони відображаються у бухгалтерському балансі та звіті про прибутки і збитки як відповідно до національних стандартів бухгалтерського обліку, так і до міжнародних стандартів. Як і інші види зобов'язань та витрат, податкові зобов'язання зменшують нерозподілений прибуток, що відображається у фінансовій звітності, зокрема у звіті про рух капіталу та бухгалтерському балансі.

Податкові зобов'язання та податкові витрати мають унікальні характеристики, які виділяють їх серед інших елементів фінансової звітності будівельних організацій. До цих особливостей належать:

1. Винятковість податкових зобов'язань: У фінансовій звітності, складеній за стандартами МСФЗ та US GAAP, передбачено обов'язкове розкриття як поточних, так і відстрочених податкових зобов'язань.

2. Обов'язковий характер формування: На відміну від інших видів зобов'язань, податкові зобов'язання формуються не на основі добровільних угод

між сторонами, а на підставі імперативних вимог законодавства про податки та збори.

3. Односторонність зобов'язань: Податкові зобов'язання не базуються на взаємних відносинах із контрагентами та не передбачають отримання активів, робіт чи послуг у відповідь.

4. Штрафні санкції за невиконання: Податкове законодавство передбачає значні штрафи за порушення вимог щодо сплати податків і зборів, що робить виконання податкових зобов'язань критично важливим.

Таблиця 3.2

Розкриття інформації про податкові зобов'язання у фінансовій звітності згідно з МСФЗ та US GAAP

Компонент фінансової Звітності	Інформація, що підлягає розкриттю
Бухгалтерський баланс	Сальдо за всіма податковими зобов'язаннями на звітну дату, у тому числі: <ul style="list-style-type: none"> - поточні податкові активи та зобов'язання; - відстрочені податкові активи та зобов'язання
Звіт про прибутки та збитки	Сума податкової витрати, понесеної протягом звітного періоду, включаючи: <ul style="list-style-type: none"> - поточні податкові зобов'язання звітного періоду; - Зміна в балансових статтях відстрочених податкових активів та зобов'язань
Звіт про рух грошових коштів	Суми коштів, сплачені протягом звітного періоду для погашення податкових зобов'язань
Облікова політика та пояснювальні примітки до фінансової звітності	Істотні принципи, які використовуються при розкритті відкладених податкових активів та зобов'язань. Додаткова інформація, що розкривається відповідно до МСФЗ та US GAAP щодо компонентів витрати з податку на прибуток та факторів, що вплинули на зміни у статтях відстрочених податкових активів та зобов'язань

Джерело: сформовано автором на підставі [15, 58]

Податкові зобов'язання та витрати будівельних організацій є не лише специфічними елементами фінансової звітності, а й окремим об'єктом аудиту, що

потребує особливого підходу.

Ключова особливість податкових зобов'язань як об'єкта аудиту полягає в тому, що вони не існують у вигляді фіксованих сум. Їх визначення та відображення у фінансовій звітності передбачає багатоступеневий процес, який включає:

1. Визначення податкового статусу організації.
2. Облік бази оподаткування.
3. Розрахунок суми податкових зобов'язань із урахуванням застосованих ставок і податкових пільг.
4. Відображення податкових зобов'язань на рахунках бухгалтерського обліку.
5. Розкриття відповідної інформації у фінансовій звітності.

Ці етапи взаємопов'язані, і результати кожного використовуються на наступному. Проте на кожному етапі існує ризик помилок, які можуть призвести до викривлення суми податкових зобов'язань у бухгалтерському балансі та податкових витрат у звіті про прибутки та збитки. Якщо помилки виникають на кількох етапах, їхній сукупний ефект може суттєво вплинути на точність фінансової звітності, що підвищує ризики внутрішнього контролю.

Податкові зобов'язання як об'єкт аудиту мають низку унікальних особливостей, які суттєво впливають на процес їх перевірки. Однією з ключових характеристик є те, що їхній розрахунок є виключним обов'язком платника податків. Через це аудиторі не мають можливості отримати підтвердження суми заборгованості від контрагента — податкового органу, якщо не проводиться виїзна перевірка. Це підвищує як ризик контролю, так і ризик невиявлення потенційних помилок у податкових зобов'язаннях.

Ще однією важливою особливістю податкових зобов'язань є високий рівень аудиторського ризику. Особливо це стосується вимог до розкриття як поточних, так і відстрочених податкових активів та зобов'язань у фінансовій звітності будівельних організацій, підготовлених відповідно до МСФЗ та US GAAP. На цих етапах високі рівні невід'ємного ризику, ризику засобів контролю та ризику невиявлення.

Основні завдання, які потребують вирішення, включають:

1. Визначення етапів розкриття та розрахунку податкових зобов'язань, на яких ризик викривлень є найвищим.
2. Розробку методики аудиторської перевірки податкових зобов'язань на цих критичних етапах.

Висновки, отримані під час дослідження, такі:

1. Податкові зобов'язання є обґрунтованими та виникають на підставі норм податкового законодавства. Вони є невід'ємною складовою фінансової звітності будівельних організацій і відображаються як у бухгалтерському балансі, так і у звіті про прибутки та збитки, відповідно до національних стандартів бухгалтерського обліку, МСФЗ та US GAAP.

2. Податкові зобов'язання та податкові витрати мають специфічні риси:

- Виникають на основі обов'язкових і недобровільних норм законодавства.
- Не передбачають взаємного характеру, тобто не супроводжуються отриманням активів, послуг або інших вигід.
- Пов'язані зі значними штрафними санкціями за невиконання податкових обов'язків.
- Вимагають особливого підходу до розкриття інформації про відстрочені податкові активи та зобов'язання відповідно до міжнародних стандартів.

Фактори, які визначають податкові активи та зобов'язання як специфічні об'єкти аудиту:

- Велика кількість взаємопов'язаних етапів розкриття та розрахунку податкових зобов'язань у фінансовій звітності.
- Неможливість звіряння даних із контрагентом — податковою інспекцією для підтвердження суми заборгованості.
- Вимога щодо розкриття поточних і відстрочених податкових активів та зобов'язань згідно з МСФЗ та US GAAP.

3.2. Шляхи удосконалення обліково-аналітичних процедур розрахунків з бюджетом

Зростання податкового боргу підкреслює нагальну потребу впровадження ефективних заходів податкового менеджменту, спрямованих на своєчасну і повну сплату податків та зборів до бюджету, а також на запобігання виникненню заборгованості. Раціональна організація обліку та аудиту розрахунків із податків дозволяє не лише мінімізувати податкове навантаження на підприємство, але й уникнути штрафних санкцій. В умовах інформаційного суспільства така оптимізація неможлива без розвитку якісного інформаційного забезпечення обліково-контрольних процедур, пов'язаних із розрахунками за податками.

Ефективна система податкового менеджменту повинна базуватися на високоякісному інформаційному забезпеченні. Це передбачає отримання, аналіз і використання даних про податкові зобов'язання, доходи, витрати та ризики, що дозволяє встановити тісний взаємозв'язок між інформаційним забезпеченням податкового менеджменту та його обліково-аналітичною складовою. Сучасні підходи до формування обліково-аналітичного забезпечення підприємств значно різняться.

В Україні домінує тактичний підхід, орієнтований на максимізацію прибутку, який часто вступає у протиріччя з прагненням мінімізувати податкові зобов'язання. Така ситуація нерідко призводить до сприйняття податкового менеджменту як інструменту ухиляння від сплати податків, що створює ризики для підприємства та впливає на формування його обліково-аналітичної системи.

У розвинених країнах, натомість, пріоритет надається стратегічному підходу, метою якого є забезпечення довгострокового та стабільного розвитку компанії через максимізацію її реальної вартості. Реальна вартість компанії, представлена чистими пасивами, є ключовим показником, що орієнтує менеджмент на сталий розвиток.

На основі цих принципів була розроблена організаційно-інформаційна система обліково-аналітичного забезпечення розрахунків із податків. Ця система,

представлена на рисунку 3.1, сприяє підвищенню ефективності управління податковими зобов'язаннями та забезпечує інтеграцію тактичних і стратегічних підходів у податковому менеджменті підприємств.

Напрями забезпечення розрахунків за податками			
Облікове забезпечення	Аналітичне забезпечення	Контрольне забезпечення	Звітне забезпечення
Методики забезпечення			
Методика та організаційні процедури фінансового, бухгалтерського та податкового обліку, орієнтовані на визначення оподатковуваних баз за видами податків (методи документування, рахунки, подвійний запис). Методики формування облікової політики для цілей оподаткування	Методика аналізу системи оподаткування та управління податковими зобов'язаннями, доходами, витратами та ризиками. Методи оцінки та прогнозування податкового навантаження.	Методика внутрішнього та зовнішнього податкового аудиту, орієнтована на управління податковими зобов'язаннями, доходами, видатками та ризиками: Аудиторський супровід, вирішення спірних питань оподаткування.	Методика оцінки та прогнозування податкових зобов'язань з використанням звітної інформації всіх їх видів та забезпечення інформації щодо сплати податків.
Інструменти та управлінські процедури забезпечення			
Збір, накопичення даних за об'єктами оподаткування, видами податків їх елементами, статтями. Ідентифікація, реєстрація та узагальнення всіх видів інформації, здатної відобразити оподатковувані бази та податкові ризики. Розробка, доопрацювання форм первинних документів, облікових реєстрів бухгалтерського обліку. Облік поточних податкових виплат та відстрочених податків. Оцінка діючої системи	Розробка форм аналітичних довідок бюджетів. Моделювання, виявлення та оцінка податкових ризиків. Загальний аналіз податкових платежів, факторний аналіз динаміки та структури податкових виплат. Аналіз структури податкового навантаження. Аналіз заборгованості з податків і зборів. Стратегічний податковий аналіз.	Оцінка діючої системи оподаткування підприємства, попереднє тестування системи обліку і контролю розрахунків за податками. Документальна перевірка, перевірка правильності нарахування та сплати податків, правомірності віднесення витрат і доходів, оцінка. опитування, логічна та арифметична перевірка. Групування виявлених порушень, обґрунтування виявлених недоліків, прийняття рішень.	Дотримання затверджених форм та термінів подання ЗВІТНОСТІ до податкових органів за видами податків і платежів. Розробка форм управлінської звітності. Коригування/перегляд бюджетних показників. Побудова взаємовідносин з контролюючими органами.
Вимоги щодо забезпечення			
Нормативно - правове регулювання розрахунків за податками		Технології обліку та програмно-технічні засоби	
Затвердження, виконання та контроль зміни нормативно-правових актів, законодавчої бази з питань оподаткування та відображення в бухгалтерському обліку розрахунків за податками. Податкового кодексу. Міжнародних стандартів аудиту (МСА). Положень (стандартів) бухгалтерського обліку П(С)БО. методичних матеріалів міністерств і відомств.		Використання спеціалізованих комп'ютерних програм, технологій обробки для ведення бухгалтерського та податкового обліку. Організація передачі податкових даних для аналізу та прогнозування, дії бюджетного процесу, обліково-аналітичного процесу забезпечення управління оподаткуванням. Збір, зберігання та обробка технічних даних про стан економіки, конкурентів, фактори зовнішнього і внутрішнього середовища, які так чи інакше впливають на бази оподаткування і можливість виникнення податкових ризиків.	

Рис. 3.1. Організаційно-інформаційна модель обліково-аналітичного забезпечення розрахунків за податками

Джерело: авторська розробка

Актуальність вивчення обліково-аналітичного забезпечення податкового менеджменту підприємств обумовлена тим, що процес прийняття управлінських рішень включає такі етапи, як постановка цілей, формування облікової та аналітичної бази, ухвалення рішень і контроль за їх реалізацією. У цій структурі обліково-аналітичне забезпечення займає центральне місце, оскільки саме від якості створеної інформації залежить ефективність управління податковими зобов'язаннями, доходами, витратами та ризиками.

Система обліково-аналітичного забезпечення являє собою організовану взаємодію елементів, які забезпечують підтримку бізнес-процесів підприємства через збір і аналіз даних, оцінку податкових операцій, їх реєстрацію, документування, формування податкових реєстрів і звітності. Вона також включає аналіз отриманої інформації для виявлення ризиків спотворення даних і моніторинг податкових ризиків.

У цій системі виділяються ключові складові, які охоплюють напрями обліково-аналітичного забезпечення, методики обліку та аналізу, інструменти реалізації управлінських процедур і нормативно-правову базу. Напрями охоплюють основні процеси, пов'язані з податковим обліком, аналізом і контролем, тоді як методики забезпечують розробку способів визначення оподатковуваних баз, управління податковими зобов'язаннями, витратами та доходами.

Інструменти й управлінські процедури слугують засобами для впровадження обліково-аналітичних рішень. Вони забезпечують чіткість і своєчасність реагування на зміни як у зовнішньому середовищі, так і в податковому законодавстві. Технології обліку й аналізу підвищують ефективність управлінських процесів, а нормативно-правове регулювання встановлює рамки, які гарантують дотримання стандартів і вимог законодавства.

Блок "Технологія обліку, аналізу та контролю" охоплює організацію цих процесів із використанням відповідних технічних і програмних засобів, які забезпечують ефективне управління розрахунками за податками. Він включає сукупність методів, інструментів, форм і прийомів, спрямованих на реалізацію

поставлених завдань. Технології регламентуються внутрішніми нормативно-методичними документами, які кожне підприємство розробляє самостійно, враховуючи особливості своєї діяльності, зовнішнє середовище та внутрішні фактори.

Блок "Нормативно-правове регулювання розрахунків за податками" представлений основними законодавчими та нормативними актами, що стосуються податкового обліку. Ці документи регулюють процеси обліку на всіх етапах обліково-аналітичного забезпечення, і підприємство повинно впроваджувати їх у своїй діяльності та забезпечувати дотримання вимог на кожному етапі.

Обліково-аналітичне забезпечення об'єднує всі елементи зазначених блоків і формує єдину систему управління податковими процесами. Ця система інтегрує облікове, аналітичне, контрольне, аудиторське, звітне, нормативно-правове, інформаційно-технологічне та програмно-технічне забезпечення. Вона ефективно використовує дані, сформовані в підсистемах, забезпечуючи збирання, зберігання, обробку та передачу інформації. Інформаційні технології разом із технічними та програмними засобами забезпечують постійну циркуляцію інформаційних потоків між суб'єктом і об'єктом податкового менеджменту, створюючи цілісну систему управління податковими розрахунками.

ВИСНОВКИ

На сучасному етапі розвитку ринкових відносин облік, аналіз, аудит і звітність у сфері оподаткування стають ключовими джерелами інформації про розрахунки з бюджетом. Організація ефективного обліку податкових розрахунків обумовлена необхідністю забезпечення умов для державного контролю за дотриманням податкового законодавства суб'єктами господарювання. Інформація про нарахування та сплату податків формується в межах податкового обліку, який є невід'ємною складовою бухгалтерського обліку. В умовах сьогодення питання організації такого обліку на підприємствах набувають особливої актуальності.

Метою переддипломної практики є набуття теоретичних і практичних навичок з організації податкового обліку в Україні, включаючи особливості обліку операцій, пов'язаних із нарахуванням і сплатою податків, зборів та інших обов'язкових платежів, а також складання податкової звітності. Практика також спрямована на формування знань у сфері обліку, аналізу та звітності в оподаткуванні, засвоєння норм чинного законодавства, методичних прийомів і технік ведення податкового обліку, складання первинних документів, облікових реєстрів і форм звітності.

Об'єктом дослідження є облікові та аналітичні процеси, пов'язані з розрахунками з бюджетом, на прикладі діяльності ТОВ «СК «Сройінвест». Джерелами інформації для аналізу роботи підприємства у 2021-2023 роках слугували фінансова звітність, первинні документи, зведені відомості, а також основні звітні форми, зокрема баланс, звіт про фінансові результати, звіт про рух грошових коштів, звіт про власний капітал і примітки до річної фінансової звітності.

Облік розрахунків з бюджетом на підприємстві є однією з найбільш трудомістких і відповідальних ділянок. Проблеми, що виникають під час дослідження об'єкта оподаткування, документального оформлення, нарахування податків і складання звітності, вимагають вдосконалення як у теоретичній, так і в організаційно-правовій площині. Проведений аналіз діяльності ТОВ «СК «Сройінвест» за 2021-2022 роки свідчить про ефективність роботи підприємства:

чистий прибуток у 2022 році зріс на 10 083,4 тис. грн (на 12,4%) порівняно з 2021 роком.

В умовах сучасних викликів підприємствам необхідно шукати шляхи оптимізації податкових розрахунків, зокрема:

- проводити розрахунки податкового навантаження на фінансовий стан за звітний період;

- створити відділ податкового планування або залучити фахівця зі знаннями у цій сфері;

- ідентифікувати, оцінювати та передбачати податкові ризики;

- здійснювати детальний аналіз первинної документації, договорів і контрагентів для мінімізації ризиків, пов'язаних із розрахунками з бюджетом та податковими наслідками.

Забезпечення належної організації обліку й контролю податкових зобов'язань є важливою передумовою стабільного фінансового стану підприємства та дотримання вимог податкового законодавства.

У процесі дослідження було розроблено та теоретично обґрунтовано організаційно-інформаційну модель системи обліково-аналітичного забезпечення податкових розрахунків. Система обліку нарахування та сплати податків підприємствами повинна відповідати вимогам нормативних стандартів бухгалтерського обліку та податкового законодавства.

Для забезпечення відповідності податковому законодавству необхідно створити облікове забезпечення, яке дозволяє накопичувати та узагальнювати інформацію про нараховані й сплачені суми податків. Це сприятиме посиленню внутрішнього контролю та дотриманню платіжної дисципліни, забезпечуючи своєчасність розрахунків із бюджетом. Реалізація запропонованої моделі дозволить підвищити ефективність обліково-аналітичного та контрольного забезпечення управління податковими процесами підприємства. Крім того, це сприятиме вдосконаленню методичних підходів до контролю за розрахунками з бюджетом.

Складність і важливість податкового законодавства зумовлюють необхідність виділення окремих завдань для аудиторів, які зосереджуються

виключно на цьому аспекті. Постійні зміни в економіці України та трансформації її податкової системи створюють нагальну потребу в посиленні контролю за виконанням суб'єктами господарювання своїх обов'язків зі сплати податків. Особливо це актуально в умовах існування «тіньової» економіки, яка значною мірою знижує надходження до державного бюджету через ухилення фізичних і юридичних осіб від сплати податків і недотримання принципів обраної системи оподаткування. Політика держави спрямована на впорядкування цього сегмента економіки та мінімізацію його негативного впливу.

Важливу роль у процесі аудиторської перевірки відіграють функції внутрішнього аудиту підприємства. Незалежний аудитор, перевіряючи стан податкових розрахунків, збирає необхідні докази та тісно співпрацює з внутрішнім аудитом. Така взаємодія забезпечує підвищення якості перевірок, сприяє своєчасному виявленню порушень і створює передумови для вдосконалення податкової політики підприємства.

Недосконалість законодавчого регулювання взаємовідносин між платниками податків і податковими органами є однією з причин, чому державна система оподаткування в Україні відстає від практики зарубіжних країн. Невирішеним залишається питання вибору найбільш ефективного інструменту, який не лише забезпечував би контроль за дотриманням податкового законодавства, але й сприяв би підвищенню довіри до суб'єктів господарювання та стимулював платників податків до відповідального й законного виконання своїх обов'язків.

Одним із позитивних зрушень є підписання Генеральної угоди про співпрацю між Аудиторською палатою України та Державною податковою службою України. Це дозволило підняти незалежний аудит на новий рівень, підкресливши його важливість не лише як підприємницької діяльності, але й як інструменту, що сприяє підвищенню ефективності державного податкового контролю.

Незалежні аудитори, у свою чергу, мають приділяти особливу увагу якості послуг, що надаються. Важливим аспектом їхньої роботи є відповідальне ставлення до процесу документування під час перевірки. Це включає дотримання всіх вимог законодавчих і нормативно-правових актів, своєчасне реагування на їх зміни та

правильний підхід до фіксації результатів перевірок.

Проблематика податкового обліку охоплює всі сфери господарської діяльності, зачіпаючи як юридичних, так і фізичних осіб. Відсутність спеціалізованої підготовки з обліку операцій, пов'язаних із нарахуванням, утриманням і розрахунками з бюджетом, значно ускладнює виконання цих завдань. Аудиторам необхідно приділяти підвищену увагу питанням оподаткування та дотримання платіжної дисципліни.

Для забезпечення якісного виконання своїх обов'язків аудитори повинні використовувати систематичний підхід до аудиту. Запропоновані завдання аудиту податкових зобов'язань сприятимуть вирішенню актуальних методологічних, організаційних і технічних питань. Це, у свою чергу, підвищить якість і достовірність аудиторських висновків, зроблених на основі результатів перевірок, та сприятиме вдосконаленню податкового обліку в державі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бабін І. І. Юридична конструкція податку. Чернівці: Рута, 2018. 272 с. URL: https://www.researchgate.net/publication/304744536_Babin_II_Ponatta_uridicnoi_konstrukcii_podatku. (дата звернення: 18.09.2024).
2. Біла Л. М. Спільні і відмінні риси податкових систем країн Європейського Союзу та України. *Вісник Миколаївського національного університету імені В.О. Сухомлинського*. 2015. Вип. 6. С. 656 - 661. URL: <http://global-national.in.ua/archive/6-2015/135.pdf> (дата звернення: 10.12.2024).
Білобровенко Т.В. Бухгалтерський облік і контроль розрахунків з бюджетом за податком на додану вартість : автореф. дис. канд. екон. наук: 08.00.09. Київ, 2018. 23 с.
3. Бурова Т.А. Інформаційні основи облікової політики та шляхи їх удосконалення. *Науковий вісник Полісся*. 2016. № 2(6). С. 73–78. URL: <http://nvr.stu.cn.ua/article/view/77533/0> (дата звернення: 09.10.2024).
4. Бурова Т.А., Волковицька О.М. Удосконалення організації обліку податкових платежів на підприємстві. *Науковий вісник Миколаївського державного університету імені В.О. Сухомлинського*. Серія «Економічні науки». 2014. Вип. 5.2. С. 28–33. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvmduce_2014_5.2_7. (дата звернення: 09.09.2024).
5. Волошан І.Г., Волковська Я.В. Облікова і податкова політика в управлінні бізнес-процесами промислових підприємств. *Бізнес Інформ*. 2019. № 1. С. 273–278. URL: [article/n/oblikova-i-podatкова-politika-v-upravlinni-biznes-protsesami-promislovih-pidpriemstv](http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvmduce_2019_1_273-278)(дата звернення: 28.09.2024).
6. Волошенюк І.Є. Удосконалення бухгалтерського обліку розрахунків з податку на прибуток. *Ефективна економіка*. 2017. № 7. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=5701>. (дата звернення: 27.09.2024).
7. Дворецька Ю.А., Дідова О.В., Єрмакова Л.В., Катков Ю.М., Ковальова Н.М., Кузнєцова О.М., Мельгуй А.Е. Оподаткування юридичних та фізичних осіб. Брянськ, 2019.

8. Дворецька Ю.А., Кузнєцова О.М., Єрмакова Л.В. Проблеми розвитку малого підприємництва в умовах податкових перетворень. *Наукові дослідження та розробки. економіка*. 2020. Т. 8. № 2. С. 31-36.
9. Дементьєв А. Ю. Бухгалтерський облік та оподаткування у будівництві. К, 2008. 256 с.
10. Діденко С.В., Жушман Я.В. Облік розрахунків підприємства з бюджетом з податку на додану вартість. *Економіка і регіон*. 2012. № 4(35). С. 195–198.
11. Дідова О.В., Дворецька Ю.А. Удосконалення податкового обліку на підприємстві. *Вісник Брянського державного університету*. 2019. №3 (41). С. 112-119.
12. Дідова О.В., Довиденко В.А. Податкове навантаження як фактор економічної безпеки суб'єкта господарювання. *Фінанси та облікова політика*. 2020. № 2 (17). З. 5-10.
13. Драчук В.Ю. Теоретичні аспекти формування облікової політики щодо розрахункових операцій з бюджетом за податковими платежами. Облік і фінанси. 2016. № 1. С. 22–26. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Oif_ark_2016_1_5. (дата звернення: 27.09.2024).
14. Илишева Н. Н., Бельських Ст Б. Модель бухгалтерського обліку як інструмент управління будівельними організаціями: міжнародний досвід. *Міжнародний бухгалтерський облік*. 2010. № 8.
15. Каширіна М. П. Податковий аудит – нове напрямок аудиторської діяльності. *Аудиторські відомості*, 2009. № 8.
16. Кисельова І. А. Будівництво: постановка податкового обліку: практичний посібник. М: Податок Інфо, 2007.
17. Кіслов Д.В. Податкове навантаження: як розрахувати і навіщо контролювати. *Справочник економіста*. 2019. № 7. URL: chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcgclefindmkaj/http://efp.in.ua/public_html/uploads/journals/346/efp_12-1_2022.pdf.(дата звернення: 28.09.2024).
18. Крисоватий А.І. Податкова система: навчальний посібник. Тернопіль: Картбланш, 2004. 464 с.

19. Кругляк, З. І. Податковий облік та звітність у сучасних умовах: Навч. Посібн. -2-ге вид. К.: ІНФРА-К, 2015. 352с.
20. Кучер С. В. Бухгалтерський облік і внутрішній контроль операцій з нарахування та сплати податку на прибуток : автореф. дис. канд. екон. наук: 08.00.09. Житомир, 2012. 22 с.
21. Кушніренко О.А. Розрахунки за податками підприємств як об'єкт обліку і контролю. *Облік і фінанси*. 2017. № 2(76). С. 727–735. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILE=&2_S21STR=Oif_apk_2017_2_6. (дата звернення: 22.09.2024).
22. Лащак В.В. Непрямі податки як регулятор споживчих цін в Україні. *Науковий вісник Буковинського державного фінансово-економічного університету. Економічні науки*. 2014. Вип. 26. С. 219-228 URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Nvbdfa_2014_26_29.pdf. (дата звернення: 22.10.2024).
23. Лега О.В. Облік розрахунків за податками та платежами: систематизація поглядів. *Бухгалтерський облік, аналіз та аудит*. Випуск 54. 2021. С. 259-266. URL: <http://ej.kubagro./2015/03/pdf/100.pdf> (дата звернення: 17.09.2024).
24. Меліхова Т.О., Штепа В.В. Удосконалення оподаткування, обліку та аудиту податку на додану вартість для поліпшення податкового планування. *Агросвіт*. 2020. № 22. С. 34–42. DOI: 10.32702/2306-6792.2020.22.34. URL: <http://www.agrosvit.info/?op=1&z=3330&i=5>. (дата звернення: 20.10.2024).
25. Методичні рекомендації щодо організації та проведення камеральних перевірок податкової звітності платників податків, крім перевірок податкової декларації про майновий стан і доходи та податкової декларації платника єдиного податку - фізичної особи - підприємця : Наказ Міністерства доходів і зборів України від 14 червня 2013 р. № 165. Законодавство України. URL: <https://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення: 29.11.2024).
26. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг, видання 2020 року. URL:

- <https://www.iaasb.org/publications/mizhnarodni-standarti-kontrolyu-yakosti-audit-oglyadu-inshogo-nadannya-vpevnenosti-ta-suputnikh-0>. (дата звернення: 22.10.2024).
27. Мірчев О.В. Проблеми і шляхи нарощування податкового потенціалу у світлі реалізації окремих принципів податкового кодексу України. *Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу*. 2011. №2(14). С. 134-138.
  28. Новодворський В. Д. Про взаємодію систем бухгалтерського обліку та оподаткування. *Бухгалтер. облік*. 2013. №23. С. 64-68.
  29. Новосельська Л.І. Інформаційні моделі податкового обліку. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2014. Вип. 24.11 С. 353–358.
  30. Новосельська Л.І. Методичні аспекти організації податкового обліку. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2017. Вип. 24.11. С. 274–280.
  31. Островецький В.І. Формування податкових надходжень бюджету в умовах трансформації економіки України: дис. ... канд. екон. наук: спец. 08.04.01. Науково-дослідний фінансовий ін-т при Міністерстві фінансів України. К., 2006. 222 с.
  32. Очеретько Л.М., Підлужна О.В. Актуальні проблеми та шляхи удосконалення обліку розрахунків з податку на додану вартість. *Сталий розвиток економіки*. 2013. № 3. С. 270-273.
  33. Панасюк Б.Я. Податковий кодекс-барометр становища у суспільстві. *Економіка України*. 2002. № 12. С. 12-20.
  34. Плахтій Т.Ф. Облік та аудит розрахунків за податками на сільськогосподарських підприємствах : автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.00.09. Київ, 2011. 20 с.
  35. Податковий кодекс України: зі змінами та доповненнями від 04.03.2024 р. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення: 27.09.2024).
  36. Попова Л. В. Альтернативні варіанти організації податкового обліку та їх аналіз. *Управл. облік*. 2006. №1.С. 76-85.
  37. Потієвська А.Ю. Зміни в податковому законодавстві та їх вплив на роботу

- бухгалтера. URL: <https://stimul.kiev.ua/articles.htm?a=zmini-v-podatko-vomu-zakonodavstvi-ta-ikh-vpliv-na-robotu-bukhgaltera>. (дата звернення: 27.09.2024).
38. Починок Н. В. Взаємозалежність соціальних стандартів та інтелектуального капіталу підприємства. Актуальні проблеми розвитку обліку, аналізу, контролю і оподаткування у контексті Європейської інтеграції та сучасних викликів глобалізації : матеріали VIII міжнар. наук.-практ. конф Львів : Вид-во ЛТЕУ, 2018. С. 267-269.
  39. Починок Н. В. Заробітна плата працівників за правилами вітчизняного законодавства. Стан і перспективи розвитку обліково-інформаційної системи в Україні : матеріали III міжнар. наук.-практ. конф., 10-11 жовтня 2014 р. Тернопіль : ТНЕУ, 2014. С. 100-101.
  40. Починок Н., Омецінська І. Проблемні аспекти ціноутворення у вітчизняних підприємствах. Вісник Тернопільського національного економічного університету. 2017. Вип. 3. С. 75-86.
  41. Про державний бюджет України на 2024 р.: Закон України № 80-VIII від 28.14.2014 р. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/80-19/page>. (дата звернення: 27.09.2024).
  42. Прокопович Л.Б., Шевчук С.В. Раціоналізація облікових процедур визначення оподатковуваного прибутку підприємств. Наукові праці. Економіка. 2016. Вип. 263. Т. 275. С. 84–90. URL: <http://economy.chdu.edu.ua/article/viewFile/107926/102854>. (дата звернення: 14.11.2024).
  43. Савіна Н. В. Аудит будівельних органів цій. Аудиторські відомості, 2004. №7.
  44. Салькова О.С., Чистякова Д.О. Концепція оцінки податкового навантаження як фактор підвищення інформативності показника податкового навантаження. Фінанси та кредит. 2017. Т. 23. № 22 (742). С. 1274-1280.
  45. Сігідов Ю. І. Податковий облік та його взаємозв'язок з іншими обліковими системами. Бухоблік у сільському господарстві. 2012. № 4. С. 27- 30.
  46. Скорнякова Ю.Б. Єдиний податок юридичних осіб: питання відображення в обліку та фінан-совій звітності. Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернад-ського. Серія «Економіка і управління». 2019. Т. 30(69). № 4. С. 146–153. DOI:

- <https://doi.org/10.32838/2523-4803/69-4-49>. (дата звернення: 14.11.2024).
47. Суторміна В.М. Фінанси зарубіжних корпорацій. К.: Либідь, 1993. 368 с.
  48. Турянський Ю. І. Податки як суспільно-економічна категорія їх функції та види. Науковий вісник НЛТУ України. 2014. Вип. 24.1. С. 296-302. URL:: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/nvnlту_2014_24.1_53.pdf. (дата звернення: 14.11.2024).
  49. Федосов В.М. Податкова система України: підруч. К. Либідь, 1994.
  50. Церпенто С. І. Бухгалтерський облік у будівництві: навч. посібн. К: КНОРУС, 2007. 400 с.
  51. Чирва А.А. Удосконалення облікової політики підприємства в частині обліку ПДВ. Облік і фінанси. 2015. № 4. С. 67–71. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Oif_ark_2015_4_12. (дата звернення: 02.12.2024).
  52. Шевченко Л.Я. Інтегрований облік в управлінні процесом оподаткування підприємства. Облік і фінанси. 2016. № 2(72). С. 90–95.
  53. Шеремета В.П. Бухгалтерський облік податку на прибуток та відображення його у фінансовій звітності : автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.00.09. Київ, 2018. 24 с.
  54. Шот А., Платонова Ю. Проблеми та напрями вдосконалення обліку розрахунків за податком на додану вартість на підприємствах України. *Економічний часопис Східноєвропейського національно-го університету імені Лесі Українки*. 2018. № 2. С. 151–160.
  55. Epstein Barry J., Mirza Addas Ali. Wiley IAS 2001: Interpretation and application of international standards 2001. *New York: John Wiley and Sons. Inc.*, 1993. 912p.
  56. Nataliia Pochynok, Mykola Parkhomets, Liudmyla Uniiat, Igor Matviy, Liudmyla Sybyrka, Serhii Kasian. Business Process: Modelling Based on Logistics and Management Concepts. *Sustainable Economics*. 2021. Vol. 39 No.
  57. Pochynok N., Muravskyi V., Farion V. Implementation of electronic communications in accounting of public procurement. *Technology Audit and Production Reserves*. 2021. № 4(60), P. 6-10.
  58. Wiley GAAP 2001: International and application of generation accepted accounting principles 2001 / Patrik R. Delaney, Barry J. Epstein, Ralph Nach, etc.:

New York: John Wiley and Sons, Inc., 2000. 1128 p.

59. Zadorozhnyi, Z.-M., Muravskiy, V., Pochynok, N., & Hrytsyshyn, A. (2020). Innovation Management and Automated Accounting in the Chaotic Storage Logistics. *Marketing and Management of Innovations*, 2, P. 313-323.

ДОДАТКИ

Додаток А

Товариство з обмеженою відповідальністю «СК Стройінвест»

Фінансова звітність за 2021 рік

Кількість працівників

202

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

Актив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітнього періоду, тис. грн	На кінець звітнього періоду, тис. грн
I. Необоротні активи Нематеріальні активи	1000	58.00	36.00
первісна вартість	1001	84.00	110.00
накопичена амортизація	1002	26.00	74.00
Незавершені капітальні інвестиції	1005	180.00	456.00
Основні засоби	1010	3 384.00	10 850.00
первісна вартість	1011	6 789.00	18 690.00
знос	1012	3 405.00	7 840.00
Інші необоротні активи	1090	0.00	
Усього за розділом I	1095	3 622.00	11 342.00
II. Оборотні активи Запаси	1100	60 400.00	39 833.00
Виробничі запаси	1101	25 603.00	36 822.00
Незавершене виробництво	1102	34 632.00	2 930.00
Готова продукція	1103	0.00	
Товари	1104	165.00	81.00
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	7 904.00	12 121.00
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	15 020.00	62 898.00
з бюджетом	1135	0.00	
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	10 590.00	10 261.00
Поточні фінансові інвестиції	1160	0.00	
Гроші та їх еквіваленти	1165	18 191.00	227 511.00
Готівка	1166	0.00	
Рахунки в банках	1167	18 191.00	227 511.00
Витрати майбутніх періодів	1170	63.00	78.00
Інші оборотні активи	1190	7 923.00	13 013.00
Усього за розділом II	1195	120 091.00	365 715.00
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0.00	
Баланс	1300	123 713.00	377 057.00

Пасив за 2021 рік

Назва рядка	Код рядка	На початок звітнього періоду, тис. грн	На кінець звітнього періоду, тис. грн
I. Власний капітал Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	7 200.00	7 200.00
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	17 213.00	45 792.00
Усього за розділом I	1495	24 413.00	52 992.00
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення	1500	0.00	
Відстрочені податкові зобов'язання			
Інші довгострокові зобов'язання	1515	0.00	2 308.00
Усього за розділом II	1595	0.00	2 308.00
III. Поточні зобов'язання і забезпечення	1600	0.00	13 233.00
Короткострокові кредити банків			
Векселі видані	1605	0.00	
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	0.00	600.00
товари, роботи, послуги	1615	92 868.00	269 070.00
розрахунками з бюджетом	1620	2 092.00	20 034.00
у тому числі з податку на прибуток	1621	985.00	4 821.00
розрахунками зі страхування	1625	103.00	227.00
розрахунками з оплати праці	1630	379.00	879.00
за одержаними авансами	1635	98.00	1 094.00
Поточні забезпечення	1660	620.00	1 687.00
Доходи майбутніх періодів	1665	0.00	
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0.00	
Інші поточні зобов'язання	1690	3 140.00	14 933.00
Усього за розділом III	1695	99 300.00	321 757.00
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0.00	
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0.00	
Баланс	1900	123 713.00	377 057.00

**Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
Фінансові результати за 2021 рік**

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За попереднього року, тис. грн
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	1 741 005.00	344 832.00
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	1 687 739.00	325 980.00
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070		0.00
Валовий: прибуток	2090	53 266.00	18 852.00
Інші операційні доходи	2120	20 069.00	15.00
Адміністративні витрати	2130	18 843.00	8 345.00
Витрати на збут	2150	1 732.00	614.00
Інші операційні витрати	2180	7 313.00	2 471.00
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	45 447.00	7 437.00
Дохід від участі в капіталі	2200		0.00
Інші фінансові доходи	2220	736.00	425.00
Інші доходи	2240		0.00
Фінансові витрати	2250	1 709.00	173.00
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	44 474.00	7 689.00
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-8 569.00	-1 384.00
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		0.00
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	35 905.00	6 305.00

Елементи операційних витрат

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За попереднього року, тис. грн
Матеріальні затрати	2500	900 832.00	201 768.00
Витрати на оплату праці	2505	25 982.00	9 300.00
Відрахування на соціальні заходи	2510	5 125.00	1 873.00
Амортизація	2515	5 665.00	1 406.00
Інші операційні витрати	2520	740 772.00	134 919.00
Разом	2550	1 678 376.00	349 266.00

**ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "СК
"СТРОЙІНВЕСТ"**

Фінансова звітність за 2022 рік

Кількість працівників 147

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

Актив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітнього періоду, тис. грн	На кінець звітнього періоду, тис. грн
I. Необоротні активи Нематеріальні активи	1000	36.00	9.00
первісна вартість	1001	110.00	110.00
накопичена амортизація	1002	74.00	101.00
Незавершені капітальні інвестиції	1005	456.00	411.00
Основні засоби	1010	10 850.00	5 220.00
первісна вартість	1011	18 706.00	14 851.00
знос	1012	7 856.00	9 631.00
Усього за розділом I	1095	11 342.00	5 640.00
II. Оборотні активи Запаси	1100	40 105.00	128 264.00
Виробничі запаси	1101	37 078.00	39 008.00
Незавершене виробництво	1102	2 946.00	33 687.00
Готова продукція	1103	0.00	
Товари	1104	81.00	55 569.00
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	12 121.00	128 932.00
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	61 024.00	114 553.00
з бюджетом	1135	0.00	29 124.00
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	10 261.00	6 427.00
Поточні фінансові інвестиції	1160	0.00	
Г роші та їх еквіваленти	1165	227 511.00	24 617.00
Готівка	1166	0.00	
Рахунки в банках	1167	227 511.00	24 617.00
Витрати майбутніх періодів	1170	78.00	24.00
Інші оборотні активи	1190	12 395.00	8 859.00
Усього за розділом II	1195	363 495.00	440 800.00
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0.00	
Баланс	1300	374 837.00	446 440.00

Пасив за 2022 рік

Назва рядка	Код рядка	На початок звітнього періоду, тис. грн	На кінець звітнього періоду, тис. грн
I. Власний капітал Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	7 200.00	7 200.00
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	45 792.00	48 762.00
Неоплачений капітал	1425	0.00	
Вилучений капітал	1430	0.00	
Інші резерви	1435	0.00	
Усього за розділом I	1495	52 992.00	55 962.00
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0.00	
Інші довгострокові зобов'язання	1515	2 308.00	625.00
Усього за розділом II	1595	2 308.00	625.00
III. Поточні зобов'язання і забезпечення Короткострокові кредити банків	1600	13 233.00	4 359.00
Векселі видані	1605	0.00	
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	600.00	714.00
товари, роботи, послуги	1615	267 191.00	290 789.00
розрахунками з бюджетом	1620	20 034.00	401.00
у тому числі з податку на прибуток	1621	4 821.00	401.00
розрахунками зі страхування	1625	227.00	
розрахунками з оплати праці	1630	879.00	2 583.00
за одержаними авансами	1635	1 094.00	15 282.00
Поточні забезпечення	1660	1 687.00	1 927.00
Доходи майбутніх періодів	1665	0.00	
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0.00	
Інші поточні зобов'язання	1690	14 592.00	73 798.00
Усього за розділом III	1695	319 537.00	389 853.00
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0.00	
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0.00	
Баланс	1900	374 837.00	446 440.00

**Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
Фінансові результати за 2022 рік**

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За попереднього року, тис. грн
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	277 581.00	1 741 005.00
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	262 812.00	1 687 739.00
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070		0.00
Валовий: прибуток	2090	14 769.00	53 266.00
Інші операційні доходи	2120	7 387.00	20 069.00
Адміністративні витрати	2130	8 578.00	18 843.00
Витрати на збут	2150	743.00	1 732.00
Інші операційні витрати	2180	5 656.00	7 313.00
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	7 179.00	45 447.00
Дохід від участі в капіталі	2200		0.00
Інші фінансові доходи	2220	1 660.00	736.00
Фінансові витрати	2250	2 066.00	1 709.00
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	6 773.00	44 474.00
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-1 128.00	-8 569.00
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		0.00
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	5 645.00	35 905.00

Елементи операційних витрат

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Матеріальні затрати	2500	147 656.00	900 832.00
Витрати на оплату праці	2505	9 221.00	25 982.00
Відрахування на соціальні заходи	2510	1 665.00	5 125.00
Амортизація	2515	2 803.00	5 665.00
Інші операційні витрати	2520	130 704.00	740 772.00
Разом	2550	292 049.00	1 678 376.00

**ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ
"СК "СТРОЙІНВЕСТ"**

Фінансова звітність за 2023 рік

Кількість працівників 106

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

Актив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
I. Необоротні активи Нематеріальні активи	1000	9.00	5.00
первісна вартість	1001	110.00	110.00
накопичена амортизація	1002	101.00	105.00
Незавершені капітальні інвестиції	1005	411.00	894.00
Основні засоби	1010	5 220.00	4 339.00
первісна вартість	1011	14 851.00	16 472.00
знос	1012	9 631.00	12 133.00
Інші необоротні активи	1090	0.00	
Усього за розділом I	1095	5 640.00	5 238.00
II. Оборотні активи Запаси	1100	141 653.00	94 892.00
Виробничі запаси	1101	71 490.00	62 805.00
Незавершене виробництво	1102	14 513.00	15 828.00
Готова продукція	1103	0.00	
Товари	1104	55 650.00	16 259.00
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	128 932.00	81 982.00
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	113 695.00	93 453.00
з бюджетом	1135	29 124.00	
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	6 427.00	12 016.00
Поточні фінансові інвестиції	1160	0.00	
Гроші та їх еквіваленти	1165	24 617.00	90 719.00
Готівка	1166	0.00	
Рахунки в банках	1167	24 617.00	90 719.00
Витрати майбутніх періодів	1170	24.00	32.00
Інші оборотні активи	1190	8 134.00	14 205.00
Усього за розділом II	1195	452 606.00	387 299.00
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0.00	
Баланс	1300	458 246.00	392 537.00

Пасив за 2023 рік

Назва рядка	Код рядка	На початок періоду, тис. грн	На кінець періоду, тис. грн
I. Власний капітал Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	7 200.00	7 200.00
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	48 762.00	66 437.00
Усього за розділом I	1495	55 962.00	73 637.00
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0.00	
Інші довгострокові зобов'язання	1515	625.00	276.00
Усього за розділом II	1595	625.00	276.00
III. Поточні зобов'язання і забезпечення Короткострокові кредити банків	1600	4 359.00	4 480.00
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	714.00	55.00
товари, роботи, послуги	1615	306 066.00	239 429.00
розрахунками з бюджетом	1620	401.00	2 300.00
у тому числі з податку на прибуток	1621	401.00	1 854.00
розрахунками зі страхування	1625	0.00	81.00
розрахунками з оплати праці	1630	2 583.00	299.00
за одержаними авансами	1635	15 282.00	1 963.00
Поточні забезпечення	1660	1 927.00	2 395.00
Інші поточні зобов'язання	1690	70 327.00	67 622.00
Усього за розділом III	1695	401 659.00	318 624.00
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0.00	
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0.00	
Баланс	1900	458 246.00	392 537.00

**Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
Фінансові результати за 2023 рік**

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За попереднього року, тис. грн
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	782 586.00	277 581.00
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	781 230.00	262 988.00
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070		0.00
Валовий: прибуток	2090	1 356.00	14 593.00
Інші операційні доходи	2120	43 565.00	7 387.00
Адміністративні витрати	2130	15 007.00	8 405.00
Витрати на збут	2150	1 524.00	740.00
Інші операційні витрати	2180	6 325.00	5 656.00
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	22 065.00	7 179.00
Дохід від участі в капіталі	2200		0.00
Інші фінансові доходи	2220	1 342.00	1 660.00
Інші доходи	2240		0.00
Дохід від благодійної допомоги	2241		0.00
Фінансові витрати	2250	2 422.00	2 066.00
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	20 985.00	6 773.00
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-3 310.00	-1 128.00
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		0.00
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	17 675.00	5 645.00

Елементи операційних витрат

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За попереднього року, тис. грн
Матеріальні затрати	2500	340 231.00	128 560.00
Витрати на оплату праці	2505	8 991.00	9 182.00
Відрахування на соціальні заходи	2510	1 696.00	1 665.00
Амортизація	2515	2 508.00	2 803.00
Інші операційні витрати	2520	311 003.00	130 681.00
Разом	2550	664 429.00	272 891.00

ISU

INTERNATIONAL SCIENTIFIC UNITY

**LIII INTERNATIONAL
SCIENTIFIC AND PRACTICAL
CONFERENCE
«The Role of Science and
Technology in Solving
Global Problems of
Humanity»**

**December 25-27, 2024
Vienna Austria**

ISBN 978-617-8427-43-6

DOI 10.70286/ISU-25.12.2024

Collection of abstracts
LIII International Scientific and Practical Conference
« **The Role of Science and Technology in Solving Global Problems of Humanity** »
December 25-27, 2024
Vienna Austria

Organizing committee may not agree with the authors' point of view.
Authors are responsible for the correctness of the papers' text.

Contact details of the organizing committee:

Sole Proprietor Viktoriia Tsiundyk

E-mail: info@isu-conference.com

URL: <https://isu-conference.com/>

Certificate of the subject of the publishing business: ДК №7980 of 03.11.2023.

CONTENT
SECTION: ACCOUNTING AND TAXATION

Бабій Л.І., Теляков І.О. ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ СИСТЕМИ ПРОТИДІЇ ЛЕГАЛІЗАЦІЇ ДОХОДІВ, ОДЕРЖАНИХ ЗЛОЧИННИМ ШЛЯХОМ.....	12
Mykhailovyna S. ACCOUNTING AND TAX ACCOUNTING OF THE INITIATOR OF AN INDUSTRIAL PARK IN UKRAINE.....	16
Поліщук О.М. ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ В СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ.....	18
Mykhailovyna S. OPTIMIZATION OF ACCOUNTING USING ARTIFICIAL INTELLIGENCE: THEORETICAL AND PRACTICAL ASPECTS.....	20
Книшек О.О., Кузьменко Д.В. ВИКОРИСТАННЯ АНАЛІТИЧНИХ ПРОЦЕДУР ПРИ АУДИТІ РОЗРАХУНКІВ З БЮДЖЕТОМ.....	22
Пушкарь І.В., Кльоц А. СТРАТЕГІЧНИЙ ОБЛІК ТА АНАЛІЗ В УПРАВЛІННІ ОСНОВНИМИ ЗАСОБАМИ ПІДПРИЄМСТВА.....	25
SECTION: ARCHITECTURE AND CONSTRUCTION	
Мельниченко П.І., Пастухова С.В. УРБАНІЗАЦІЯ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА УНІРАСТРУКТУРУ МІСТ.....	30
Войко Н.Ю., Чалий О.М. СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ЛАНДШАФТНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ МІСЬКИХ ПРИМОРСЬКИХ НАБЕРЕЖНИХ У СВІТОВІЙ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИЦІ.....	33
SECTION: ART HISTORY AND LITERATURE	
Дудник Є. СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ У ФОРМУВАННІ НАВИЧОК ГРИ НА УДАРНИХ ІНСТРУМЕНТАХ.....	40

The Role of Science and Technology in Solving Global Problems of Humanity

---

UDC 01.1

LIII International scientific and practical conference «The Role of Science and Technology in Solving Global Problems of Humanity» (December 25-27, 2024) Vienna Austria. International Scientific Unity, 2024. 263 p.

ISBN 978-617-8427-43-6

DOI 10.70286/ISU-25.12.2024

The collection of abstracts presents the materials of the participants of the International scientific and practical conference «The Role of Science and Technology in Solving Global Problems of Humanity».

The conference is included in the Academic Research Index ReserchBib International catalog of scientific conferences.

The materials of the collection are presented in the author's edition and printed in the original language. The authors of the published materials bear full responsibility for the authenticity of the given facts, proper names, geographical names, quotations, economic and statistical data, industry terminology, and other information.

The materials of the conference are publicly available under the terms of the CC BY-NC 4.0 International license.

ISBN 978-617-8427-43-6

© Authors of theses, 2024

© International Scientific Unity, 2024

Official site: <https://isu-conference.com/>

The Role of Science and Technology in Solving Global Problems of Humanity

retraining of personnel to work with innovative technologies.

The future use of artificial intelligence in accounting looks promising due to the constant improvement of technology. It is expected that in the near future artificial intelligence will be able to perform more complex tasks, such as auditing financial statements, risk analysis and supporting strategic planning. In addition, the development of cloud technologies will contribute to the wider implementation of artificial intelligence in small and medium-sized businesses. T. Gnatyeva, A. Yakovenko and M. Zlatova [2] emphasize that cloud platforms significantly expand the availability of artificial intelligence even for enterprises with limited resources.

Artificial intelligence has significant potential for optimizing accounting. Its use contributes to increasing the efficiency, accuracy and adaptability of accounting processes. At the same time, for the successful implementation of artificial intelligence, it is necessary to overcome a number of challenges, in particular related to cost, security and personnel training. In the long term, artificial intelligence will become an integral part of accounting, providing a new level of quality in financial management.

References

1. Korol S., & Romashko O. (2024). Shtuchnyi intelekt u bukhhalterskii diialnosti [Artificial intelligence in accounting] *Scientia fructuosa - Scientia fructuosa*, № 154(2). Retrieved from: <https://journals.knute.edu.ua/scientia-fructuosa/article/view/2054>.
2. Hnatieva T., Yakovenko A., Zlatova M. (2024). Osoblyvosti vykorystannia shtuchnoho intelektu dlia potreb bukhhalterskoho obliku ta upravlinnia pidpriemstvom [Peculiarities of using artificial intelligence for the needs of accounting and enterprise management] *Ekonomika, biznes ta stalji rozvytok - Economy, business and sustainable development*, №5. Retrieved from: <https://www.ebbsl.com.ua/index.php/visnuk/article/view/67>.

ВИКОРИСТАННЯ АНАЛІТИЧНИХ ПРОЦЕДУР ПРИ АУДИТІ РОЗРАХУНКІВ З БЮДЖЕТОМ

Книшек Оксана Олексіївна

к.е.н., доцент

Кафедра обліку,

аудиту, аналізу і оподаткування

Кузьменко Дар'я Вадимівна

здобувач вищої освіти магістерського рівня

Університет митної справи та фінансів

Аналітичні процедури – це процес аналізу фінансової інформації шляхом вивчення взаємозв'язків між даними, а також порівняння їх із запланованими, попередніми чи галузевими показниками. Вони застосовуються як на етапі планування аудиту, так і в процесі виконання аудиторських завдань та підготовки висновків [1].

The Role of Science and Technology in Solving Global Problems of Humanity

Аналітичні процедури є важливим інструментом у роботі аудитора, особливо коли йдеться про аудит розрахунків з бюджетом. Ці процедури дозволяють виявити відхилення у фінансових даних, оцінити рівень ризиків, пов'язаних із нарахуванням та сплатою податків, і підвищити точність аудиторських висновків.

Особливо важливо використовувати ці процедури при перевірці розрахунків з бюджетом, де найчастіше зустрічаються помилки в нарахуванні податків, несвоєчасна сплата або маніпуляції із зобов'язаннями.

Згідно з Міжнародним стандартом аудиту (МСА) 520 "Аналітичні процедури", аудитор застосовує аналітичні процедури на різних етапах перевірки, включаючи планування, виконання аудиту та завершення аудиторської роботи. При аудиті розрахунків за податками аналітичні процедури спрямовані на виявлення аномалій, оцінку ризиків суттєвих викривлень та підтвердження правильності податкових зобов'язань [2].

Процес використання аналітичних процедур при аудиті розрахунків з бюджетом включає кілька основних етапів:

1. Збір даних. Аудитор отримує інформацію про нараховані та сплачені суми податків, зборів та інших бюджетних платежів.

2. Порівняння. Показники звітного періоду аналізуються у динаміці, а також співставляються з нормативними вимогами або середньогалузевими значеннями.

3. Аналіз відхилень. Значні розбіжності між фактичними та очікуваними даними підлягають глибшому аналізу, щоб виявити можливі помилки чи зловживання.

При аудиті розрахунків з бюджетом можуть використовуватися такі методи аналітичних процедур [3]:

1. Порівняльний аналіз.

Аудитор порівнює:

- фактичні податкові платежі за звітний період із плановими показниками або бюджетними прогнозами;
- податкові зобов'язання поточного періоду з попередніми періодами;
- податкові ставки, застосовані компанією, із чинним законодавством.

Наприклад, якщо податкові відрахування суттєво зменшилися порівняно з попереднім роком при зростанні доходів, це може бути ознакою помилки чи порушення.

2. Трендовий аналіз. Аудитор аналізує динаміку податкових платежів за кілька періодів. Це дозволяє визначити, чи є зміни логічними та послідовними. Наприклад, якщо доходи компанії зростають стабільно, а податкові зобов'язання залишаються на одному рівні, це може сигналізувати про недоліки в обліку або помилкове застосування пільг.

3. Коефіцієнтний аналіз. Вивчає співвідношення між доходами підприємства та його податковими зобов'язаннями.

Аудитор розраховує коефіцієнти, наприклад:

- співвідношення податків до загального доходу;
- частку податкових витрат у собівартості продукції;

The Role of Science and Technology in Solving Global Problems of Humanity

- відношення податкових зобов'язань до активів чи капіталу.

Аномальні коефіцієнти свідчать про необхідність глибшої перевірки.

4. Аналіз пропорцій. Наприклад, співвідношення податкових відрахувань до загального обсягу доходів чи витрат.

5. Вивчення галузевих стандартів. Аудитор порівнює показники підприємства з середньогалузевими даними. Наприклад, у торговельній галузі характерним є високий рівень ПДВ, і його відсутність може бути ознакою помилок у розрахунках або недоотримання доходів.

6. Перевірка відповідності податкового законодавства. Аудитор аналізує, чи застосовуються компанією чинні ставки податків, чи враховані всі пільги, чи виконуються вимоги щодо сплати авансових внесків.

7. Аналіз структури податкових платежів. Аудитор оцінює частку кожного податку (ПДВ, податок на прибуток, ЄСВ тощо) у загальному обсязі податкових зобов'язань. Наприклад, різке зменшення ПДВ за стабільного рівня продажів може свідчити про порушення обліку.

8. Виявлення невідповідностей. Значні відхилення між обліковими даними і податковою звітністю сигналізують про ризик:

- недостовірного обліку доходів або витрат;
- помилкового обчислення податків;
- невчасної сплати зобов'язань.

Аналітичні процедури дозволяють ідентифікувати основні ризики, такі як:

- неправильне або невчасне нарахування податків;
- викривлення даних через помилки або навмисні дії;
- недостовірність облікової інформації.

Для мінімізації ризиків аудитор може рекомендувати посилення внутрішнього контролю, впровадження автоматизованих систем обліку або підвищення кваліфікації персоналу, відповідального за розрахунки з бюджетом.

Аналітичні процедури сприяють підвищенню прозорості фінансової звітності, запобігають штрафам та санкціям через порушення податкового законодавства. Вони дозволяють аудиторам надати обґрунтовані рекомендації для покращення фінансової дисципліни компанії.

Таким чином, можемо зазначити, що аналітичні процедури – це не просто технічний прийом, а важливий інструмент, який забезпечує якісний аудит розрахунків з бюджетом. Їх ефективне використання допомагає аудитору не лише виявляти помилки чи ризики, а й робити цінний внесок у вдосконалення облікових процесів компанії.

Отже, використання аналітичних процедур дає аудитору змогу швидко оцінити податкові ризики, визначити проблемні зони та спрямувати увагу на найбільш критичні аспекти. Це робить аудит ефективнішим і дозволяє підприємствам уникнути штрафів та санкцій через помилки в обліку.

Список використаних джерел

1. Гевлич Л. Л., Пушак І. С. Підходи до сутності та класифікації аналітичних процедур в аудиті. Економіка і суспільство. Мукачівський державний університет. 2017. № 13. С. 1320-1326.

INTERNATIONAL SCIENTIFIC UNITY

LIII INTERNATIONAL SCIENTIFIC AND
PRACTICAL CONFERENCE
**«The Role of Science and Technology in
Solving Global Problems of Humanity»**

Collection of abstracts

December 25-27, 2024
Vienna Austria

Демонстраційний матеріал
до дипломної роботи магістра

за спеціальністю "**Облік і оподаткування**"
на тему:

Організація та методика обліку і аудиту розрахунків з бюджетом (за матеріалами Товариства з обмеженою відповідальністю)
(за матеріалами Товариства з обмеженою відповідальністю «СК «Стройінвест»)

Дипломник: Кузьменко Д.В.
Керівник: к.е.н., доцент Книшек О.О.

МЕТА ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ – розгляд теоретичних, методологічних особливостей організації і методики обліку та аудиту розрахунків з бюджетом на підприємстві та розробка рекомендацій щодо їх удосконалення.

ЗАВДАННЯ:

- з'ясувати економічну суть розрахунків з бюджетом;
- визначити нормативно-правове регулювання обліку, аналізу та аудиту розрахунків з бюджетом;
- розглянути ключові аспекти організації ведення обліку розрахунків з бюджетом на підприємстві;
- навести практичні аспекти проведення аналізу розрахунків з бюджетом на основі наведених даних ТОВ «СК «Стройінвест» за 2021-2023 рр.;
- дослідити теоретико-методичні основи проведення аудиту розрахунків з бюджетом, особливості організації проведення аудиту розрахунків з бюджетом на ТОВ «СК «Стройінвест»;
- розглянути основні напрями удосконалення обліково-аналітичних напрямів по розрахунках з бюджетом;
- навести висновки та відповідно пропозиції щодо обліку, аналізу і аудиту розрахунків з бюджетом.

ОБ'ЄКТ ДОСЛІДЖЕННЯ – процес організації і методології обліку та аудиту розрахунків з бюджетом на ТОВ «СК «Стройінвест».

ПРЕДМЕТ ДОСЛІДЖЕННЯ – сукупність теоретичних, методологічних та практичних засад організації та методики обліку та аудиту розрахунків з бюджетом на підприємстві.

Таблиця Д.1

Характеристика обліку розрахунків за податками згідно з бухгалтерським та податковим законодавством

Порівняльна ознака	Облік розрахунків за податками згідно з бухгалтерським законодавством	Облік розрахунків за податками згідно з податковим законодавством
1	2	3
Користувачі інформації	Внутрішні та зовнішні	Податкові органи, аудитори
Обов'язковість ведення обліку	Регулюється Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»	Регулюється податковим законодавством
Точність інформації	Незначні відхилення у відображених даних	Великі вимоги до точності
Об'єкти обліку та звітності	Підприємство в цілому	База оподаткування
Мета обліку	Складання звітності для потреб зовнішніх користувачів	Надання інформації про нарахування та сплату податків податковим органам
Принципи обліку	Загальноприйняті принципи бухгалтерського обліку	Облікові процедури суворо регламентовані державою
Вимірники в обліку	Грошовий, трудові, натуральні	Грошові
Періодичність складання	Квартальна, річна	Квартальна, річна, місячна
Терміни подання	У встановленому законодавством порядку або на вимогу користувачів	У встановленому законодавством порядку
Ступінь відкритості	Відкрита та публічна інформація	Інформація надається тільки податковим органам
Ступінь відповідальності за помилки в обліку	Адміністративна	Адміністративна
Часовий аспект інформації	Господарська операція фіксується безпосередньо після її здійснення	Дані формуються залежно від звітного періоду, не обов'язково в день здійснення господарських операцій.

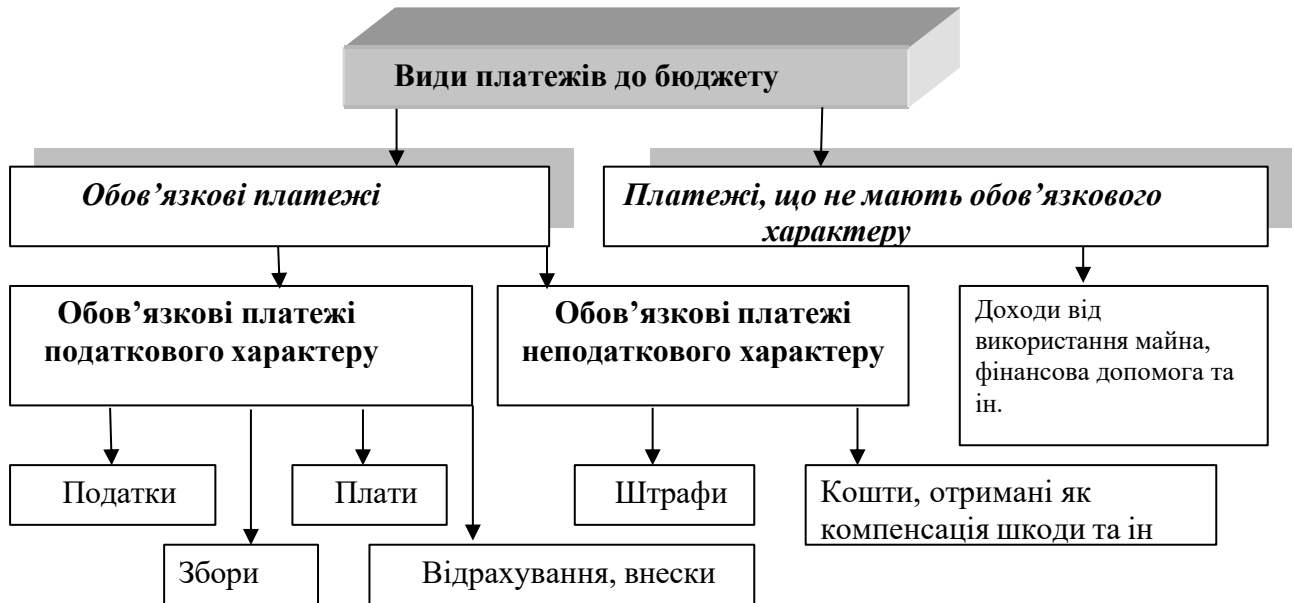

Рис. Д.1. Структура розрахунків з бюджетом

Таблиця Д.2

Динаміка показників ліквідності ТОВ «СК "Стройінвест"» за 2021-2023 рр.

Показник	Роки			Відхилення 2023 від 2021
	2021	2022	2023	
Коефіцієнт поточної ліквідності	1,137	1,131	1,216	0,079
Коефіцієнт швидкої ліквідності	1,013	0,802	0,918	-0,095
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,7071	0,0631	0,2847	-0,4224
Співвідношення короткострокової дебіторської та кредиторської заборгованості	0,32	0,96	0,78	0,47

Таблиця Д.3

Показники фінансової стійкості ТОВ «СК "Стройінвест"» за 2021-2023 рр.

Показник	Роки			Відхилення 2023 від 2021
	2021	2022	2023	
Власні обігові кошти (робочий, функціонуючий капітал)	43 958	50 947	68 675	24 717
Коефіцієнт забезпечення оборотних активів власними коштами	0,11	0,11	0,18	0,06
Маневреність робочого капіталу	0,91	2,52	1,38	0,48
Маневреність власних обігових коштів	5,46	0,49	1,33	-4,14
Коефіцієнт забезпечення власними обіговими коштами запасів	1,05	0,39	0,72	-0,32
Коефіцієнт покриття запасів	8,19	2,70	3,29	-4,90
Коефіцієнт фінансової незалежності	0,14	0,13	0,19	0,05
Коефіцієнт фінансової залежності	7,12	7,98	5,33	-1,78
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	6,90	7,88	5,26	-1,64
Коефіцієнт концентрації позикового капіталу	0,86	0,87	0,81	-0,05
Коефіцієнт фінансової стабільності (коефіцієнт фінансування)	0,164	0,143	0,231	0,067
Показник фінансового левериджу	0,044	0,011	0,004	-0,040
Коефіцієнт фінансової стійкості	0,147	0,127	0,188	0,042

Таблиця Д.4

Склад та структура витрат ТОВ «СК "Стройінвест"» за 2021-2023 рр.

Напрямок витрат	2021, тис. грн	2022, тис. грн	2023, тис. грн	Відхилення 2023–2021, тис. грн	Частка у витратах, 2023, %
Матеріали та сировина	900 832	147 656	340 231	-560 601	51,13
Оплата праці	31 107	10 886	10 687	-20 420	1,61
Амортизація	5 665	2 803	2 508	-3 157	0,38
Витрати на енергоносії	105814	42057	128654	22 840	19,34
Інші операційні витрати	634 958	88 647	182 349	-452 609	27,41
Фінансова діяльність (відсотки, кредити)	3108	997	951	-2 157	0,14
Разом	1 681 484	293 046	665 380	-1 016 104	100,00

Динаміка показників рентабельності ТОВ «СК "Стройінвест"» за 2021-2023 рр.

Показник	Роки			Відхилення 2023 від 2021	
	2021	2022	2023	Абс.	Відн.
Рентабельність активів за прибутком від звичайної діяльності	0,095	0,013	0,045	-0,050	-52,7
Рентабельність капіталу (активів) за чистим прибутком	0,095	0,013	0,045	-0,050	-52,7
Рентабельність власного капіталу	0,678	0,101	0,240	-0,438	-64,6
Рентабельність виробничих засобів	0,710	0,072	0,213	-0,497	-70,0
Рентабельність реалізованої продукції за прибутком від реалізації	0,019	0,020	-0,019	-0,038	-203,3
Коефіцієнт реінвестування	1,276	16,750	6,518	5,242	410,9
Коефіцієнт стійкості економічного зростання	0,864	1,690	1,564	0,700	81,0
Співвідношення сплачених відсотків і прибутку	0,125	0,119	0,091	-0,034	-27,2
Період окупності капіталу	10,50	79,09	22,21	11,71	111,5
Період окупності власного капіталу	1,48	9,91	4,17	2,69	182,3

Таблиця Д.6

Кореспонденція рахунків з обліку розрахунків за податками та платежами

№	Зміст господарської операції	Кореспонденція	
		Дт	Кт
1.	Нараховано податок на прибуток від оподаткованого прибутку	79 “Фінансові результати” 98 “Податки на прибуток”	98 “Податки на прибуток” 64 “Розрахунки за податками й платежами”
2.	Нараховано податок на додану вартість від вартості реалізованих товарів	70 “Доходи від реалізації”	64 “Розрахунки за податками й платежами”
3.	Відображено утриманий податок з доходів фізичних осіб	66 “Розрахунки за виплатами працівникам”	64 “Розрахунки за податками й платежами”
4.	Нараховано податок з власників транспортних засобів та інших самохідних машин	92 “Адміністративні витрати”	64 “Розрахунки за податками й платежами”
5.	Відображено належні до сплати у бюджет штрафні санкції, нараховані податковими органами	948 “Визнані штрафи, пені, неустойки”	64 “Розрахунки за податками й платежами”
6.	Нараховано податок на додану вартість від вартості придбаних товарно-матеріальних цінностей	64 “Розрахунки за податками й платежами”	63 “Розрахунки з постачальниками та підрядниками”
7.	Перераховано із розрахункового рахунку належні до сплати податки до бюджету	64 “Розрахунки за податками й платежами”	31 “Рахунки в банках”
8.	В рахунок забезпечення платежів до бюджету видано вексель	64 “Розрахунки за податками й платежами”	51 “Довгострокові векселі видані” 62 “Короткострокові векселі видані”
9.	Погашено заборгованість перед бюджетом за рахунок позик банку	64 “Розрахунки за податками й платежами”	50 “Довгострокові позики” 60 “Короткострокові позики”

Таблиця Д.7

Кореспонденція з нарахування та сплати податків від операційної діяльності

№ з/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Первинні документи
		Дт	Кт	
1	Відвантажено ТМЦ, виконано роботи, надано послуги	361, 377	701, 702, 703, 712	Видаткова накладна
2	Відображено суму податкових зобов'язань з ПДВ	701, 702, 703, 712	641/ПДВ	Податкова накладна
3	Нараховано з/п працівникам	231,92	661	Розрахунок бухгалтера, відомість про нарахування заробітної плати
4	Утримано із зарплати військовий збір	661	642	Розрахунок бухгалтера, відомість про нарахування заробітної плати
5	Утримано із зарплати ПДФО	661	6411	Розрахунок бухгалтера, відомість про нарахування заробітної плати
6	Нараховано єдиний соціальний внесок працівникам виробництва	231	651	Розрахунок бухгалтера, відомість про нарахування заробітної плати
7	Нараховано єдиний соціальний внесок працівникам адміністрації	92	651	Розрахунок бухгалтера, відомість про нарахування заробітної плати
8	Перераховано єдиний соціальний внесок	651	311	Платіжне доручення
9	Перераховано військовий збір	642	311	Платіжне доручення
10	Перераховано ПДФО	6411	311	Платіжне доручення

Таблиця Д.8

Динаміка сплати податків ТОВ «СК Стройінвест», за 2021-2023рр., тис. грн

Показник	2021 р.	2022 р.	2023 р.	Відхилення 2023 від 2021, тис. грн	Відносне відхилення, %
ПДВ	26 926,4	0,0	618,9	-26 307,5	-97,7
Податок на прибуток	8 569,2	1 127,6	3 310,0	-5 259,2	-61,4
ПДФО	4 823,7	1 706,3	1 518,7	-3 305,0	-68,5
Військовий збір	481,3	171,2	126,6	-354,7	-73,7
ЄСВ	5 356,5	1 913,9	1 834,1	-3 522,4	-65,8
Разом	46 157,1	4 919,0	7 408,3	-38 748,8	-83,9

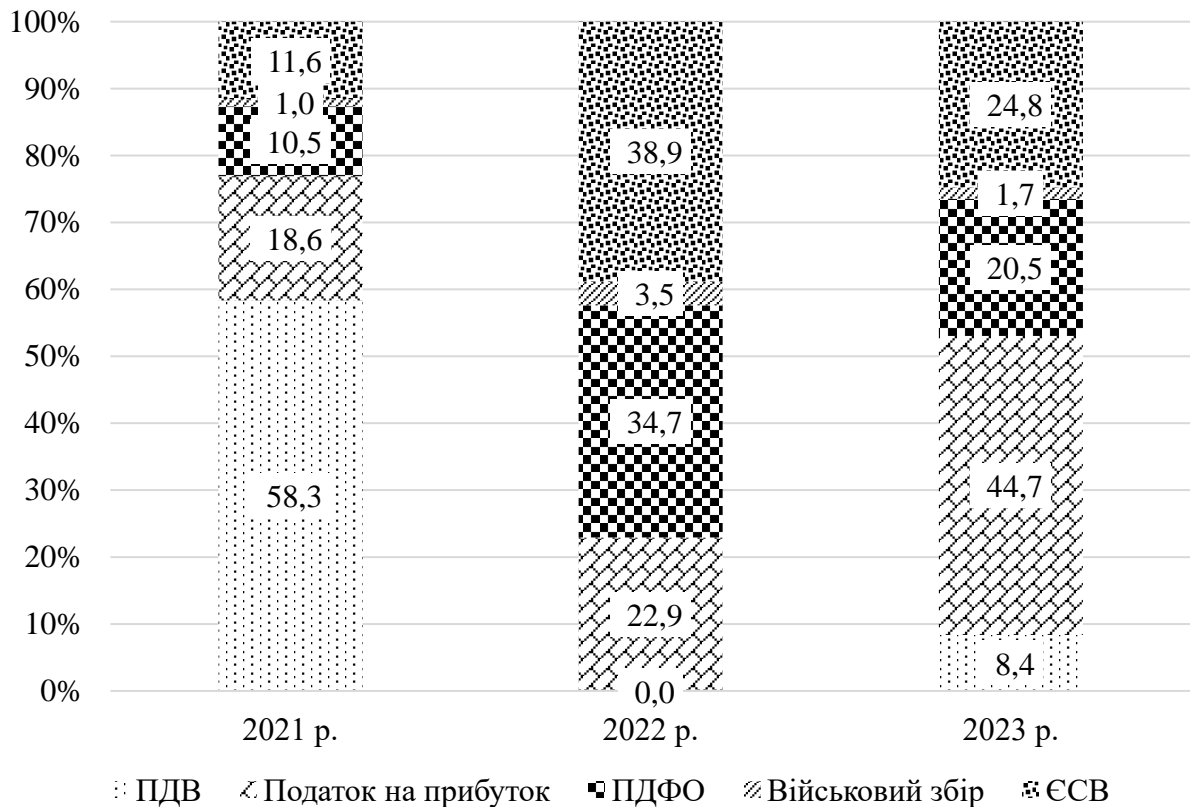

Рис. Д.2. Структура податкових платежів ТОВ «СК Стройінвест»
за 2021-2023 рр., тис. грн

Таблиця Д.9

Динаміка показника податкового навантаження за 2021-2023рр.

Рік	Чистий дохід, тис. грн	Податки, тис. грн	Податкове навантаження, %
2021	1 741 005,0	46 157,1	2,65
2022	277 581,0	4 919,0	1,77
2023	782 586,0	7 408,3	0,95

Таблиця Д.10

Динаміка заборгованості за розрахунками з бюджетом

ТОВ «СК Стройінвест» за 2021–2023 рр., тис. грн.

Показник	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Відхилення 2023 від 2021, тис. грн	Відхилення 2023 від 2021, %
Поточна дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	0,0	29,1	0,0	0,0	0,0
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	2,1	20,0	2,3	+0,2	+9,5
У тому числі з податку на прибуток	1,0	4,8	1,9	+0,9	+90,0

Таблиця Д.11

Модель аудиту розрахунків з бюджетом

Мета аудиту розрахунків з бюджетом	Висловлення аудитором думки про те, чи відповідають ці розрахунки за всіма податками і зборами в усіх суттєвих аспектах нормативним документам, які регламентують порядок їх нарахування та сплати до відповідних рівнів бюджету.
Завдання	<ul style="list-style-type: none"> - перевірка дотримання законів та інших підзаконних актів; - перевірка правильності визначення обсягу одержаного прибутку; - перевірка правильності визначення і своєчасності сплати податку на прибуток, відрахувань до соціальних фондів; - перевірка правильності розрахунку податкових зобов'язань з податку на додану вартість, акцизного збору.
Методи	Закони діалектичної логіки (закон переходу кількісних змін в якісні, закон єдності і боротьби протилежностей), а також закони формальної логіки (закон суперечності, закон тотожності).
Нормативно-правове забезпечення	Конституція України, Податковий, Господарський, Цивільний кодекси України, закони України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» та «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність», нормативно-правові акти, що регулюють окремі види податків та зборів, Міжнародні стандарти контролю якості аудиту, Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку (НП(С)БО).
Процедури аудиту	Фактичні процедури аудиту; документальні процедури аудиту; спеціальні процедури аудиту; аналітичні процедури аудиту.
Стадії аудиту	Прийняття клієнта; планування аудиту; виконання аудиту; огляд та завершення; надання звіту замовнику.
Документальне оформлення аудиту	Робоча та підсумкова документація аудитора.

Рис. Д.3. Схема послідовності проведення аудиту розрахунків з бюджетом ТОВ «СК Стройінвест»

Вплив податкового законодавства на цілі та відповідальність аудитора при виконанні завдань з аудиту фінансової звітності відповідно до Міжнародних стандартів аудиту

Вплив податкового законодавства	Цілі та відповідальність аудитора
<p>Наявність окремих рядків у формах фінансової звітності, присвячених розрахункам з бюджетом та державними цільовими фондами: 1.Баланс: ряд. 1135 «Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом», ряд. 1136 «у тому числі з податку на прибуток», ряд. 1620 «Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з бюджетом», ряд. 1621 «у тому числі з податку на прибуток». ряд. 1625 «Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками зі страхування».</p>	<p>Обов'язкова перевірка статей форм фінансового звіту (балансу та звіту про рух грошових коштів), які стосуються залишків дебіторської заборгованості та поточних зобов'язань за розрахунками з бюджетом та зі страхування, витрачання грошових коштів на оплату відрахувань на соціальні заходи, зобов'язань з податків і зборів, надходження грошових коштів у вигляді повернення податків та зборів. Обов'язкове виконання тестів заходів контролю та процедур по суті за даним класом операцій, залишками на рахунках та розкриттям інформації. Застосування процедур всіх типів: перевірка, спостереження, запит, підтвердження, перерахунок, повторне виконання та аналітична процедура.</p>
<p>Розгляд податкового законодавства в цілому як таке, що має суттєвий вплив на показники фінансової звітності відповідно до вимог МСА 250 «Розгляд законодавчих та нормативних актів при аудиті фінансової звітності»</p>	<p>Обов'язковий розгляд впливу податкового законодавства на показники фінансової звітності та розкриття інформації у фінансовій звітності відповідно до вимог МСА 250 «Розгляд законодавчих та нормативних актів при аудиті фінансової звітності». Цілі аудитора при розгляді законодавчих та нормативних актів сфери оподаткування такі: 1) отримання достатніх і прийнятних аудиторських доказів щодо дотримання положень законодавчих та нормативних актів, які регулюють податкові відносини, як такі, що безпосередньо впливають на визначення суттєвих сум і розкриття інформації у фінансовій звітності суб'єкта господарювання; 2) виконання визначених аудиторських процедур для виявлення недотримання вимог законодавчих та нормативних актів сфери оподаткування, які мають суттєвий вплив на фінансову звітність; 3) виконання належних дій у відповідь на недотримання або підозрюване недотримання вимог законодавчих та нормативних актів, які регулюють порядок нарахування та сплати податків, зборів та обов'язкових платежів юридичними особами, ідентифікованих під час аудиту.</p>
<p>Визнання такого класу операцій як розрахунки з бюджетом та державними цільовими фондами як такі, в яких ризик виникнення помилок та шахрайства є доволі високим, відповідно до вимог МСА 240 «Відповідальність аудитора. що стосується шахрайства при аудиті фінансової звітності».</p>	<p>Аудитор повинен особливо ретельно досліджувати чинники (фактори) ризику суттєвого викривлення фінансової звітності внаслідок шахрайства при розрахунках бюджетом та державними цільовими фондами, а також ретельно планувати процедури з метою виявлення обставин, які можуть свідчити про шахрайство в сфері оподаткування. Цілі аудитора при дослідженні шахрайства в сфері оподаткування при аудиті фінансової звітності: 1) ідентифікувати та оцінити ризики суттєвого викривлення фінансової звітності внаслідок шахрайства при нарахуванні та сплаті податків, зборів та обов'язкових платежів; 2) отримати достатні та прийнятні аудиторські докази, що стосуються оцінених ризиків суттєвого викривлення внаслідок шахрайства, через розробку і застосування прийнятних дій у відповідь; 3) вжити належних заходів у відповідь на шахрайство або підозрюване шахрайство при нарахуванні та сплаті податків, ідентифіковане під час аудиту</p>

Таблиця Д.13

Розкриття інформації про податкові зобов'язання у фінансовій звітності
згідно з МСФЗ та US GAAP

Компонент фінансової Звітності	Інформація, що підлягає розкриттю
Бухгалтерський баланс	Сальдо за всіма податковими зобов'язаннями на звітну дату, у тому числі: <ul style="list-style-type: none"> - поточні податкові активи та зобов'язання; - відстрочені податкові активи та зобов'язання
Звіт про прибутки та збитки	Сума податкової витрати, понесеної протягом звітного періоду, включаючи: <ul style="list-style-type: none"> - поточні податкові зобов'язання звітного періоду; - Зміна в балансових статтях відстрочених податкових активів та зобов'язань
Звіт про рух грошових коштів	Суми коштів, сплачені протягом звітного періоду для погашення податкових зобов'язань
Облікова політика та пояснювальні примітки до фінансової звітності	Істотні принципи, які використовуються при розкритті відкладених податкових активів та зобов'язань. Додаткова інформація, що розкривається відповідно до МСФЗ та US GAAP щодо компонентів витрати з податку на прибуток та факторів, що вплинули на зміни у статтях відстрочених податкових активів та зобов'язань

Напрями забезпечення розрахунків за податками			
Облікове забезпечення	Аналітичне забезпечення	Контрольне забезпечення	Звітне забезпечення
Методики забезпечення			
Методика та організаційні процедури фінансового, бухгалтерського та податкового обліку, орієнтовані на визначення оподатковуваних баз за видами податків (методи документування, рахунки, подвійний запис). Методики формування облікової політики для цілей оподаткування	Методика аналізу системи оподаткування та управління податковими зобов'язаннями, доходами, витратами та ризиками. Методи оцінки та прогнозування податкового навантаження.	Методика внутрішнього та зовнішнього податкового аудиту, орієнтована на управління податковими зобов'язаннями, доходами, видатками та ризиками: Аудиторський супровід, вирішення спірних питань оподаткування.	Методика оцінки та прогнозування податкових зобов'язань з використанням звітної інформації всіх їх видів та забезпечення інформації щодо сплати податків.
Інструменти та управлінські процедури забезпечення			
Збір, накопичення даних за об'єктами оподаткування, видами податків їх елементами, статтями. Ідентифікація, реєстрація та узагальнення всіх видів інформації, здатної відобразити оподатковувані бази та податкові ризики. Розробка, доопрацювання форм первинних документів, облікових реєстрів бухгалтерського обліку. Облік поточних податкових виплат та відстрочених податків. Оцінка діючої системи	Розробка форм аналітичних довідок бюджетів. Моделювання, виявлення та оцінка податкових ризиків. Загальний аналіз податкових платежів, факторний аналіз динаміки та структури податкових виплат. Аналіз структури податкового навантаження. Аналіз заборгованості з податків і зборів. Стратегічний податковий аналіз.	Оцінка діючої системи оподаткування підприємства, попереднє тестування системи обліку і контролю розрахунків за податками. Документальна перевірка, перевірка правильності нарахування та сплати податків, правомірності віднесення витрат і доходів, оцінка. опитування, логічна та арифметична перевірка. Групування виявлених порушень, обґрунтування виявлених недоліків, прийняття рішень.	Дотримання затверджених форм та термінів подання ЗВІТНОСТІ до податкових органів за видами податків і платежів. Розробка форм управлінської звітності. Коригування/перегляд бюджетних показників. Побудова взаємовідносин з контролюючими органами.
Вимоги щодо забезпечення			
Нормативно - правове регулювання розрахунків за податками		Технології обліку та програмно-технічні засоби	
Затвердження, виконання та контроль зміни нормативно-правових актів, законодавчої бази з питань оподаткування та відображення в бухгалтерському обліку розрахунків за податками. Податкового кодексу. Міжнародних стандартів аудиту (МСА). Положень (стандартів) бухгалтерського обліку П(С)БО. методичних матеріалів міністерств і відомств.		Використання спеціалізованих комп'ютерних програм, технологій обробки для ведення бухгалтерського та податкового обліку. Організація передачі податкових даних для аналізу та прогнозування, дії бюджетного процесу, обліково-аналітичного процесу забезпечення управління оподаткуванням. Збір, зберігання та обробка технічних даних про стан економіки, конкурентів, фактори зовнішнього і внутрішнього середовища, які так чи інакше впливають на бази оподаткування і можливість виникнення податкових ризиків.	

Рис. Д.4. Організаційно-інформаційна модель обліково-аналітичного забезпечення розрахунків за податками на ТОВ «СК Стройінвест»

